

ДАВАР

ГОДИНА 2000.

БРОЈ 19

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

Срце човеково представља собом позорницу: у њему се зли духови боре са душом, а Бог и анђели посматрају подвиг. Поврх тога, душа сваког часа рађа многе нове мисли, а њих уливају и зли духови. Јер душа има много скривених помисли, и она их у тај час производи и рађа. И злоба има многе помисли и представе и сваког часа она порађа нове помисли против душе... (Макарије Велики).

Срце човеково не може бити празно, него неминовно заузето или мржњом према некој ствари или љубављу. Ако је заузето мржњом, оно и плодове такве доноси: изазива свађе, увреде, борбу, осуде, исмевања, унижења, па и убиства. А ако љубав у срцу живи, онда се и плодови љубазни јављају, пријатни и пред очима Божјим и пред мудрим људима (Тихон Задонски).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

ЈУН

2. На празник Св. цара Константина и царице Јелене служио Св. литургију у Околиштима код Србиња.
7. Одржао сједницу наставничког савјета приликом завршетка школске године у богословији Света Три Јерарха.
8. О празнику Вознесења Господњег - Спасовдану служио Св. литургију у Војковићима - у подграбу код Пала осветио звона за храм Вознесења Господњег.
11. Служио Св. Архијер. Литургију у храму св Василија Острошког у Вељинама и пресекао славски колач и осветио славско кољиво у музичкој академији поводом крсне славе.
17. Присуствовао вечерњем богослужењу у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу.
18. На празник Педесетнице служио Св. Арх. Литургију у Штрпцима.
19. Служио Св. Арх. Литургију у Устиколини код Србиња и посетио Србе повратнике у том мјесту.

25. У Епархији бихаћко-петровачкој служио Св. Литургију о традиционалном сабору у Јању.
28. Служио Св. Литургију на Видовдан у храму Св. Николаја у Србињу и освјештао споменик погинулим српским војницима.
29. Састао се са предсједником у предсједништву ФБиХ г. Живком Радишићем и предсједавајућим у савјету министара г. Спасојем Тушевљакм.

ЈУЛ

1. Присуствовао вечерњем богослужењу у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу.
2. Служио Св. Архијерејску Литургију са епископима: звоничко-гузланским г. Василијем, бихаћко-петровачким г. Хризостомом и милешевским г. Филаретом, са свештеницима и ђаконима у Романијској лазарици, поздравио вјернике, госте и званице пригодном бесједом.
3. Учествовао са члановима Епископског савјета на заједничкој сједници са РМК бискупима у Сарајеву.

- 4-6. Посјетио манастир Крку гдје је радила богословија Света Три Јерарха у Кистањама код Книна.
7. Служио Св. Литургију у Епархији милешевској на позив епископа г. Филарета.
8. Служио Св. Литургију у капели Духовне академије и Богословије у Србињу гдје је обављена св. тајна исповјести и причешћа свештеника Митрополије дабробосанске и одржао братски састанак.
9. Присуствовао Св. Литургији у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу и проповједао.
12. Служио Св. Арх. Литургију у храму Светих Апостола Петра и Павла у Калиновику, на дан храмовне славе и осветио обновљени дом Св. Саве - пресекао славски колач и осветио славско кољиво поводом крсне славе СДС Св. Апостола Петра и Павла у Палама на позив предсједника странке.
- 13-14. Испратио икону Богородице Тројеручице и службено боравио у Београду - учествовао на сахрани Њ. К. Величанству принцу Томиславу Карађорђевићу на Опленцу.
15. Осветио темеље за нови парохијски дом у Палама.
- 16-17. Службено боравио у Шибенику.
21. О празнику Св. Великомученика Прокопија служио Свету Литургију у Високом, осветио славско кољиво и пресекао славски колач за храмовну славу.

- Осветио кољиво и пресекао славски колач те честитао крсну славу службеницима и радницима СОД Јахорина.

25. У хотелу Холидеј-Ин поздравио скуп исламских вјерских службеника из Европе и Азије
 - примио у Владичанском двору у Сарајеву представнике општине Илијаш и Вогошћа и разговарао са њима о рјешавању потешкоћа у тим срединама
 - разговарао са главним уредником листа Ас о изношењу неистина од стране непотписаног новинара и да Ас објави извињење
 - разговарао са свештеницима и богословима о текућим пословима и плановима.
30. Осветио новосаграђену цркву Св. Јована Крститеља у Вишеградској бањи и служио Св. Архијерејску Литургију са епископом милешевским г. Филаретом и свештеницима из митрополије.

АВГУСТ

1. Присуствовао вечерњем богослужењу у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу уочи храмовне славе и пресекао славски колач поводом крсне славе КСС Царица Милица, црквене општине Соколац.
2. Служио Св. Литургију и пресекао славски колач у храму Св. Пророка Илије у Илијашу о хамовној слави.
6. Служио Св. Архијерејску Литургију у цркви брвнари посвећену Св. пророку Илији на Требевићу (парохија паљанска).
7. Примио у Сарајеву генерала шпанске војске из састава СФОР-а стационираних у Мостару
 - примио амбасадора Аустрије у згради Владичанског двора у Сарајеву.
8. Састао се са предсједником у трипартитном предсједништву БиХ г. Алијом Изетбеговићем.
9. Служио Св. Литургију у новосаграђеном храму посвећеном Св. Великомученику Пантелејмону на Вучјој Луци, пресекао славски колач и осветио кољиво.
13. Служио Св. Литургију у Благају.
14. Примио у Сарајеву г. Гари Колинса, правника ОХР-а
 - примио секретара погребног друштва Св. Марко, г. Славка Којића

- примио мађарског амбасадора у БиХ Његову Екселенцију Котижа Калмана.

- 17-20. Боравио у манастиру Крки код Книна и служио Св. Литургију на празник Преображења Христовог.
21. Посјетио г. Радослава Ристића, начелника Српске општине Илица
 - на позив мађарског амбасадора у Сарајеву учествовао на пријему поводом хиљаду година државности Мађарске.
22. У Бањалуци учествовао на моштини Св. Свештенмученика Платона, епископа бањалучког.
27. Служио Св. Литургију у девастираном манастиру Возућа код Завидовића, извршио опјело свим погинулим и пострадалим, учинио парастос свим жртвама протеклог рата.
28. На празник Успења Пресвете Богородице служио Св. Литургију у Травнику о храмовној слави, осветио славско кољиво и пресекао славски колач.
29. Одржао сједницу наставничког вјећа у богословији Света Три Јерарха.
30. Извршио поправне испите ученика богословије.

СЕПТЕМБАР

3. Служио Св. Литургију у капели Духовне академије и Богословије у Србињу и рукоположио Чедомира Ђелму у чин ђакона.
9. Учествовао на свечаној академији поводом канонизације Свештенмученика Платона бањалучког и одржао слово о Св. Платону.
10. Служио Св. Архиј. Литургију у храму Св. Тројице у Бањалуци са архијерејима из Републике Српске.
11. Присуствовао Св. Литургији у саборној цркви у Сарајеву
 - на сједници Међурелигијског вијећа изабран за предсједника за годину дана
 - састао се са Високим представником међународне заједнице за БиХ г. петричем
 - у Сарајеву је епископ г. Атанасије (Јевтић) посјетио митрополита г. Николаја.
12. Службено боравио у Српској патријаршији у Београду.
14. Примио у Владичанском двору у Сокоцу градоначелника Српског Сарајева г. Предрага Ласицу
 - у Сарајеву се састао са ректором Сарајевског универзитета
 - састао се са Принцом од Арабије.
16. Поводом 115 година храма Рођења Пресвете Богородице у Зеници служио Св. Архијерејску Литургију, одржао пригодну бесједу и отворио изложбу икона и слика у Српском дому.
17. Служио Св. Архијерејску Литургију у Војковићима на дан Св. Свештенмученика Петра и осветио славско кољиво и пресекао славски колач за крсну славу Српског Сарајева.
18. Одржао састанак са свештеницима подручне парохије око наставка изградње храма Св. Свештенмученика Петра у Војковићима и договорен начин финансирања радова.
21. Служио Св. Литургију у Саборној цркви у Сарајеву на празник Рођења Пресвете Богородице, проповједао о празнику и осветио славско кољиво и пресекао славски колач за храмовну славу.
22. Примио у Владичанском двору у Сокоцу представнике Партије Демократског Прогреса ОО Соколац.
24. Служио Св. Литургију у Борикама.
27. Служио Св. Литургију у Србињу.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, ϖ ивога Присуства Бо ϖ јег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и ϖ ивот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

СРЦЕ

Срце је корен свих дела наших. Ма шта чинили унутар и изван нас, срцем чинимо, или добро или зло. Срцем верујемо или не верујемо; срцем волимо или мрзимо; срцем се смиравамо или гордимо; срцем трпимо или ропћемо; срцем праштамо или се љутимо; срцем се миримо или мрзимо; срцем се обећавамо Богу или одвраћамо; срцем благосиљамо или кунемо; у срцу је радост или туга, нада или очајање, покајање или раскалашан живот, страх или слобода; у срцу је простота или лукавство. Срце уздише, моли се, нада се, или чини супротно. Следствено, чега нема у срцу, то и не постоји. Вера није вера, љубав није љубав, ако у срцу не постоје, онда је лицемерје; смирење није смирење, ако не постоји у срцу, него је притворство... Срце је центар личности човекове. Зато Бог захтева од нас срце наше: „Дај ми, сине, срце твоје“ (Приче Солом. 23,26)... (Тихон Задонски).

Свако људско дело не суди се по спољашности него по унутрашњем стању срца и намери. Јер често спољашње дело код два човека исто бива, али унутрашње расположење и намере могу бити различити. На пример: ...један не краде зато што неће, а други не краде зато што не може, нема прилику... један даје милостињу ради Христа, а други ради светске славе... један одлази у цркву да се Богу моли, а други да посматра церемоније... (Тихон Задонски).

Ко уздржава уста своја од оговарања и хулних речи тај чува срце своје од страсти. А ко чисти срце своје од страсти тај види Господа, његово срце наслађује се откривењима. Ако

волиш чистоту, која омогућава да у себи видиш Господа, не допусти да преко твојих усана пређе ма каква зла реч: клевета, осуда или псовка, нити слушај кад други то изговара...

Небо се налази унутра у теби, ако си ти чист. Тада ћеш приметити у себи Господа и анђеле Његове...

Ко жели да у себи види Господа, стара се да очисти срце своје непрестаним размишљањем о Богу и молитвом. Што се догађа са рибом извађеном из воде, исто се догађа и уму човекову, кад престане да мисли о Богу и почне да блуди по предметима и успоменама овог света. Уколико се човек више удаљава од овог пролазног света, утолико му је Бог ближи и видљивији (Исак Сирин).

Један брат рекао је старцу: Ја не примећујем никакву борбу у срцу своме.

На то му је старац одговорио: Ти си сличан одаји која има четвора врата. Сваки који хоће да уђе у тебе, улази, и сваки који хоће да изађе, излази куда хоће, а ти не знаш шта се у теби догађа. Ако би се твоја врата затварала и закључавала, и ти не би

дозволио да кроз њих улазе у тебе грешне помисли, тада би ти видео оне који стоје споља и боре се с тобом (Непозн.).

Ко жели да очисти срце своје, треба да га распаљује постојаним сећањем Господа Исуса Христа. Онај који хоће да се очисти од своје трулежи треба непрестано да бди над својим умом и да се моли, и то не само кад је у храму него и ван њега. Као што онај који чисти злато у пећи не допушта да се ватра у њој угаси и да се метал охлади и стврдне; тако и ми не допуштамо да се пламен молитве у нашем срцу угаси и срце охлади. Јер ко се само повремено сећа Бога у мислима, а остало време бави се сујетним стварима, или проводи време у лењости, тај губи оно што је у молитви стекао. Истинском љубитељу добродетељи својствено је да непрестаним сећањем на Бога чисти срце своје од земљане насlage и уништава ђаволје зло семе, а омогућава добродетељима да се несметано развијају под дејством топлих зракова Божје благодати (Исак Сирин).

Као што сунце не може да сија без светлости, тако и срце не може да се очисти од прљавштине погубних помисли без молитве имена Исусовог. Кад је то тако, онда име Исусово треба да изговарамо тако често, као што дишемо. Јер је оно светлост, а оне прљаве мисли су - тама. Оно је Бог и Господ, а ове су слуге демонске (Исихије Јерусалимски).

Уколико се срце чисти, утолико прима Божју благодат, и опет уколико оно прима благодат, утолико се и очишћава. А кад се заврши очишћење срца и примање благодати достигне пуноћу и савршенство, тада човек бива бог по благодати (Симеон Нови Богослов).

КОРИСНО И ДОБРО

Човек се врло често уверава у животу да задовољства којима тежи нису права задовољства; он много пута жртвује оно што је пријатно и што га задовољава ономе што је корисно. Али и оно што је корисно није увек морално добро или поштено. Хришћанско добро нити је у задовољству нити у користи, оно је некад баш онде где нема ни задовољства ни користи.

Кад хришћанин помаже бедне и сиротне, кад спасава кућу свога ближњега од пожара или давленика који се дави, он то не чини ради неке своје добити, већ се шта више излаже штети и опасности, и баш зато чини добро. Самопожртвовање, великодушност, милосрђе и друге врлине које тражи Христов морал не би могле постојати, кад би хришћани тражили само своју корист.

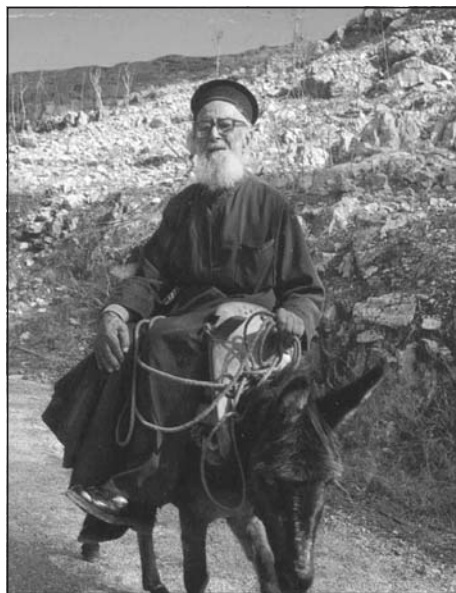
Људима је својствено да траже за себе корист, и они је често траже онде где се њима допада, ма се тиме проузроковала штета другом. Корист је разнолика и промењива, а оно што је добро и поштено једнако је за све људе и увек стално и непромењиво. Где је себичност, ту нема моралнога добра. Себичњак, који тражи само свој лични интрес и корист, није добар хришћанин и за осуду је с хришћанског гледишта. У Јеванђељу се помиње безумни богаташ који је обделавао врло своја поља, добио богату жетву и рекао: "Душо моја, једи, пиј и весели се". О томе богаташу не вели се да је учинио какво зло, али се из његових речи види да је био себичњак. Сем своје користи и своје личности он није хтео да зна ни за шта и ни за кога другога; он није хтео да зна за најузвишеније благо, па је зато, како Јеванђеље вели, изгубио своју душу (Лк. 12,17-20).

Човек треба да ради, да господари над земљом и да завлада њом. Тако је Бог на-

редио и благословио; али хришћанске заповести: "Љуби Бога и ближњега као самога себе" (Мт. 22, 37 и 39) - веће су и узвишеније од горње наредбе.

Благо и корист потребни су човеку, али постоје најузвишеније благо, царство Божје. Изнад задовољства и користи постоје други узвишенији и прави циљ који хришћанин треба да остварује у животу. Овај узвишени и последњи циљ је оно што се зове морално добро.

У обичном животу видимо да рђаве и непоштене људе на спасава богаство; а историја сведочи да богаство није спасавало ни читаве народе од пропасти кад су морално пали и одали се страстима и пороцима.

Зато што корист и морално добро нису исто и што у користи нема спасења, Христос је казао својим следбеницима: "Ко хоће за мнома да иде, нека се одрече себе. Јер каква је корист Човеку, ако задобије сав свет, а души својој науди" (Мк. 8,34-36).

ОДОЛЕВАЈ ПРОПАГАНДАМА, СРБИНЕ!

Многе су верске пропаганде по земљама у којима живе српски емигранти. Морамо им одолевати. Ниједна од свих тих пропаганди не може убедити једног православног Србина, да је нека друга вера или црква или секта истинитија и светија од Православља. Не може га убедити ни Светим Писмом ни светитељском Традицијом нити ма каквом „логиком“ супротном Православљу. Њихови су аргументи у депу а не у глави. Искоришћују беду и сиромаштину и осамљеност неких емиграната па им нуде помоћ али ишту душу. Не знају, да се Србин од старине заветовао „не давати веру за вече-ру“.

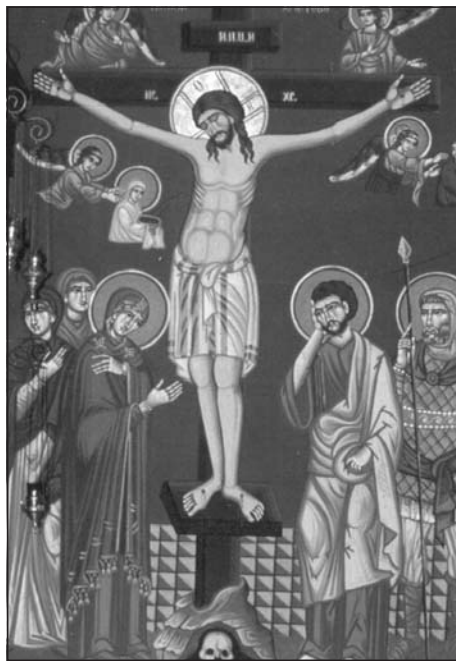
Те пропаганде полазе од адвентиста, баптиста, назарена, Јеховиних сведока, тзв. евангелиста, унијата и целог роја других. Морамо им одолевати. Ако неко од Срба не зна, каква је наука разних отпадника од Православља и секташа, нека пита најближег православног владику или свештеника, било Србина или Руса или Грка, и они ће му јасно рећи. Рећи ће му да је Православна Црква била једина хришћанска црква на кугли земаљској око хиљаду година, а да су све остале постале одвајањем и отпадом од оне универзалне Православне Цркве, којој је српски народ припадао од свог крштења, тј. преко дванаест столећа до данас. Оделити се од те славне Православне Цркве значи оделити се од земаљске и небеске Србије, и бити туђин своме народу и овога и онога света. Због тога морамо одолевати до смрти свим оним пропагандама, сви ми Срби, како ови у емиграцији тако и они у Отаџбини. Да би нас Бог благословио кроз наше крсне светитеље.

ТРИ ДРВЕТА ОСЛИКАВАЈУ ТРОЈАКО СТАЊЕ ХРИШЋАНА

Желите ли браћо, да тако кажем, јасно видети стање Хришћана код нас, да би боље разумели његово савршенство и његове недостатке. Обично нам је јасније све што се представи кроз примере. А примера за разумевање духовних ствари је много у свету који нас окружује. Сада је нпр. лето. Пођимо у било коју шуму и погледајмо дрвеће. Ево три дрвета. Једно је потпуно покривено лишћем и окићено плодовима, друго је само покривено лишћем без плодова, а треће је пусто и суво. Без лишћа и без плодова. То је пример на коме можемо видети три типа (стања) Хришћана.

Дрво са лишћем и плодовима су Хришћани који и спољашњим и унутрашњим животом стварају и живе верујући, који чувају Црквене заповести и са усрћем испуњавају Хришћанске добродетељи (врлине), они који су и лишћем покривени - иду у цркву, моле се Богу, поштују празнике, држе постове, посте и причешћују се Св. Тајнама; и „плодовима окићени“ - Хришћанским врлинама које су по речима Апостола: „љубав“ према Богу и људима, радост због благостања у Цркви и отаџбини, радост због успеха ближњих наших, „мир“ са свима, не само онима који нас воле већ онима који нас не воле, „дуготрпљење“ у благочестивим подвизима, у беди и болести, „благод“ ка сиромашнима и потребитима, „милосрђе“ према несрећнима и грешнима, „верност“ у речи и делу, „кротост“ у понашању, „уздражање“ не само спољашње, већ и унутрашње у мислима, жељама, страстима (Гал. 5:22,23). А дрво са лишћем без плодова, то су они који су Хришћани више речима, споља и видљиво, без унутрашњег усрђа и вере, који и Црквене Заповести чувају само традиције и обичаја ради, обавезе вере испуњавају само као дужност, а за Хришћанске врлине, благочестиви живот, чињење дела у Славу Божију и на корист ближњих не брину. Да, они само имају лишће, без плодова су. Шта је, заправо, дрво на коме не само што нема плодова, него ни лишћа, које је сасвим сасушено. То су Хришћани који се само тако зову и који се налазе међу Хришћанима, а ничега Хришћанског не-

мају у себи, који у Цркву не иду, за празнике не знају, постове не поштују, који за спасење душе не брину, о очишћењу својих сажреших не размишљају, о свом будућем животу не помишљају, који живе само за свет и угађају себи, сматрајући све дозвољеним за себе, све што задовољава њихове омиљене страсти. Такви су мртви за све добро и свето, они су умрли за Бога, за своју душу, за вечност.

Сложимо се браћо, да постоје сва три типа Хришћана и да је мало оних, који су слични дрвету са лишћем и плодовима, а много оних који су слични дрвету само са лишћем и још безживотном, сувом дрвету.

Шта очекује све те Хришћане? О, блажени Хришћани који слично плодносно дрвету расту у Божијој Цркви, цветају вером у Спаситеља нашег Исуса Христа и приносе слатке врлинске плодове. Они ће и у пренебесном „дому Божијем“ том вечном рају бити као „плодна маслина“ (Пс. 51:10), они ће се вечно наслађивати животом и блаженством, у „славу и хвалу Божију“ (Флп. 1:11). А ти Хришћа-

ни који су слични дрвету са лишћем без плодова, који остају само при Хришћанској спољашности без унутрашњег духовног живота, без Хришћанских дела? Њихова почаст представљена је смоквом која три године није давала плодове и којој је виноградар рекао: „Посејци је! Зашто и земљу да слаби?“ (Лк. 13:7). Треба се плашити да оставивши их Божијем дуготрпљењу још до лета без сече, не постану слични смокви, коју је Исус Христос идући у Јерусалим, видео крај пута, и наставши на њој само један лист без плодова лишио је раста и она се сасушила (Мт. 21:19). Ах! Ти Хришћани, ако не узревнују и не покају се биће лишени Божије благодати и милости, и не наследити Царство Небеско. Чак и Сам Бог негодујући такве, каже: „Шта ће ми мноштво ваше жртве (Иса. 1:11). Што ме зовете: Господе, Господе, а не творите речи Моје“ (Јл. 6:46). О почаст последњих тј. оних Хришћана који личе на суво дрво који немају ни лишће ни плодове, ни унутрашњих ни спољашњих квалитета и Хришћанских дела, зар је потребно и говорити? О њиховој почаст одлучује Сам Господ. Свако дрво, које не доноси добре плодове сече се и у огањ баца (Мат. 7:19). Ко у неми не остане, избациће се напоље, као лоза и осушиће се и скупиће је и у огањ бацити и спалити (Јн. 15:6). Разумете, каква горка част њих очекује.

Страшно је браћо бити неплодан у Божијој Цркви, хладан у вери, нерадан и небрижан за своје спасење. Само то што се зовемо Хришћани неће нас спасити. Неизоставно је потребно оправдати своју веру, имати усрђе, ревност за спасење, старати се, трудити се у поправљању себе, узростати у Божијој благодати, у духовном животу и приносити „плодове на освећење“ како би крај био живот вечни (Рм. 6:22). О нека би Господ по Свом милосрђу свакоме од нас браћо, дао да у Цркви Божијој постанемо такви како блаженог мужа описује Цар Пророк „и биће као дрво посађено крај извора воде, и плодове своје даваће у своје време и листови његови неће опасти“ (Пс. 1:3). Боже наш, слава Теби!

М. М.

СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ХРИСТОФОРА

О овом преподобном Христофору Јован и Софроније, писци књиге „Лимонар“ пишу следеће:

Када бејасмо у Александрији ми одосмо к ави Теодулу који се налажаше у Светој Софији што је у Фарани; и старац нам исприча, говорећи: У киновији преподобног оца нашег Теодосија, која се налази у пустињи светог Христовог града Јерусалима, ја се постригох у монаштво, и тамо сретох великога старца, по имену Христофора, родом Римљанина. Једнога дана ја му се поклоних, говорећи: Покажи љубав, оче, па ми испричај какве си подвиге имао од дана младости своје. – Пошто га дуго и веома усрдно мољаш, старац увиде да ја то чиним ради душевне користи, па ми стаде причати о себи овако:

Када се одрекох света, чедо, ја имађаш велику љубав и усрђе к монашком подвигу: дању сам обављао послушања, а касно увече одлазио сам у пештеру, у којој су раније имали обичај молити се преподобни Теодосије и остали свети оци. Улазећи у пештеру, ја сам правио сто метанија, и на свакој степеници падао нижице пред Богом; а степеница има осамдесет. Ушавши у пештеру, ја сам остајао у њој молећи се, док не би ударило клепало за јутрење богослужење; и тада сам излазио из пештере и одлазио у цркву.

У таквом подвигу проведох једанаест година, никада не мењајући ово правило, подвизавајући се с великим пошћењем и чувањем помисли, трудећи се телом у послушањима која су ми налагана, и трпећи сваку оскудицу због сиромаштвољубља мог. Но једне ноћи, када дошавши к пештери обавих по обичају моја колено-преклона мољења на степеницама, и стигох до последње степенице, ја стадох: неочекивано се нађох у екстази, у заносу, и угледах сву пештеру пуну кандила, од којих једна гораху а друга не. Видех такође и два светлолика човека у белим хаљинама, који хођаху и удешаваху кандила, и ја их упитах: Зашто сте поставили

овде та кандила, те не могу од њих да уђем и да се помолим? – Они ми одговорише: Ово су кандила отаца који се труде у Богу. – А ја их онда упитах: Зашто једна кандила горе а друга не горе? – Они ми одговорише: Који усрдно служе Господу упалише кандила своја, а лењивци не упалише. – Ја им се онда поново обрати: Имајте љубави па ми кажите: гори ли моје кандило или не? – Они ми одговорише: Труди се и моли се, па ћемо га упалити. – А ја рекох: Ја се свагда молим, и ништа друго до овог времена не радих.

После ових речи ја дођох к себи и видех никога не видех. Онда рекох себи: О Христофоре! потребни су ти велики трудови, да би упалио своје кандило! – И сутрадан ујутру ја изађох из свог манастира и кренух на Синајску гору, не повевши ништа са собом сем одеће која беше на мени. И пошто проведох педесет година на Синајској гори у многим трудовима и подвизима, к мени дође глас који ми го-

вораше: „Христофоре, иди у свој манастир у коме си се раније подвизивао, да се тамо упокојиш са оцима својим“. – Испривавши то о себи, преподобни Христофор поживе после тога мало, па предаде свету душу своју у руке Божје.

Опет тај исти ава Теодул исприча нам, веле Јован и Софроније, о истом оцу Христофору да једном приликом, пре свог престављења, преподобни Христофор каза ово: Једнога дана изиђох из манастира свог у свети град Јерусалим да се поклоним и целивам Животворни Крст Господњи. И када бих тамо и поклоних се, излазећи ја видех неког брата који стајаше на вратима сред црквене порте, па нити улажаше нити излажаше. А видех и два гаврана који без страха лежаху испред његовог лица, налеђући крилима својим на лице његово, и не даваху му да уђе. Ја познах да су ти гаврани – демони, и рекох том брату: „Кажи ми, брате, због чега стојиш насред врата, и не улазиш?“ Он ми одговори: „Прости ми, оче, опхрвале ме помисли; једна ми помисао вели: иди и поклони се Чесноме Крсту и целивај га; а друга ми вели: не, немој! него најпре иди и сврши посао свој, па ћеш другим приликом доћи и поклонити се“. Чувши то, ја узех тог брата за руку и уведох у цркву, и тог часа ишчезоше она два гаврана; и предложих брату том, те се поклони Чесноме Крсту и светоме Гробу Господњем, па га отпустих с миром.

Ово ми исприча преподобни Христофор, рече Теодул, пошто беше видео да се много бавим манастирским пословима а мало ревнујем за молитву, да бих на тај начин сазнао: да прво треба свршавати духовне послове, па онда телесне.

Чувши ово, блажени оци Јован и Софроније записаше то на корист онима који читају и онима који слушају, а у славу Христа Бога нашег.

Преподобни Христофор подвизивао се у шестом веку.

*Из Житија свейих
за август*

БОГОРОДИЦИ О ПОКРОВУ

Нема никога на овом свијету да барем једном у животу није доживио, осјетио и искусио шта значи заштита мајке. Када одрастемо и остаримо разумијемо шта у нашем одгајању и васпитању значи мајка. Тек кад останемо без мајке недостаје нам њена љубав и топлина. Поуке и савјети, благе ријечи које само мајка може изрећи говоре нам ко је искрен пријатељ без лажи и подмићивања. Када само изговоримо ријеч „мајка“ испуне нам се и уста и срце. Мајка је та којој прибјегавамо када нам је тешко и кад смо у невољи. Мајка је ту, кад затреба, да пред другима укрије наше мане и погрешке, али да нам у очи каже као најстрожији судија шта и гдје смо погријешили и замоли да отклонимо погрешку и да се поправимо. Кад доживљавамо успјехе најприје им се са нама радује мајка, али одмах указује на мјеру радости да се не би погордили. Мајка је сушта доброта. Све врлинско што може посједовати ико од људи сконцентрисано је у имену мајка. Мајка је племенитост. Мајка је љубав, јер од мајчине љубави на земљи нема веће. Зато је љубав мајке најсличнија љубави Божјој.

Замислите, браћо и сестре - побожни православци, кад овакву љубав показује свака мајка према свом дјетету, колико љубави има према свима нама *Мајка над мајкама. Она која је у утроби својој носила, и ђрудима својим хранила Господра и Господара неба и земље. Она која није само мајка него Боџомајка*. Није само света него *Пресвета*. Послије Бога, највише се поштује и прославља Мати другог лица Свете Тројице, Господа Исуса Христа, Богородица Марија. Осим празника Рођења Пресвете Дјеве Марије који прослављамо 21. септембра, познатији у народу као Мала Госпојина, празника њеног Успенија, 28. августа или Велике Госпојине, дана када је уведена у храм који прослављамо као Ваведење 4. децембра. Прослављамо Мајку Божју у току године више пута: у јануару, други дан Божића посвећен је Сабору Богородице, о Благовијести слушамо од Арханђела радосну вијест и кличемо с њим: *Радуј се Благодајна, Господ*

је с Тобом. Тринаести септембар посвећен је полагању Појаса Пресвете Богородице, 22. децембра Зачеће св. Ане, а то је дан када је код врешних и бездјетних родитеља зачета Богородица и Дјева Марија, коју *Блаженом* зову сви нараштаји како рече Писмо.

У низу празника посвећених Њој, данас прослављамо Богородицу као покровитељицу и заштитницу рода хришћанског. Прослава овога дана установљена је 911. године када су Свети Андреј Јуродиви и његов ученик Епифаније за вријеме Литургије у цркви Влакхерни у Цариграду, угледали Пресвету Богородицу како својим Омофором, односно сво-

јим раширеним покровом покрива и штити све присутне. Показала се Богородица са апостолима, светитељима и анђелима, изнад вјерника сабраних на молитву, који су тога дана у великом броју испунили цркву. То је било тачно прије 1088 година, на данашњи дан 14. октобра по новом, а 1. октобра по старом календару. Видио је Андреј *Царицу и ђоспођу како се моли за сав свијет*. У спомен на ово виђење и дан када се показала Мајка Божја у цариградском храму, али да се прославља и

Њена непрестана брига и старање за хришћане установи наша Света Православна Црква овај празник - Покров Пресвете Богородице.

Брза покровитељица и заштитница болесних и немоћних. Помоћница свима онима којој се моле и њену заштиту и заступање код Сина Божјег моле. Заблудјеле и тврдокорне на прави пут изводила и изводи. Мајчинском молитвом код Сина свога за грешнике проси милост и опроштај. Премнога су њена доброчинства и не подлијежу сумњи, јер су то искусили светитељи и учитељи Цркве и потребити којима је помогла Пресвета и испунила њихове молбе и молитве. Зато се и у молитвама послије Бога најприје обраћамо Мајци Божјој. Знано је такође, да Пресвета и Пречиста најприје помаже мајкама, јер је и њену душу пробо нож жалости и бола кад је на крсту угледала прикована онога кога је родила без бола. Испратила је Сина са великим болом у срцу и плачем. Зато Господ и прима молитве Своје мајке, а Она разумије наше боли, муке и невоље. Стога нас штити својим покровом и заклања од искушења и патњи.

Молитвама Богородице скупљени смо да нас приносећи јој искрене молитве да нам помогне и у ове тешке дане по наш род, умоли Сина свог да нас спаси и помиљује. Покојницима и погинулим војницима и војсковођама измоли, Пресвета Богородице и Мајко, миомисно и рајско насеље. Нама живима посредуј и моли Господа да нам подари опроштај гријехова, најприје личних које смо учинили свјесно и несвјесно. У страху и бојазни, у лењости нашој и заборавности. Кад заборависмо Тебе Мајко и сина Твога, Ти нам опрости јер бијасмо заузети бригама и пословима овога свијета. Кад се дрзнусмо да се поуздамо у себе и своју моћ и снагу, а не у Тебе Богородитељко и Сина Твога Свемогућег. Све нам опрости и помози нам Твојим Покровом да дједа наша изађу из овога лавиринта лутања и патњи. Да нам дјецу и потомке огрије топлина Љубави Твоје и Сина Твога, те да нас никада не остављаш без заштите бриге и старања Твога. Молимо те Мајко Божија помози нам. Моли Сина Твога и Бога нашег да спаси душе наше.

*Њројојереј Момир
Васиљевић*

ЗАМУКЛА ЗВОНА

Било је то на навечерје Успенија Богородице, храмовне славе манастира Ш..., који је надалеко чувен због своје чудотворне иконе Богородице и своја три милосвучна звона, чији је звук целу плодоносну удолину, којом влада манастир усред својих белих зидина и планине наомамо, освајао и побожно благосиљао.

Према древном обичају ова звона су звонила само о Успенију Богородице и о Васкрсу и увек их је први повукао својом руком старешина манастира. Тада се надалеко разлегао мелодични звук са звоника, снажан, гласан и свечан, као да је долазио право с плавога неба, ширио се снажним таласима, спуштао се до села, уздизао душе Богу и присиљавао свакога да упире очи горе, право до царства Божјег - пространи, сјајни небески свод.

И побожни из нових насеља велике удолине и из даљине, куљали су ка улазу старе лавре, да се помоле пред чудотворном иконом Богородице, да принесу дарове и измоле здравља телу и души.

Старац игуман отац Јоаким био је унутра - у том упре свој поглед у сунце које је већ допрло иза великог ораховог дрвета у манастирском дворишту, - тако да је сенка дугачког доксата прекрила до пола малену цркву; обузе га узрујаност. Скоро је већ било време вечерњу, требало би да иде да звони.

Да ли је био спреман?

Погледао је своје руке, да ли су и оне чисте, баци поглед на пометено двориште и људе који су наоколо стајали у групицама и упирали погледе у звоник. Попе се за једну степеницу више, корачаше дуж широког доксата зграде, где су се поређале ћелије сабраће, сађе брзим корацама низ неколико високих дрвених степеница и изгуби се поново негде у дворишту. Већ

два дана добри старац није имао ниједног минута мира. Требало је да све блиста и да је на свом месту. Требало је да све одише чистоћом. Наћи ће се свакојаких људи, скромнијих и угледнијих. И епископ би могао доћи. Свака паучина била је брижљиво обрисана, прегледао је сваки курак. Камене плочице су биле свеже опране и углачане. Необична радост обузе игумана због златног ореола који је један богомолац даровао, да се украси глава чудотворне Богородице. Даровао је и завету за Богородичин престо.

Више пута је одлазио отац Јоаким пред икону Богородице, исправљао наборе завесе и дивео се ореолу од чистога злата.

Све је било спремљено. Приближавао се свечан час. Братија по својим ћелијама се спремао за бденије. Али старешину је копкало да се увери још последњи пут, да ли је одиста било све у реду. Шта би било ако би се заборавило нешто, ако би се превидело? И поново уђе у стару црквицу, за коју нико није знао када је саграђена. У унутрашњост цркве већ се спуштао мрак и изгледао је као да се моли у подножју запаљених кандила, чији су се пламички сјединили с благим осмехом светитеља. Предстојећи велики празник давао им је нарочити, очаравајући сјај.

Стари игуман застаде на прагу запрепашћен, јер се пред чудотворном иконом назирала тамна силуета једне жене, која је држала дете у своме наручју. Старца попаде бес. На данашње бденије није смео нико ући у цркву пре првог свечаног удараца звона. Такво је било предање.

Полако је пришао оној која је продрла и посматраше је изблиза. Била је прљава и подрпана, једна подерана марама је покривала њено лице, испод које су вириле само очи. Њене босе, окореле од прљавштине ноге остављале су трагове, и то је било довољно да разјари старог фанати-

ка чистоће. Жена га није приметилa. Главно се молила и сузе су јој лиле. Она је ставила на степеницу престола Мајке Божје своје дете, које је болесно и бледо личило на прошлогодишњи увели цвет. Имало је затворене очи, тешко је дисало и цвилело, да се човеку сажали.

„Одржи ми га, света Мајко Божја, спаси ми га! То је једино што ја имам“ мрмљала је жена и пресавијала се горњим делом тела тако јако као дрво које тресе бура. Њене сузе су капале по хладном камењу као растопљени восак од свећа. Маши се груди и извуче из своје кошуље једну обичну чиоду с главићем и забодје је у нову скупочену свилену завесу. „Прими ово од мене, Мајко Божја, то је све што ти могу дати!“

„Шта тражиш овде?“ љутито рече старац. „Још нису ни звона лупала. Не знаш ли ти за обичај?“

„Не знам, оче“, одговорила је сва збуњена жена.

„Излази одмах напоље. Дођи доцније, доцније!“

Смирено се окренула жена, притисла је чврсто своје дете у наручје и изиђе. Отац Јоаким је пратио погледом. И како је она корачала поново је приметио у сенци од светлости отвореног довратка, како је била одрпана и прљава.

Игуман је са згражањем гледао како су на каменим плочицама, где је баш она стајала, остали трагови од блата. Видео је на завеси просту чиоду с плавим главићем. Овај главић је одударао од лепе завесе као нека стеница и страховито је наружио. Отац Јоаким истрже чиоду и баци је негде у ћошак. Тада се прекрсти пред чудотворном иконом, пажљиво исправи завесу и изиђе. Све остало је било у највећем реду.

И простосрдчан као што је био, већ у том тренутку је заборавио на своју љутњу угледавши на окупу мноштво света у

манастирском дворишту са свећама у рукама а који је упорно чекао да звона зазвоне, да би сви заједно могли у цркву. И побожни монаси су сашли из својих ћелија и пришли народу да поразговарају о предстојећем чину пуном светости.

Када се игуман појавио настало је комешање међу присутнима. Људи су му се дубоко клањали а жене су се сврстале да му целивају руку. Дошао је и свечани тренутак. Побожно узбуђење испунило је душу старчеву и гласом који је одјекивао надалеко, поделио је благослов.

Сунце је већ ниже сашло а слабији поветарац је ђарлијао с брда, лепршао је лишће ораховог дрвета и хитао је у долину да усталаса површину реке.

Стари игуман је прао руке испод бунарске луле. Млади црквењак пружио му је убрус којим се он добро обрисао. Отац Јоаким се свечано осени крсним знаком и пошао је на звоник, успињући се степеницама. Братија се сврстала у најбољем реду пред црквеним улазом, док се за њима сврстао сав народ, пун нестрпљења, у поредак као што је на литијама.

Игуман се прекрсти горе још једном, дохвати крај конопца, који је истовремено покретао сва три клатна звона, и поче да вуче. И истовремено се покренуше три језика тучана у умилним, звуцима благословеним, устима тешких звона. Једанпут, двапут, трипут.

Али, звона су била заглушена и нису давала од себе ни најмањи звук. Занемеле су бронзане мајке небројених милозвучних позива.

Страшно је било погледати како су тешки тучани језици свом силином ударили о племенити метал, не изваравши му ни једног јединог гласка. Био је то ужасан и мучан приказ. Три звона су се клатила као луда и упињала се на један начин достојан сажалења према глувонемима, који би хтели да најаве ужасну опасност

од пожара, а не знају како би се могли споразумети.

Старац је вукао свом снагом сагибајући се и опружајући се уз конопац, али звона су ћутала неумољивом упорношћу. Самртан ужас спопаде монаха. Дах га издаде, било му је црно пред очима. Конопац му исклизну из руку и он се опружи дуж уског пода од дасака.

Доле у дворишту стајали су људи и жене као да су сишли с ума, бијући се у прса, не усуђујући се да пусте гласка од себе. Пометња је овладала свим душама. Братија потрча на звоник, да виде шта је са старим. Подигоше га онако скљоканог и помогоше му да сађе са звоника. Он се наслањао на њих, самртнички блед, слоњен душом и телом, уништен од овог несхватљивог чуда, и мрмољио је без престанка:

„Знамење Божје, знамење Божје! Молите се, молите се моја браћо у Христу, јер смо навукли тежак грех на себе“.

Одвели су га у цркву. А за њим је поврвео сав свет и сви падоше на колена, прекрстише се и шапутаху молитве. Жене су на глас јецале, а деца смртно уплашена ужасно су плакала.

Отац Јоаким је метанисао пред чудотворном иконом, до лудила узнемирен и пун очајања. Челом је додиривао камене плочице и остао је дуже времена тако. Лице му је било овлажено сузама.

Свестан је био тога, да се нешто страховито морало догодити, што је у оваквој мери изазвало гнев Божји, да је некакав тежак грех морао навући на себе и да се овај одразио на цео скуп као неко проклетство. Није знао шта би заправо могло то бити, и није могао да нађе погодне речи да измоли милост Божју.

Беспомоћно је уздизао очи Мајци Божјој, која се из свог оквира од чистог злата благо осмејкиваше, између оба крила љубичастог свиленог застора...

И изненада се подиже, брзо се прекрсти, дохвати се као у сну завесе и његов поглед је несвесно блудео по иконама, столовима и каменим плочицама. У кутку постоља иконе сјајно је главић чиоде, коју је он бацио. Саже се, подиже је, несвестан свега што је чинио, врати се опет и забодје је на њено старо место на завеси.

У том тренутку разлиже се звук звона, која прослављаху Бога, разлигао се свечано тутњећи преко поља и улазио је у цркву, да би је испунио живим присуством Божјим.

Они који су се молили излетеше напоље, тискаху се у манастирској порти и падоше као покошени на колена.

Уопште се није мицала жива рука на торњу. Али тешка звона су се клатила тамо и амо, слободно, пуним звуком, лако и као с неописаном радошћу. Она су сасвим сама од себе најављивала велики празник.

Елин Пелин

РЕЛИГИЈА ДУЧИЋЕВА

Дучић је био изразити мисаони песник, који је много допринео разјашњавању извесних тајни сазнања. Задатак лирског песника по њему и јесте да „описује оно што је есенцијално и основно у човековој природи. Он ће постати великим песником само онда када буде казао велике истине о трима највећим мотивима живота и уметности: о Богу, о љубави и о смрти. У песмама о Богу песник би дао израза свему оном чим је човекова душа везана за природу и њене тајне”. Појам Бога код њега идентификује се за љубављу: путеви срца су уједно и путеви Божји. У писму с Јонског мора у том смислу и вели: Све велико што није било истином за мој дух, било је истином за мој дух, било је истином за моје срце. Тако је и Бог једна истина срца. Зато га неће ни убити разум, јер га он није ни саздао: а мисао о Богу нестаће међу људима само кад људско срце падне ниско.

У овом свету препуном тешкоћа и зала, Дучић осећа моћну руку Бога која га штити када је то потребно.

*Господе, који ме посеја и зали,
Зашто бејаш нужан у свету и пуку?
Прођох пут и видех све сем тебе. Али
Кад год мој брод нагне, нађем твоју
руку.*

(Песма о Богу)

У писмима из Палестине има дивних места о Христу и његовој науци. Са лирским усхићењем пише о местима и храмовима који су подигнути у славу јеванђелског проповедника. А све то завр-

шава речима: "Вратићу се најзад натраг као онај блажени из Еванђеља: чије су очи виделе чуда".

Дучић је веровао да је сваки прави песник религиозан. „Његова поезија нема религиозне ноте у ужем смислу, али има једне широке религиозности српскога типа. Он истиче моралну величину хришћанског идеала и вели да је истина о добру и миру међу људима најпотпунија истина о човековој срећи на земљи”.

Тај и такав Дучић завршио је свој тестамент речима: „Верујем у Бога и у Српство!”.

Тестамент Дучићев

У случају да умрем изненада желим да се сав мој новац заједно са харџијама од вредности размени у гоштов новац и раздели на два једнака дела. Први део овог новца да се да Српском културном друштву ПРОСВЕТА у Сарајеву у сврху подупирања српских штежњи и васпитних сврха у Босни и Херцеговини. Друђи део овог новца да се уопштеби за изградњу кроне православне цркве у Требињу

у сџилу оне у Косовској Грачаници и да се моје шело љренесе и сахрани у истјој.

Моје љокућство и књиђници нека се љрода у Америци љућем сјособних и љошћених љроценишља и сав новац који се добије из љродаје да се дода љоре наведеној љлавници, а истјо љако да се обе љарцеле у Беођраду љродају и добијени износи додају љоре наведеној љлавници. Моји наследници су: моја сесџира љ. Сока Андрић која се сада налази у Требињу, мајка љокојнођ минисџира др Влада Андрића, којођ намењујем у случају да је на живоу 100.000 динара. Имам нећаку љ. Лељосаву А. Максимовић рођ. Ђеловић у Беођраду, Целљочка ул. бр. 18, којођ истјо љако намењујем 100.000 динара. Ови леђаџи су у динарима, а љо љо курсу размене који је био љре раџа 1941. Осџали наследници су љеџоро деце мођ љолубраџа Рисџа Глођовца којима намењујем љо 20.000 динара свакоме, у истјођ динарској вредности како је љоре сјоменуџо.

За извршиоца овођ шесџаментиџа имењујем Михајла Дучића, индустџријалца у Тери Индијана, Сједињене Америчке Државе, и Уроша Дучића, дирекџора Америчко-срџске банке у Сарајеву и молим да се образује у Сарајеву или Требињу Комиџеџи из друђих добрих и љаменџић Срба који не се сџараџи за љо да буду ови леђаџи љаменџо и без одлађања извршени. Преџоручујем следеће моје љриџаџеље: унив. љрофесора Слободана Јовановића, др Владимира Ђоровића, др Николаја Велимировића и адвокџа др Николу Сџојановића из Беођрада. Молим љоре наведене љриџаџеље да раде озбиљно и са залађањем љриликом извршавања шесџаментиџа једнођ срџскођ љаџриџа који је у љоследњим моменџима уочио љриђњечену љозиџију срџске расе са схваџањима која љоџресају и неђаџивним идеђама у којима се налази у овом моменџу.

Верујем у Бођа и срџску расу.

15. јула 1941.

Јован Дучић,
краљевски минисџар у
Мадриду

НЕ ЧИНИ ПРЕЉУБЕ

Јесте ли кадгод, Хришћани, посматрали зору, како помаља главу своју, на ружичастом окну истока и поздравља свет, који се отима загрљају ноћног сна, тихо треперећи: добро јутро!

Јесте ли се кадгод зауставили, посматрајући румени пупољак руже, који у недрима својим крије тајанствени чар лепоте своје и миомирис свој?

Али шта су све те чари, истина дивне, али безсвесне природе Божије, када их упоредимо са чарима једног нежног и невиног срца девојачког. Ако желите да сазнате колика је моћ и сила те чари, а ви погледајте оне прекрасне венце, које су највећи песници од најлепшег цвећа сплели девојачкој невиности. Или се дивите оним дивним сликама, чије је сликар могла надахнути само лепота и милоста девојачког срца. О, па када то невино срдашће нађе друго себи сродно срце, како ће то да буде једна света и срећна веза, достојна да се упореди везом између Христа и Цркве!

Али не бива увек тако!

Има људи, којима данас ништа свето није: ни на небу горе, ни на земљи доле! Има људи, чије срце обухвати само један једини осећај, осећај сатанске страсти, да упропасти то невино чедо природе Божије и да га лиши највећег блага његовог - невиности.

И тако много и много сирото девојче, пре него што је и почело да наслућује тајну живота, запада у замке грозних руку човечијих. Да су се сви зли демони сјатили у чопор бесловесних дивљих звери и насрнули на њега, не би му могли толико напакостити, колико једно подмукло и покварено срце човечије.

Али Бог ником дужан не остаје! „Не варајте се“ - довикује св. Апостол Павле

свима заводницима, блудницима и прељубницима. „Ни блудници, ни прељубинци Царства Божијега неће наслиједити“ (1 Кор. 6,9).

Погледајте је само, како у болном и рањеном срцу своме осећа сада страшни понор, пред којим се згража. Све што је најлепше имала, оно што је до анђела дизало, изгубила је. Њојзи би требало утехе, да не пропадне, али у свету утехе нема. Онај крвник, који јој је упропастио душу, а оставио тело сада је више не познаје. Сраман жиг грешнице утиснуо јој је у њезин до скоро румени образ за сва времена. И гле, злуради свет, као да је једва дочекао, склања јој се с пута; презиру је сви. Где год се појави, окрећу главу од ње и злобно се смеју њезиној несрећи. И тај несретни, презрени и осрамоћени створ, без ичије подршке и ослонца, остављен сам себи, осуђен је да се кроз цео живот свој превија као змија по трњу, и да из дана у дан све више тоне у глибу онога блата, што су га смесиле грешне и прљаве руке највећег пакосника - чове-

ка. Доста јој је! Не може већ више даље! Морално упропаштеној, а телесно већ изнемоглој преостаје још један једини излаз: крај, свему крај! И избор је врло лак! Хладан загрљај реке, чаша отрова, танко уже или жељезничка пруга, увек спремни чекају жртву своју. Један скок, једај гутљај, један превртај очију или један крик и жртва је готова!

Далеко би ме одвело, побожни слушаоци, када би се упустио да набрајам све оне страшне случајеве и још страшније последице овог гадног и одвратног греха против 7. заповести Божије. Патило је од њега човечанство још онда када је било у повоју своме, па ево пати и данас. Разривена домаћа огњишта, оскрнављена најсветија, Богом благословена брачна веза, осрамоћена и окаљана супружанска част, за навек упропаштена и болесна деца, гадне и одвратне болести стални су пратиоци овога зла од кога толико пати људско друштво.

Па како да се стане том друштвеноме злу на пут? Ко је тај позвани лекар, који би требао ово зло да лечи? Спаситељ каже: „Не судите, да вам се не суди“ (Мат. 7,1). Па ко је тај, који ће моћи право да пресуди? Људи?! Реците ми једног невиног човека, чији прсти нису окаљани ма којим грехом! Нема га у овом поднебесном шару земаљском!

Али један је ипак био, и данас је међу нама!

Ено Га! Сишао је баш после пребдиве не целе ноћи у молитви, са Маслинове горе. Умивен јутарњом росом и озарен светлошћу вечне светлости, чистији од сваког херувима, Небески Лекар, улази у зборницу да даде Своју уобичајену поуку. Прате Га Апостоли и радознала светина. Више их је, који Га уходе, него, који

га искрено слушају! Зна Он то добро! Седа на своје место, и тек што отпоче, прву реч, настаде метеж! Тискање и врева! Једна група фарисеја, водила је на силу једну грешницу. Ухватили су је у прељуби! Знали су они, врло добро, да је невидљива рука Свемогућег, у камену исклесала оне познате речи: „Не чини прељубе“! Читали су они Закон и још им у ушима звуче његови прописи. Сећали су се они савета из књиге прича Соломонових: „Сине мој... са усана туђе жене капље мед, и грло јој је мекше од уља; али посљедак горак као пелен, оштар као мач, са обе стране оштар (5,3-4).

Знали су они да је и Христос осудио прељубу! Али једно су заборавили, да ни они нису бољи. Заборавили су да су и они род прељуботворни и да је Христос добро познавао њихову покварену и прљаву - грешну душу.

И ено вуку је! Трошно и испијено тело грешнице, не може да се отме грубој сили, која хоће да јој суди. Дрхћући од стида, као срна, коју хоће да стигне поворка раздражених паса, погнуте главе и расплетених власи, долази она пред Господа. И сви у један глас повикаше: „Учитељу! Ова је жена ухваћена сад у прељуби; А Мојсије нам у Закону заповеда, да такове камењем убијемо, а ти шта велиш“? (Јов. 8,5).

И настаде гробна тишина!

Христос је осудио прељубу једанпут за свагда. Али Он још више осуђује ниско и подло ухођење, немилосрдно гоњење слабих, огавну и одвратну бестидност грешника, који мисле да су баш они позвани да суде.

Ни погледом својим није их хтео удостојити! „Не гледајући на њих, саже се доле и писаше прстом по земљи“ (Јов. 8,6). Прљави и одвратни пород аспидин, окречени, трули и смрдљиви гробови хоће да суде! И само једна реч Учитеља би-

ла би довољна, да се сручи облак камења на грешницу, да падне крв и исчезне један живот! Али Христос и даље писаше. А кад Му виком својом већ досадише, рече им: „Који је међу вама без греха, нека најпре баци камен на њу“. Па се опет саже доле и писаше по земљи" (Јов. 8,7-8).

Као неочекивани гром из ведрог неба, пале су ове речи Спаситељеве, на покварена срца фарисејска. Ни слушати нису могли, да ће прва и последња реч Великог пророка, тако тешко погодити баш њих. Постиђени и посрамљени изађоше један за другим, најпре старији, па за њима млађи. Христос и она остали су сами. И тек тада подиже главу своју, исправи се, па јој рече: „Жено, где су они, што те тужаху? Ни један те не осуди?... Ниједан Господе! Ни ја те не осуђујем, иди, и од сада више не греш!“ (Јов. 8,10-11).

Љубазни моји! Превелика је мудрост и милост Божија! Ми је увек не схватамо и не разумемо. Онај, који је био једини невин и једини позван да суди грешној жени, безгрешни Небески Лекар, није је осудио. Зашто? Зато, јер је хтео да покаже и њој и свима другим грешницима, да и ова болест има мелема. Од највећих грешница, презрених неваљалица Христос је стварао поново, здраве, честите и моралне чланове људског друштва. Само неколико снажних речи Његових: „Иди и од сада више не греш!“ беху довољан лек да у души једног грешника или грешнице настане један такав преображај, да она засија у свој чистоћи својој, онаква, каква је изашла из руку творчевих. Једна чврста и одлучна реч: „Ја нећу више да грешим“ приведена у дело, довољна је да се опростимо тог најгорег недуга, од кога толико пати и душа и тело! Једно, само истинско кајање довољно је да спере сву нечистоћу, сву прљавштину и сву ругобу душа наших. Јер милосрђе Божије неизмерна је пучина, навезимо се

на њу, у чистом и раскајаном срцу свом, и ми ћемо стићи, за исвесно, тихом приста- ништу вечне части и вечне славе. Амин!

О АВВИ ФОКИ

Говорио је авва Фока из општежића првога авве Теогнија, Јерусалимљанина:
- Док бејаш у Скиту, беше у Келијама некакав млад авва по имену Јаков, коме телесни отац беше истовремено и духовни отац. А у Келијама су две цркве: једна је православна, где се он и причешћивао, а друга расколничка. А авву Јакова, пошто имаше дар смиреноумља, волели су и једни и други, и православни и расколници.

Говорили су му, дакле, православни:
- Пази авво Јакове, да те како не преваре расколници и привуку те да се причистиш са њима.

Слично су му говорили и расколници:
- Знај, авво Јакове, да заједничарећи са Дифизитима, губиш своју душу; јер они су Несторијанци и извргавају истину.

А авва Јаков, пошто беше чист човек, и пошто га забрину оно што му говораху и једни и други, нађе се у недоумици па одлучи да помоћ затражи од Бога. Повуче се он крадом у једну тиху келију изван лавре, обукавши своју погребну одећу као да беше на самрти. Јер египатски оци имају обичај да мантију у којој су примили свети образ и кукуљ сачувају све до смрти и да у њима буду погребени, облачећи их иначе само недељом за свето причеће, а одмах затим их остављајући, на страну. Отишавши, дакле, у ону келију, предаде се он молитвама и посту, те падне на земљу и остане лежећи. Причао је како тих дана беше много претрпео од демона, и то нарочито помислима. А када прођу четрдесет дана, угледа једно дете како радосно улази ка њему и каже му:

- Авво Јакове, шта радиш овде?

А он се одмах просветли па, стекавши снаге из тога што је видео, рече:

- Владико, Ти знаш шта ме мучи. Ови ми говоре: „Не остављај Цркву“, други ми кажу: „Обмањују те Дифизити“, а ја наштави се у недоумици и не знајући шта да чиним, нађох се у оваквом стању.

Одговори му Господ:

- Ту где си, добро је.

И одмах након тих речи обрете се Јаков пред вратима свете цркве Православних, присталица сабора.

ЊЕГОВА МОЛИТВА

Једног јесењег дана док је напољу падала ситна киша, а небо тмурно и тешко изгледало као да ће се сваки час сручити на раскалању земљу, на трошне куће и блатњаве улице, ушао је у канцеларију он, у похабаном сељачком оделу, у старим, закрпљеним опанцима, али са ведрим, младалачким изгледом у очима, у коме се могла да прочита нека чудна постојаност и сигурност, неки дивни, унутрашњи склад, који је тешко речима описати, а који су га од првог часа учинили симпатичним, блиским и драгим бићем. Као да није ушао у собу сељак, већ као да се однекуд пробио зрак сунца и обасјао просторију.

Устао сам и пришао му у сусрет.

Он је скинуо шубару, отресао је од кише и ставио на чивилук, а затим се окренуо према икони и прекрстио, па се тек онда обратио мени:

- Помози Бог, оче!

- Бог ти помогао. Које добро?

- Долазим по духовној потреби својој, оче. Нешто ћу те замолити - поче он раскопчавајући капут и извлачећи из њега један овећи, пожутели папир. - Ево, ово да препишеш. Ако можеш, добро и хвала ти. Ако не можеш, опет добро и хвала. Видим да имаш писаћу машину.

- Да, наша црквена општина има.

- Е, а мени баш то и треба. Имам овде једну молитву коју желим да научим напамет. Замолио сам да ми је напишу. Преписали су је, додуше, али писаним словима. А ја, кукавац, не знам да читам до само штампана слова. Шта ћеш, доселио сам се из Босне. Немој да ми што замериш, оче. Није ти код нас за време рата било редовног школовања. Па и ово мало што знам, научио сам после рата, на једном течају. Све што је штампано читам лако, али писана слова врло тешко.

А волим свету Цркву и молитве. Знам их око десет, али ми је ова за срце прирасла. Чим сам је чуо, одмах сам рекао: морам је научити. Дај, тако ти љубави Христове, препиши ми је, да испуним свој завет.

- Лепо је од тебе кад се интересујеш за те ствари. Радо ћу ти испунити жељу. Дозволи само да погледам ту молитву.

- Ево, оче - рече он и разви папир исписан оловком крупним, неправилним словима. Почех с муком да сричем слова која су личила на сврачије ноге, а онда рекох дошљаку:

- Није ни чудо што не можеш да читаш. Не могу, брате мој, ни ја. Ко ти је ово писао?

- А, то је један мој добар пријатељ и комшија. Ни он ти није свршио више од два разреда. Него те лепо молим немој да ме одбијеш, тако ти Бога и светог Јована, моје крсне славе. Ову молитву морам научити.

- У реду је. Ићи ће мало теже, али некако ћемо је ипак преписати. Колико примерака желиш?

- А јел то комада?

- Да, колико хоћеш да ти препишем комада?

- А може ли више комада одједном?

- Може, брате.

- Па, један за мене. Ако хоћеш и ти један комад за тебе. Молитва ће ти се свидети.

- Добро. Значи: један теби, један мени, а један твом комшији - свега три комада!

- Може, оче. Е, тако, Бог те веселио и света Богородица. Знао сам да ме нећеш одбити.

- Седи, пријатељу, одмори се. Ако желиш можеш и да запалиш, док ја будем готов.

- Е, оче, али ја не пушим. Ни свети Сава није пушио, ни Арсеније, ни Максим, ни Василије Острошки, ни остали светитељи и угодници Божји. Дуван је, кажу, ђаволов изум. Не бих ти ја то ђубре метнуо у уста па да ми ко плати не знам шта. А, да кажем, и не пијем. Само када се, на прилику, причестим. Иначе не. Тако сам и децу научио. А имам децу, оче мој, да их треба тражити на далеко. Ето, ја тако, а други како хоће. Ко зна боље, широко му поље, оче. Тако каже наш народ. А зна ти народ шта је добро, јер му Бог кроз савест говори и упућује га. Мене Бог није заборавио, а и ја Њега не заборављам, нека му је слава, Свемилостивом! Избавио ме је Он из чељусту лавових, како но вели један пророк. У цркви сам био, оче. Сатерали нас непријатељи у њу, па запалили. Погушило се све, или изгорело, а мене је десница Божја извела из ужарене пећи као седам дечака у црквеној песми. Е, тако ти је то, оче мој...

Причао ми је мој гост полако, али стално о непријатељским офанзивама, о повлачењу, о Козари, па о ослобођењу. Како се вратио на спаљена огњишта, а онда,

У 16. броју нашег листа на страни 12 направљена је једна грешка: у тексту „Ко су Срби“ у 5. реду одоздо стоји *њемачки* а треба да стоји *амерички*. Овом приликом се извињавамо читаоцима и аутору текста г. Милошу М. Мочевиху.
Редакција

једног дана, са свима осталима кренуо у равну Бачку, у свој нови дом. Сада има три сина и једну кћер. Задовољан је и срећан. А најрадоснији је када се после дневних послова повуче у кут, пред икону и почне да се моли... Тада му је тако лако на души, срце му се одобровољи, загрлио би цео свет. Многи не знају за ту радост. Зато су они сиромашни и поред свега што имају. Душа је на првом месту била и остаје. Да би била здрава и напредна, она мора да се храни. А душевна храна је: пост, молитва и побожна размишљања...

Док је он причао, ја сам завршио преписивање молитве. Онда сам је наглас прочитао, а он је гутао сваку реч. Када сам био готов, пришао је и пољубио ми руку.

- Нека ти Бог плати за ово. Хвала ти од неба па до земље. Шта кажеш оче? Да ли ти се свиђа?

- Молитва је дивна. Не знам ко ју је ставио али је врло лепа.

- Није важно, оче, ко ју је написао, већ ко се њоме користи, коме је она насупна потреба. Хвала ти још једном. Збогом, драги оче свештениче!

- Збогом пошао, пријатељу!

Напољу се разведрило, облаци се разишли и сунце је сијало, одбијајући се од површине воде. Врапци су радосно чаврљали на телефонским жицама и по багровим гранама у порти, растресајући мокро перје и излажући га топлим сунчевим зрацима.

Пришао сам прозору и угледао мога посетиоца како скида покровац са коња, тапше га по врату и нешто му тихо говори, а затим седа на кола, крсти се, узима кајасе и креће главном улицом. Упало ми је у очи да он нема камџије. Коњ га добро разуме и иде по његовом гласу. „Грех је ударати животињу, јер је она човеку од велике користи!“ - рекао би он, сигурно, када би га запитали за бич.

Погурен, као да је срастао за кола, он је одмицао срећан и задовољан, јер је обавио велик посао. Само да задовољи своју духовну потребу он је данас дошао у град, преваљујући десетину километра по киши и невремену. У унутрашњем цепу он је носио велику драгоценост, молитву, која ће га учинити још срећнијим, још ближим Богу. Да би се уверио да ли је папир добро ставио у цеп, он би с времена на време завлачио руку под гуњ и осећао како га из цепа нешто топло греје, разлива се по њему као поплава, скупља му се под грло и тера га да кличе Богу и земљи, и киши која натапа поља, и сунцу које га милује својим зрацима:

- Хајде, Путко, хајде добро моје! Видиш како је леп дан, а кренули смо по невремену. Грива ти је била сва мокра, а ето, сунашце Божје осушило те је и сада си сув. Ко ће ко Бог, нека му је слава!...

Док су се његова кола полако губила у даљини, размишљао сам:

- Благо породици која има оваквог домаћина. Благо и друштву у коме се налазе овакви добри, Божји људи, „деца са брковима“, како их је називао покојни прота. Својим поштеним животом и радом они нас подсећају на Бога, храбре нас, бодре и свежавају наш уморни и клонули дух. Они су увек добро расположени, вољни да помогну, спремни да утеше и посаветују. Они су срећни, колико један жив човек може бити срећан, јер су научили да љубе Бога и ближње. Ако хоћемо да будемо трајно задовољни, морамо научити пре сваког знања и искуства: да волимо Бога и ближње. Треба победити себе, подчинити своју вољу вољи Божјој и рај на земљи ће бити могућ. Човек је заиста ковач своје среће. Ако је буде потражио у окриљу Цркве, у поштеном животу и раду и у љубави Божјој, он ће је сигурно наћи, као што ју је, бесумње, нашао и овај мој данашњи посетилац. Ја осећам да он свој мукотрпни живот не

би заменио за десет других, лакших живота, ако би, за узврат, морао да се одрекне Христа. Не би, јер је искусио да је права срећа само у близини Божјој.

Пришао сам столу, поново узео његову молитву и прочитао је. И питао сам се: шта му се највише допало у њој?

Можда овај њен део:

Господе, дај да будем оруђе Твојега мира: да тамо где је мржња - сејем љубав; где је врећање - прашињање; где је раздор - слогу; где је очајање - наду; где је tama - свейлост; где је жалост - радост.

Или ово:

О Божански Учинељу! Немој никако да мене шеше, него да ја друже шешим; немој да мене разумеју - него да ја друже разумем; не да мене љубе - него да ја друже љубим. Јер када прашињам, онда нам се прашиња; када дајемо, онда добијамо, и када умиремо, онда се рађамо за живој вечни.

о. Урош Јованкин

Причали су како је авви Теодору, док је боравио у скиту, дошао демон пред врата тражећи да уђе унутра, а авва га веже изван келије. А затим дође и други демон тражећи да уђе унутра, а авва веже и њега. Након тога дође и трећи демон те нађе ову двојицу везаних, па их упита:

- Зашто стојите овде напољу?

А они му одговоре:

- Он седи унутра и не пушта нас да уђемо.

Тада овај покуша силом да уђе, а старац веже и њега. А они, уплашивши се старчевих молитава стадоше да га моле, говорећи:

- Ослободи нас.

Старац им рече:

- Одлазите.

И они посрамљени оду.

ВЕРА У БОГА

Научници, који се баве проучавањем живота и обичаја разних народа, утврдили су, да нема на земљи народа и племена, које нема веру у више, моћно Биће што управља светом и судбином човеком. Ова проучавања и испитивања нису била ограничена само на један део света, већ су чињена на целој кугли земљиној, у свима крајевима и пределима докле је могао допрети човек гоњен жељом, да проучи и испита живот људи на земљи. Чак и најудаљенија острва у бескрајној пучини Великог океана нису остала не испитана као и непроходне прашуме и дивљи предели Африке, Јужне Америке, Азије, Аустралије, Полинезије и Океаније. Свуда је стигао неуморни дух човеков, често по цену највећих напора и жртава, па и смртне опасности, да испитује и проучава оно што интересује његов дух вечито жељан новог знања.

Свуда, где год су испитивања чињена, наилазили су научници и испитивачи на веру у више, моћно Биће. Наилазили су и на жељу људи, да с тим Бићем буду у вези. Ова општа вера, заједничка свима људима на земљи, и белим и црним и жути и црвеним; на истоку и на западу, на северу и на југу, доказује, да је вера у Бога заједничка свима људима, и да нема народа, нити га је било нити ће га бити, код кога нема никакве вере у Бога. Ова општа вера нам исто тако указује на велику истину, да је човек створен да не може да живи без вере, као што не може без људског друштва да живи и опстане.

Па ипак било је, има и биће људи који немају вере у Бога. Како то да се објасни?

Безверје је ненормална болесна појава у природи човековој. Правих и истинитих безвераца има врло мало. Као што

је мали број људи што се рађају слепи или глуви, тако је мали број оних који су рођени без религиозног осећања. Они су заиста слични глувим и слепим. Јер као што слепоме можете данима говорити о лепоти видљивог света, о сунчаној светлости, о лепоти небеског плаветнила, о

величанствености звезданог неба, о красоти цвећа, о шароликости боја неће вас разумети, јер његове очи, које треба да му послуже, да у души створи слику о свему томе, мртве су и његовој души јављају само једино вечити мрак. Исто тако глуворођеноме можете објашњавати лепоту песме славују, страхоту грмљавине грома, лепоту музике, свирке и песме. Ништа неће разумети и с неверицом ће примати оно што му казујете, јер о свему томе он нема појма нити може ишта од свега тога замислити, јер орган, који тре-

ба да то јави уму његовом умртвљен је и у души његовој влада вечна и непоремећена, глува тишина. Исто тако рођеном човеку без религиозног инстинкта тешко је објаснити појам о Богу, о духовном свету и свету који је ван домаћаја наших чула, којима смо у вези с материјалним светом. Ове људе треба разликовати од оних, који имају религиозни инстинкт, али су га свесно и намерно искварили, и место Бога обожавају слепу материју или ма шта друго из материјалног, видљивог света. Има и високо образованих људи, који религиозну жудњу задовољавају на тај начин што усвајају разна филозофска мишљења, или друга убеђења, а најчешће се клањају мртвим предметима. Но они увек остају празна срца и душе, јер религију ништа не може заменити у људском животу, и дати души човечијој онај мир, спокојство и радост, као што га даје вера у Бога.

Има још и један разлог, због кога људи одбацују веру у Бога. То је грех. Готово по правилу бива да људи који се представљају као безбожници имају какав тајни грех због кога беже од Бога и вере у Бога. Њих можемо лако познати и по грубости, нечовекољубљу, неумереној мржњи и злобном карактеру. Зато кад неко, ко се не стиди да каже за себе да је безбожник, да не верује у Бога, почне говорити о љубави према људима, о правди и благодати, које жели браћи и о другим привлачним стварима, буди опрезан, и немој му много веровати, јер онај који не признаје да има Бога, који је извор љубави, истине и правде и сваке доброте, не може бити истински поборник ни љубави ни правде ни истине ни среће и радости међу људима.

К. Т. Луковић

О НЕИЗРЕЦИВОЈ ЛЕПОТИ ПРЕСВЕТЕ ДЈЕВЕ МАРИЈЕ, КОЈУ ЈЕ ВИДЕО ЈЕДАН БОГОБОЈАЖЉИВИ КЛИРИК

У једном граду Галије живео је разуман и побожан клирик који се бавио преписивањем књига. Овај блажени човек имао је велику љубав према Пресветој Богородици и желео је да је угледа још на овом свету. Зато се много молио Богу и Бог, Који испуњава жеље оних који му се усрдно моле, чуо је његову жељу и послао му ангела који му је рекао: „Небеска Царица је услишила твоје молитве и послала ме да ти јавим да се припремиш јер ће рано у недељу доћи да је видиш у таквој красоти каква може бити доступна телесним очима; знај да ћеш и од те и толике красоте ослепети“. Када је ангео то рекао, отишао је, а овај клирик је почео да размишља како ће после живети слеп, када не зна да ради ништа друго осим да пише. Смислио је да затвори једно око, а другим да гледа Свету Богородицу и само на то око да ослепи.

У одређено време му се јавила Света Богородица у таквој светлости и лепоти да људски језик то не може изрећи. Гледајући једним оком, он се чудио таквој слави и красоти, па је отворио и друго, да боље види, али се она одмах изгубила, те није успео. Он је одмах себе почео да укоревати да се каје што није отворио оба ока, да се још више обрадује, па макар и потпуно ослепео.

Потом се молио, говорећи: „О, Боже мој, удостој ме да опет видим Пресвету Богородицу, макар после тога сасвим обневидео“. Исто тако се молио и Мајци Божјој и постио, да би му се Она јавила. Тада је ангео Божји опет дошао и рекао му: „Ца-

рица Свију се смилувала због твојих усрдних молитава и опет ће доћи да је видиш, зато што, због љубави према Њој, желиш да ослепиш“. Он ре-

че: „Благодарим Јој због Њене благодати и клањам Јој се, славећи Њено Свето Име. И не само вид да изгубим, него и руке и ноге и цело своје тело да изгубим, само да могу још једном да је видим“. Ангео му каза следеће: „Изјутра да се спремиш и да будеш готов, и нећеш ослепети, него ће ти се и ово око што ти је први пут ослепело прогледати и срце твоје ће се обрадовати“. Када му се опет јавила Пресвета Богородица у превеликој светлости он је пао лицем на тле, као апостоли на Гори Тавору, и душа му се просветлила, па је гледао Пресвету Богоро-

дицу са оба ока све док она није ишчезла. Затим је овај клирик наставио да живи богоугодно, благодарећи Богу и Светој Богородици и отишао је у вечна обитавалишта.

*Из књиџе
Чуда Пресвѣѣ
Богородице*

Посети један монах авву Силуана на Синајској гори, па када виде браћу како раде, рече старцу:

- Немојте радити око хране која пропада. Јер Марија је добар део изабрала.

Старац рече своме ученику:

- Захарије, подај брату књигу и смести га у празну келију.

А када беше око деветог часа, он стане да мотри на врата, неће ли доћи да га позову за трпезу. А пошто нико не долажаше да га позове, он устане и дође пред старца, па рече:

- Јесу ли браћа ободовала, авво?

Рече му старац:

- Да.

А он ће на то:

- Зашто мене не позвасте?

Рече му старац:

- Јер си ти човек духован и немаш потребе за овом храном. А ми, будући да смо телесни, хоћемо да једемо и због тога радимо; а ти си, читајући целог дана, изабрао добар део и не желиш да једеш телесну храну.

А он чувши то, начини метанију, рекавши:

- Опрости ми, авво.

Рече му старац:

- Свакако да је и Марији потребна Марта; јер се Марија кроз Марту прослави.

ДА ЛИ СТЕ ПОСТОЈАНИ?

Ништа није тако трагично као смрт. Када човек добије решење о промени стана, он осети велику непагодност. Треба паковати ствари, треба све износити и преносити. Треба се привикавати на нову средину, на нове људе. Можда се треба одрећи и неког komodитета, стеснити се и сабити. Све је то веома непријатно. Али кудикамо је непријатније променити светом: преселити се са земље на небо. Чак и они људи који читавог живота пате, као што су тешки, неизлечиви болесници, - и они стрепе и дрхте пред сенком смрти.

Смрт је у извесном смислу наш помагач и наш непријатељ број један. Чиме нас смрт може помоћи? Туђа смрт може да нас поучи, да нас поправи, да нас учини мекшим, човекољубивијим. Али баук смрти може и да нас деморалише.

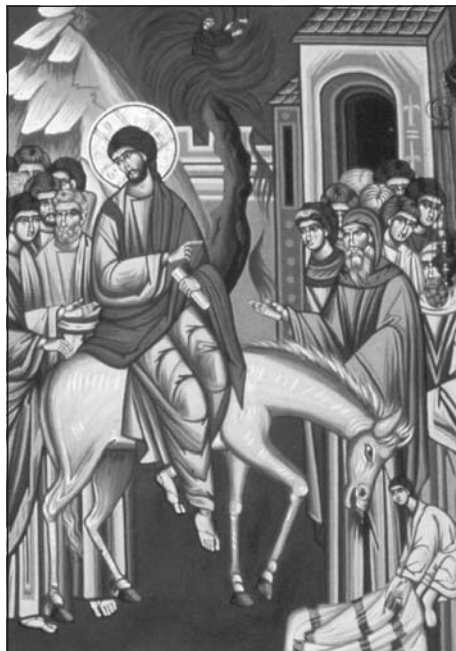
- Шта вреди што се уздржаваш од греха и живиш по наредбама Божјим, када ћеш ипак умрети? - тако говоре понеки разочарани несрећници, који су изгубили веру у Бога. Туђа смрт њих не поправља, него их још квари. Наиме, пред хладним вратима смрти они се опредељују за уживања, за коришћење свију животних задовољстава, јер, ионако, како песма каже - „овај живот не траје хиљаду година“. И ето о тој лажној филозофији живота желимо да кажемо неколико речи.

Није редак случај да се и најбољем човеку деси нека несрећа у животу. Један се оклизне и падне, други сломи руку. Трећи ишчаши ногу и тако даље. Узрок тим несрећама треба тражити пре свега у непажњи самог човека коме се десио такав случај.

Међутим, шта видимо у животу? Људи површни и грешни у таквим приликама обично имају обичај да кажу:

- Ето, тај и тај је баш био поштен, па шта му вреди?

Или, разболи се неки црквоноша, а међу познаницима се нађу људи који овако резонују:

- Сиромаш! Баш је ишао у цркву и молио се Богу, а ето, сад је на умору. Зашто га Бог није сачувао?

Зар не осећате да се иза оваквих речи не крије само грешан човек, већ да иза таквог човека стоји стари, заклет непријатељ Бога и човека - сатона? Он зна кога треба да узме за своје оруђе - слабе и колебљиве у вери! - а зна и какав ће утисак начинити код простих људи када тако постави читаву ствар. Међутим, ми одмах можемо рећи да је такво размишљање потпуно грешно и богохулно. Сви љу-

ди су дужни да живе по вољи Божјој, без обзира на срећу, или несрећу у свом животу. Несрећа и невоља не би смели да нас одврате од Бога. „Хвала Ти, Боже!“ - треба да Му благодаримо када нам шаље благослов Свој. „Хвала Ти и за невољу!“ - треба да му благодаримо, јер је сасвим сигурно да смо и невољу заслужили, иначе нам је Бог не би ни послао. Бог је једини правичан и Он се никада не вара. Његова пресуда је увек праведна.

Ми не бисмо смели да очајавамо у невољи, нити да сумњамо у Божју правичност, јер су то велики греси. Бог зна шта је за нас најкорисније и оно нам шаље. Ако је за нас казна кориснија од награде - помиримо се са Божјом вољом и примимо је мирно.

Ни искушења не би требало да нас буне. Она су бесумње дело сатонина. Ако Бог понекад допусти да будемо стављени на пробу, не смемо роптати на своју злу судбину, него и највећу непријатност морамо примити са захвалношћу, свесни да нам се у њој пружа прилика да се поучимо, поправимо и још више Богу приближимо. Увек би требало да нас теши сазнање: да нико на земљи није поштеђен зла. И светитељи су често били кушани. Па и сам Христос није имао мира у пустињи од кушача. Искушења, која нам сатона намеће, безбројна су. Ако помоћу Божјом већини њих одолимо, не ликујмо и не преуносимо се, јер ће нас ђаво новим препадом изненадити и увући у зло. Ако ништа друго, он ће макар узнемирити мисли наше и саблазнити срце наше. А у грех ће нам се, као што знамо, уписати не само рђава дела, већ и зле помисли. Зато се никад не поносимо својом безгре-

У ЧЕМУ СЕ САСТОЈИ УНУТРАШЊИ МИР И НЕМИР

шношћу и не мислимо да смо непогрешиви у оцењивању туђих поступака и туђег живота. Суд препустимо Богу, једином и безгрешном.

Требало би да знамо једну ствар: сви људи који се роде на земљи морају да умру. И сам Господ Исус Христос је умро на крсту. И Његови свети апостоли су мученички живот завршили. Па и наш највећи светитељ и просветитељ Св. Сава је умро, ма да је за собом имао велике заслуге и подвиге. Према томе, смрт није казна за рђав живот. Кад се наш организам истроши, када догори свећа нашега живота, сви ћемо умрети. Благо онима који смрт дочекују са чврстом вером у милосрђе Божје! Веру у Бога треба до краја живота задржати чисту и непомућену. На муци се познају јунаци! Онај који одоли искушењима, који победи своје грешне страсти и жеље, тај се једино може надати награди највишег Судије. Слабићи и колебљивци не могу се надати ничем добром. Јер они, који су се пожурили да се прибаве утеху на земљи, не могу је очекивати и на небу. Или овде, или тамо! Земаљска су блага брзо пролазна, а небеска трају увек и довека!

Желимо да нагласимо: ма колико трајао наш век и ма шта нас у животу сналазило - увек би требало да идемо правим, Божјим путем. Само је то исправно и само је то потребно. Ако Бог види да се трудимо, Он ће нам дати снаге да издржимо до краја. Не обазиримо се ни десно, ни лево! Ни на оне који говоре: „Кратак је живот - једи, пиј и весели се!“ Ни на оне друге, који кукају: „Каква ми је корист што постим и молим се Богу, када ме невоља постиже за невољом!“ Ослонимо се на Бога, Њему предајмо бриге своје и пробићемо се до Њега упркос свим противним струјама и ветровима.

Ништа тако не доноси мир, као познање Бога и стицање врлине, који уништавају унутрашњу борбу страсти и не допуштају човеку да води рат сам са собом. Значи, да је онај, који се не наслађује миром, иако га иначе окружује најдубљи мир, никакав непријатељ га не напада, несрећнији од свих у целој васиони на које нападају непријатељи. Ни дивљи народи тако свирепо не војују по свом обичају, као непристојне мисли које се гњезде у души, као порочне жеље, као љубав према богатству, као жеља за влашћу, као привезаност за послове свакодневне. Јер истина је: ова прва борба је спољашња, а ова друга унутрашња. А несрећа која се рађа унутра, много је гора од несреће која долази од споља, и обично је штетнија, што се може видети у свему. Саставу дрвета више штете црви, који се развијају у њему, него они који се налазе на њему; и градови руше не само спољашњи непријатељи, него и домаћи; тако исто душу кваре не само несреће споља, него и болести, које се јављају у њој. Али ко има страх Божији, одмах ће прекинути овај рат, обуздати страсти, угушити разне звери - порочне мисли, не дозволивши им да скривају унутра, и самим тим ће се наслађивати најчистијим и најдубљим миром. Тај мир нам је подарио Христос, који је дошао к нама (Јов. 14,27); такав мир пожелео је верујућима и Павле, понављајући у свакој посланици: Благодат вам и мир од Бога Оца нашега (Кор. пос. 1,3; Гал. пос. 1,3). Јер ко има тај мир, тај се не боји само непријатеља и варвара, него и самог ђавола, и постаје најблагодушнији човек, који се не оптерећује несрећама, не изнурава се болестима, и не чуди се никаквим другим људским несрећама, које се догађају ненадано. Он има душу, која је способна да све то поднесе храбро и сасвим лако, душу јаку и здраву. Да се уверите да је све то истина, даћу вам пример. Живи неки

човек, који свима завиди, завистник, и нико се не буну против њега. А да ли он од тога има икакве користи? Он се буну сам против себе, оштри на себе мисли, које су опасније од сваког мача, раздражује га све што види око себе, мучи се када види било кога човека, и не осећа ни према коме добро расположење, него свакога сматра својим непријатељем. Онда, каква му је корист од спољашњег мира, када он сам бесни, као највећи непријатељ рода човековог и хода около, носећи у себи такав рат, безброј копаља и мачева, желећи више хиљаду својих смрти, него да види некога да се користи добрим мњењем или да живи срећно. Тако је исто и са оним, који се предао страсти за богаћењем. Он такође у души носи безбројне ратове, битке и пометње, налази се у страху и немиру и не може се никада осећати добро. Али тако није са човеком, који је успео да се ослободи од страсти. Напротив, он живи у тихом пристаништу, наслађује се мудрошћу и не подвргава се никаквим непријатностима. За човека, који нема тај мир, није отворено ни пристаниште доступно свима а то је пристаниште сна и ноћи. Оно је њему неприступачно. Јер страсти нарушавају одмор, који нам је подарила природа и савршено надјачавају снагу сна својим суровим насиљем. Они који су предани зависти, мржњи, грамзивости, грабежи, носе са собом свуда рат, а имајући у себи увек непријатеља, ма куда пошли, они не могу да избегну борбу. Ни онда када су у кући, ни онда када се одмарају у постељи. И тада на њих лете облаци стрела, долазе пометње јаче од свих таласа, доживљавају убиства, крике и друге несреће, много суровије од оних које се доживљавају у рату. Али није тако са праведником: он бди и наслађује се спокојством, а ноћу мирно спава.

СПАСОНОСНО ЗНАЊЕ

Сваки хришћанин треба и мора да зна какав је циљ његовог живота на земљи. Многи о томе не мисле. Многи истичу разне циљеве који нису битни и главни. Но пре него што би одговорио на то питање, сваки мора да буде начисто са својим погледом на свет и живот, да би могао правилно и доследно одредити свој животни циљ. Јер, данас свет се дели на две велике групе. На људе материјалистичког погледа на свет, који сматрају и верују, да после смрти нема никаквог духовног живота, него човек умире као и свака друга животиња, и друго, на људе који верују у Бога и загробни живот. Први се називају атеисти, безбожници. Последице таквог њиховог става примењеног у животу данас готово сви знају. Човек њиховог типа претвара се просто у животињу, и још горе од тога. Духовна садржина те савремене животиње у људском облику јесте: страховита мржња, која дејствује као експлозив, окрутност, жестокост, немилостивост, лицемерје, лаж, обмана, неморал и порочност сваке врсте, до безумног садистичког мучења свога ближњег на разне усавршене начине и убиства - све то - као духовна храна упропаћене душе несрећног човека-животиње. Њихов циљ, код многих чак и несвесно, је сејање несреће и страдања око себе и незадрживо отискивање - њих самих и друштва које остварују - у ад.

Верујући човек има други, битни циљ - спасење. Од чега спасење? Од греха, од те страшне садржине, која испуњава човека-животињу безбожног типа. И ето, ту човек хришћанин, нарочито православни, Светосавски човек, који себе тако назива, и хоће то да буде, пре свега треба да заустави своју пажњу, увиди и сазна тај свој битни животни циљ. Хришћанин има и других животних циљева, но они су другостепени, и по нормалном току ствари треба да истичу из овог главног.

Цео проблем је у човечијој природи. Треба да се зна да је она створена чиста и да је човек због тога пребивао у заједници са својим Творцем. Но грехом првих људи по слободној вољи, отворен је улаз греха у ту чисту природу, који је нарушио створену хармонију с Богом, разрушио богоподобну природу човека, донео смрт. И та огреховљена природа одвела је човека до многобоштва, безбожија и ђаволоподобја, што ми данас видимо у свету у страшним размерама.

И отуда јасан и логичан закључак: да је главни задатак човека - спасење, спасење од греха и ђавола, као творца и носиоца зла, и враћање у свету заједницу с Богом. Но ослобођење од греха не остварује се без борбе. Јер, као што смо напоменули, првородни грех искварио је човекову природу, душу човека. Човек се рађа са таквим греховним устројством душе, са којим се мора борити и побеђивати га. И уколико се више побеђује то греховно устројство, утолико се више приближавамо Богу и ступамо у блажену заједницу с Њим. Уколико пак нас грех побеђује, утолико се више удаљујемо од Бога, приближујемо ђаволу и ступамо у заједницу с Њим. Због тога суштина хришћанског живота јесте стални унутрашњи процес духовне борбе са грехом у себи тј. са нашим греховним устројством душе, да би га постепено побеђивали, приближавали се Богу и дошли у блажену заједницу с Њим. Без те и такве борбе спасење човека је немогуће. Но човек сам својим силама, без Божије помоћи, не може да победи грех. Зато је Христос и дошао у свет, како саопштава анђео, да нам дарује то ослобођење: „Јер ће Он издати свој народ од греха њихових“ (Мат. 1,21). Ради тога је Он и основао Цркву Своју, која дарује средства и помоћ за побеђивање греха и ђавола, и води спасењу.

Тако, ко не усредсређује своју пажњу на себи и у себе, ко не води духовну борбу са грехом, већ њему робује, тај је само формални хришћанин, хришћанин по имену. По томе се може знати и одредити ко стоји на Христовом, Светосав-

ском путу а ко не. Светосавски пут то је Христов пут. Свети Сава Српски ишао је Христовим путем, побеђивао и победио грех, зато је он свет и зато је могао да шири светост око себе и Србе да просвећује и освећује. Он нам је утро пут који изводи на Христов пут, којег је крај - спасење човека.

И свети Сава поручује речима апостола Павла: „Угледајте се на мене као ја на Христа“. И ако ми истински станемо на његов пут он нас приводи Христу, вечном спасењу.

Зато сваки светосавски човек, који се тако назива, који то хоће да буде у ствари, мора да истакне као заставу основно гесло - борба са грехом и страстима у себи, ослобођење себе од страсти и греха, приближавање Богу. У противном, сваки онај који се не бори са грехом у себи, него му служи и робује, његово срце је испуњено мржњом, лажју, лицемерјем, обманама, славољубљем, сладострашњем, властољубљем, и безбројним другим пороцима, које он не само што не сузбија, него их култивира и велича, - он се не налази на Светосавском путу, па ма колико он то трубио, јер Христос је рекао: „По родовима њиховим познаћете их“ (Мат. 7,16). Ако сам није на том путу, не може томе путу учити, по речима Спаситељевим: „Лекару, излечи се сам“.

Дакле имају два пута: Христов и ђавољи. На првом се побеђује грех, а на другом грех је победник. А „ко твори грех од ђавола је“ (1 Јов. 3,8).

Понављамо, суштина хришћанства и Светосавља је: борба са грехом и приближавање Богу. Христос је победио грех. Свети Сава на Христовом путу, помоћу Његовом, својом слободном вољом, трудом и напорима, тако исто победио је грех и постао свет, Свети Сава. И он зове Србе, децу своју, том путу, тој борби, и тој победи. А после, после победе над собом, Господ ће дати потребне победе и над другим.

А.С.

ШТА СРБИ ИМАЈУ ДА НАУЧЕ У ТУЋИНИ

Да није било последњих сто година рђавог васпитања, од такозваних учених људи, Срби у области вере и морала не би имали што научити од других народа. И вера и морал српскога народа били су изражени кроз еванђелску науку. Но десило се нешто неприродно. Дошли су наши „модернисти“, па су огласили све оно, што су Срби за свето и честито кроз векове држали, за „глупост и назадношћу“. Тако за веру у Бога су говорили, да је то ствар простих и примитивних људи. Народ су наговарали да исмева свештенике и све побожне људе који цркву посећују. Своју наказну науку су сејали по селима и градовима, по друштвима и школама. У народу је постала пометња, јер је та наука долазила од оних које је народ за учене и паметне сматрао. Тежило се да се код народа створи убеђење, да је напредан само онај човек који не верује у Бога. Онда је било лако сејати неморална схватања и стварати рушевине у душама људским.

Наказно школовани људи постадоше носиоци наказног живота. Па ипак су они имали утицаја. То се данас најбоље види. Обмањивање народа ишло је тако далеко, да се веровало, да су културни народи већ расчистили са црквом и вером у Бога. Тамо као да црква припада прошлости. Овакво схватање је било лако створити, јер су наши „модернисти“ долазили са запада где су школе свршавали. Српски народ је веровао да су они то тамо видели и научили.

Међутим, Срби које је данас судба бацила у све стране света, а нарочито међу културне народе, задивили су се кад су видели, да је вера у Бога код ових народа прва и најглавнија ствар у њиховом животу. Но не само да су се зачудили, него и застидели да народи који стоје у цивилизацији стотине година испред њих, стоје у црквености далеко испред Срба, односно испред „напредних“ Срба. Данас Србин у туђини види да је обмањиван од оних ко-

ји су се за његове вође натурали. Он види да су овамо најкултурнији и најчувенији људи, у исто време и најубедљивији у истинитост црквеног учења. Овамо се само глупаци и простаци рачунају у неверујуће људе. Они који цркву не посећују, не уживају никакав углед у друштву. Дужности према цркви спадају у најглавније човекове обавезе. Дакле, све обратно од онога како се некада код нас проповедало.

Који се Србин на пример код кога је вера била лабава није замислио, када се недељом или празником пре подне нашао у неком немачком граду или селу, када је видео реке народа како хитају у своје цркве. Ту су стари и млади, учени и неучени, богати и сиромашни, студенти и радници. Све њих носи једна мисао - вера у Онога без Кога се не може ништа постићи и од Кога све зависи.

Наши универзитети су били пре рата, не само данас, легла безбожног духа. Ко се год изјаснио против таквога духа, оглашен је за назадног и несавременог, и то не само од комуниста. На немачким универзитетима је обратно схватање.

Нећемо тврдити да није некада било и код западноевропских народа незнабожаца и да их и данас нема, али су они за постављени и њихов се глас не чује. Чудновато је, да су се Срби лепили баш на ове отпатке западноевропског друштва и свој дух заражавали овим незнабожачким духом, а нису се одушевљавали оним што је личило на верски дух српскога народа.

Данашњи Срби који се налазе у туђини треба да усредсреде цео свој живот, рад и борбу на одржање вере своје православне. Због ње и у одбрану ње они су пошли овим тешким путем. Они могу своју веру само ојачати, гледајући народе у чијој се средини налазе и учећи се на њиховом примеру, уколико научени нису били да веру своју цене.

Онако како други културни народи воле своје цркве, поштују своје, па чак и туђе свештенике, треба и Србин да се научи да своју цркву воли. То важи за оне који су у томе били лабави. Србин би требао више од другог да воли своју цркву, јер мало је која црква задужила свој народ у оној мери у којој је Србе задужила њихова црква.

В.В.

Причао је опет авва Фока:

Када авва Јаков пређе у Скит, стави га силно нападати демон блуда; па наставши се у близини опасности дође ка мени, све ми исповеди, па рече:

- Кроз два дана одлазим у ону пећину. Молим те, Господа ради, нико ме не говори, чак ни мом духовном оцу; већ изброј четрдесет дана, па када се испуне, учини то мени за љубав па дођи ка мени и понеси са собом свето причешће. Па нађеш ли да сам умро, погребите ме; а ако још будем жив, причестићу се светим причешћем.

А ја га послушам, па када се наврши четрдесети дан, узевши свето причешће и чистог заједничког хлеба са мало вина, пођем ка њему; и тек што се приближих пећини, осетих велики смрад који излажаше из његовог тела. Па рекох у себи:

- Упокојио се блажени.

Међутим, како уђох, затекох га на самрти. А он како ме виде, помакнувши мало своју десну руку, колико је могао, покаже знаком на свето причешће. Ја рекох:

- Имам.

Хтеде он, дакле, да отвори уста али она беху стегнута; а ја, не знајући шта да чиним, изађем напоље те пронађем један суварак од грма, па уз много напора отворим мало његова уста. И успем му унутра часне крви и тела, ситнећи га што сам више могао. Он задобије снаге узимајући свето причешће. А нешто касније, квасећи мало мрвица од просфоре, ја му их дам да поједе, а мало затим још мало, колико је могао да прими. И тако, благодаћу Божјом, након једног дана он пође са мном, одлазећи у своју келију, ослобођен, уз помоћ Божју, погубне страсти блуда.

ХРИШЋАНСКА БОРБА

Какав је живот приличан и својствен Хришћанима на седам светова? Да ли је световни - срећан, пријатан, спокојан? Не. Зар је Христос срећно, пријатно и мирно живео? Зар су Апостоли и мученици били срећни, радосни и спокојни? Зар су подвижници боравећи по планинама, јазбинама и понорима могли ликовати, наслађивати се и живети као у изобиљу? Па ако је Христос, ако су сви Његови угодници трпели и страдали, како онда да исто тако не буде и са свим Христовим следбеницима? Хоће ли Хришћани бити слични Христу или ће раскошно живети, веселити се? Не. Христос је рекао: „Ко хоће за Мном да иде, нека се одрекне себе, и узме крст свој“ (Марк. 8:34). На битку, на борбеност нас позива Христос: „Ево вас шаљем као овце међу вукове“ (Матеј 10:16), каже Он Апостолима, шаљући их у свети. Ти се дакле злопати, као добар војник Исуса Христа (2 Тим. 2:3), пише Св. Апостол Павле, свом ученику и сараднику Тимотеју. Није браћо свет којим свет ласка својој деци, одређен Хришћанима на земљи, већ борба сваког дана, сваког сата и сваког минута, борба до краја нашег живота - а с ким? (против кога) с непријатељима нашег спасења, са непријатељима који су увек са нама и око нас, који непрестано устају на нас и хоће да нам отму веру и уздање у Христа, са невидљивим непријатељима. Непријатељ наш је ђаво, наше тело и свети.

„Шта је та борба?“, наравно да ће те се питати. „Око чега ми имамо да се боримо са тим непријатељима?“ Ево чујте.

Да не говоримо о отвореној борби са ђаволом. Та борба је нама мирским и slabим Хришћанима, тајанствена и непозната. Са њим отворену битку воде савршени Хришћани, велики подвижници, који су себе потпуно посветили Христу. На нас тај непријатељ напада тајно и за нас готово увек неprimетно. Он устаје на нас, нашу природу и мир више од свих других нама ближих и сроднијих непријатеља међу којима живимо, и делује кроз њих. Тако главни за нас,

више од свих утицајни на нас и више приметни и видљиви непријатељи јесмо ми сами са својом изопаченом плотском природом, као и развратни свет, који нас окружује. С тим непријатељима ми треба да водимо битку, у којој смо дужни или да падамо под њиховим ударом и губимо благодатни мир и своје спасење или да побеђујемо и тако задобијамо мир са Богом, унутрашњи мир са собом и тиме заслужимо од Христа Бога нашег венце правде.

Није лако браћо борити се са својим страстима и сложенем природом. Она нас напада и са десне и са леве стране. И уместо тога, што би нам по Божијој вољи било потребно „клонити се зла и творити добро“ (Пс. 33:15) она нас задржава од добродетељи и подстиче на грех. Ко се не осећа као у неком ограниченом положају, када смо позвани да испунимо Хришћански дуг, или учинимо било какво добро дело? Ево, нпр. дошло је време за молитву, а јесам ли ја за то расположен? Је ли ми лако и пријатно? Не. Тешка дужност - молитва. Тело ми говори: „остави сада молитву“. Звони на празнично јутрење: шта радити? Потребно је ићи, а не иде се. Остави-

ти мирну ложу је тешко, тешко. „Данас“ каже тело „може да се и не иде“. Почине пост: како тужан период. Посна храна је непријатна, штетна за наше здравље. „Но добро“, говори тело „једеш скромније, то је далеко јефтиније“. Потребно је пости, целу недељу ићи у Цркву, исповедати своје грехе: „не“ опет каже тело „то је јако дуго, сада немамо времена за то; имамо послушање, идемо на службе - а то се може одложити за други пост. А када се будеш исповедао реци само: сагрешио сам, грешник сам; сагрешила сам, грешница сам; а сама, посебно тешка сагрешења не говори. Ту је стид, а потребно ти је да себе разобличиш (разоткријеш)“. Потребно је трудити се, радити, ићи ка дужности, а непријатно је и тешко. „Данас“ каже тело „одустани од одласка на службу јер си болестан, или иди али не дуго, и учини како било оно што је потребно. А већ сутра ћеш повише узвратити“. Позивају на пожртвовање за цркву, на прехранивање сиромашних. „Не“ опет тело говори „имаш много својих потреба, теби је потребан новац за то и то, немогуће је а да се већ не почне са стварањем залиха“. А ево шта је са друге стране. Десио се неуспех, губитак, несрећа: истог часа нас тело наводи на тугу, негодовање, малодушност, роптање. Свратило нам је неколико људи заједно: почело је празнословље, приче о том и том, а све ни за шта и ничему. Како то плоти одговара! Слушати о било коме лоше вести, сазнавати његове недостатке, грешке, пропусте: почетак је угађања телу, осуђивања, оптуживања, оштрих подругивања. А о ономе који је добио како добро место, коме се десило нешто што га је учинило срећним, који је добио какву награду; о како тешко бива о њему слушати! Истог часа плот у нама распаљује завист и већ ево почиње да понижава тог човека и пориче (негира) те који га узносе. Ствара се могућност да ми сами добијемо неко достојанство или корист: са жаром хитамо ка томе, није важно ако смо тога и недостојни, ако устреба и да се понизимо, повредимо своју

част и савест. Неко нас је ожалостио, увредио, обесчастио: тешко нам је, наша плот устаје, љути се, труди се да врати непријатељу. Одмах имамо у виду гозбу, место где се можемо развеселити; идемо тамо, сластољубива плот нас на то позива, и пијмо и напијмо се до самозаборава и самоосрамоћења. Готово да није потребно ни говорити и сладострасним и плотским похотама које устају на нас. Јер нема тога кога оне не би победиле и до крајње мере греховно оскрнавиле и ум и срце.

Разумете ли браћо, какав домаћи непријатељ је наша плот? Видите како нас саветује и на какве поступке нас наговара? А све то је и против Божијег Закона и неприлично Хришћанина. Све су то, греси за које бисмо у таму могли отићи. Видећи све ово, потребно је противити се, свом телу, борити се са њим и побеђивати га. Потребно је не обазирати се на ласкаве савете тела и на греховну сладост, стати на молитву када је потребно и у Цркву ићи, и пост држати, постити и исповедати се искрено без тајни, потребно је трудити се и дужност обављати постојано, верно и тачно и од свог иметка усрдно удељивати за Божију Цркву и сиромашни народ. Не треба падати духом и роптати на судбину (живот), празнословити, осуђивати и корити ближње, не треба завидети успеху других и неправедно се домогавати части и користи, није потребно гневити се на оне који су нас увредили и светити се непријатељима, већ зло добрим побеђивати (Рм. 12:21). Не треба се предавати сластољубљу, пијанству и сладострашћу. Ето, каква нам борба предстоји са телом (природом). Ето како смо дужни распињати се са страстима и похотама? (Гал. 5:24).

А спољашњи наш непријатељ - свет око мене, да ли је за нас опасан? Не искушава ли нас и он? Не саблажњава ли нас и не позива ли нас на грех? Зар нам не предстоји и борба са њим, исто као и са собом? Видимо богатства и богате - и ево у нама се рађа жеља за истим. Видимо драгоцености и нова достигнућа и наше срце бида се залепи за то. Видимо раскошан живот других, чисте домове, све спољашње у сјају - и у нама ниче брига да следимо у томе

за другима, колико је то могуће. Видимо скупу одећу по последњој моди и нама се чини наумесним заостајати за другима. Видимо слободан и расклашан живот других и нама се чини тешко седети код куће. Чујемо да ће тамо негде бити некаква представа, забава и игра и нећемо да се одричемо тог задовољства. Сазнајемо да ће негде бити вечера и да ћемо се довољно моћи навеселити картањем, музиком, игром и већ журимо (трчимо) тамо, као у рај остављајући и кућу и породицу. Да ли је могуће избројати све прелести и саблазни са којима се срећемо у свету и у друштвеном животу? Није Спаситељ узалуд рекао „тешко свету од саблазни“ (Мат. 18:7). Како се бранити од тих саблазни? Како се одрицати од овога или онога? Какву је борбу потребно издржати и са собом и са својим жељама? Тешко нам је браћо борити се и са собом и са светом, а неизоставно је. То треба нашем хришћанском позиву и Светој вери. Могуће ли је (потребно ли је) Хришћанима да скупљају богатство пролазне драгоцености (вредности), водити весело и развратан живот, тражити време на игре и забаве? Не, не. Дужни смо да водимо разуман, уздржан, постепен, благоугодан живот, да се бавимо пристојним и корисним занимањима, а при самом одмарању и коришћењу земаљских блага да будемо без заноса, страсти, да имамо пристојну и разумну меру. Иначе лажно себе сматрамо Хришћанима. Иначе, нас неће чекати оно што чека блажене, већ оно којима је Христос рекао: „Тешко вама богатим, тешко вама који сте се овде наситили, тешко вама који се овде смејете“ (Лк. 6:24,25).

Борба браћо Хришћани - целог живота борба с нашим непријатељима, са ђаволом, с нашом острашћеном природом и развратним светом. Пустимо нека се они који нису хришћани користе трулежним богатствима овог света, привидним миром и спокојством, нека ликују и нека се веселе. Они не верују и не очекују будућу награду. Нама је потребно да заслужимо венце, да имамо у виду небеско блаженство и славу. Потребно је старати се како би били достојни живота са Христом. А

то можемо постићи само dobrim хришћанским подвигом само ако достојно следимо Христа. Није Апостол узалуд рекао: „Христос пострада за вас, остављајући вам пример како да следите Његовим стопама“ (1 Пет. 12:1,2). Зар су узалудно страдали Апостоли и Свети мученици чувајући веру, одрицали се пролазних светских блага и временог (пролазног) живота. Зар су узалуд пустињски подвижници оставили свет, наоружали се против страсти и изабрали безусловно смирење, савршено целомудрије и свецело (потпуно) одрицање. Смирењем су победили замке ђавола, целомудријем - телесну похоту, одрицањем - светске прелести.

Будимо и ми Хришћани, који се одушевљавају молитвом, учвршћују Божијом благодаћу, подражавају и ми у трпљењу и подвизима Христу, Светим Апостолима, мученицима и свим Божијим угодницима, како би од праведног Судије Бога добили победничке венце. Боже наш, слава Теби!

М. М.

Причало се о томе како Теодор, када је требало да постане ђакон, није хтео да се прихвати службе и бежао је по многим местима. Старци га опет врате, говорећи му:

- Немој да избегаваш своје служење.

Вели им авва Теодор:

- Оставите ме и помолићу се Богу, да видим хоће ли ми саопштити да узмем место свога служења.

И он се помоли Богу, говорећи:

- Ако је Твоја воља да останем у своме месту, обавести ме.

И указа се пред њим огњени стуб од земље до неба и глас који је говорио:

- Ако можеш да будеш као овај стуб, ти поћи и прими се службе.

А он, чим то зачу, закључи да још увек не треба да се прихвати служења. И тако, када дође у цркву, браћа начине метанију пред њим и кажу:

- Ако не желиш да служиш, држи макар путир.

Али он то не прихвати, рекавши:

- Ако ме не пустите на миру, бежим одавде.

И тако га они пусте на миру.

ДОГАЂАЈ

Гробље. Осећа се мирис истопљеног воска од свећа. Изнад дрвећа лете гавранови расцепљених крила у међусобним свађама, и крештавим гласом смеју се судбини људској. Крештали су увек гладни.

Разгранате крошње дрвећа, облила је киша и падала на земљу дуго и неуморно, већ досадно.

Крај малог гроба непознате девојчице, стајао је гологлави младић у кожној виндјакни и преписивао речи са надгробне плоче, док је киша још увек падала и квалсила му руке и хартију по којој је писао:

Драга Миро

Ти ниси умрла -

Ти си далеко.

Умрли су они

који су заборављени.

- Мама и Таија,

прочитао је гласно.

Болно лелекање неке старице, које се у облику плача далеко разлегало између изгубљених крстова, пролазило је кроз гомиле сакупљеног сувог цвећа са гробова и трулог грања, и прелазило преко земљаних хумки засићених свега, остављајући покислог младића да размишља о умрлој девојчици која није имала више од 10 година, и чинећи му, заједно са лавезом паса у близини и ударањем звона које је управо почело, погодне услове за развијање његових мисли, формирање и настајање, истих или сличних, који су имали њени родитељи испраћајући је заувек, испраћајући је да је никад више не би видели, већ, само одлазећи до те, авај, лепо уређене гробнице, прочитали металним словима исписано њено име и потресне речи исклесане последњим напоном воље и разочарења мајке и оца.

Младић се окренуо и пошао. Бесциљно и лагано прелазио је преко туђих гробова и гледао их, жалећи што уопште људи умиру.

Никога није било. Ишао је сам и гледао како све обавија мрак, лагано, и све нестаје губећи се у непровидности таме.

Наједном је застао. Десно од њега, на климавом и већ трулом столу, лежала је нека књига, црна да се једва могла приметити.

Погледао је напред, па позади, и са страхом пришао столу. Није додиривао књигу јер је био поштен, сматрајући да је не сме дирати. Дуго ју је гледао, и упркос тами, запазио да има црвено обојене бокове.

Колебао се дуго, и најзад је отворио корице. Писало је: „БИБЛИЈА“.

- Нисам читао ову књигу - помисли, и признаде да никада није чуо за њу.

Умео је да чита, али никада није читао ниједну књигу, сем у школи из читанке што су читали.

После велике унутрашње борбе, одлучи се, и са обећањем да ће је вратити кад прочита, узео књигу са стола и стави је под капут. Још увек са страхом, пошао је ка излазу из гробља, и изишао.

Иза велике надгробне плоче појавио се свештеник, величанствен у својој мантији. Све је он то посматрао. Он је и ставио ту књигу на сто.

Свештеник је знао тог одраслог дечака, али није знао зашто он долази сваки дан на гробље. Дечак никога није имао сахрањеног на том гробљу. Свештеник га је гледао како само лута између гробова и крстова израђених од вечитог камена или тоглог дрвета што нестаје.

- Узео је - уздахну свештеник са олакшањем, па пун неке светле наде изишавши на стазу пође ка излазу, и изађе и он. Био је стар и ишао је лагано, и срећан.

У кући дечак није ником показивао књигу. Видели су га да чита, али га ништа нису питали.

У почетку књиге, све га је збуњивало. Ништа није разумевао. По неколико пута је почињао читање из почетка, али није вредело, најзад ју је оставио.

Оставио ју је са дубоким жаљењем и кајањем што никада ништа раније није читао, јер би сада сигурно ову књигу разумео. Учинио је последњи покушај. Узео

ју је још једном и почео да чита опет. Знао је већ напамет али ништа није разумео.

Те вечери, када је легао да спава, и док је осећао хладношћу покривача, а образи му већ угрејали хладни јастук, идок је прсте на нози провлачио кроз поцепани чаршав, сети се оних писаних речи у књизи које су му сада необјашњиво и њему зачуђујуће постале схватљиве, и тако разумљиве да се чудео како раније није могао разумети. Захваљивао је себи и био срећан што је био тако упоран да сада зна скоро напамет. Зато је сада уживао, управо ликоваво што најзад разуме оно што пише у оној књизи. Помисли и зачас реши да устане, и настави са читањем, али га брзо обесхрабри гласно хркање његовог гојазног оца.

Ноћ је лагано одмицала, а он је упорно мислио о књизи, али мислио је све спорије док дубоко у ноћи није опет заспао.

Рано ујутро, пробудило га је гласно кашљање и псовање његовог оца. Брзо је устао и у журби се обукао. Узео је књигу и не чекајући доручак, изишао напоље.

Влажно од јучерашње кише јутро чинило га је неодлучним куда да пође да чита књигу. Најзад је одлучио и пошао према парку у коме је толико пута био. Сео је на клупу најудаљенију од скоро сваке стазе, као да се хтео и од самога себе сакрыти, па нестрпљиво отвори књигу:

„У њочешку сјвори Боџ небо и земљу.

А земља беше без обличја и њусџа,

и бјеше џама над безданом; и дух

Божији дизаше се над водом.

И рече Боџ: Нека буде свјејџлосџ,

и би свјејџлосџ.

Ојџ рече Боџ: Нека њусџи земља

из себе џраву, биље, џиџо носи сјеме,

и дрво родно, које рађа род џод својим

врџџама, у којем ће биџи сјеме њеџово

на земљи. И би џџако.

И њусџи земља из себе џраву, биље

џиџо носи сјеме џо својим врџџама,

и дрво које рађа род, у којем је сјеме

*његово по његовијем врџама.
И видје Бог да је добро“ -*

Како му је све јасно и разумљиво. Како је могао уопште помислити јуче да је то нејасно. То је толико разумљиво да очарава. Осетио је велику радост; какву никада до сада није. Једном када је био мали обрадовао се тамбурици коју је добио за Божић. Чинило му се да никад у животу неће бити радоснији, као тада што је био. Зато је тај срећни дан дуго памтио, као једину топлину у свом срцу у размену за све муке и патње у животу који зна.

Али, сада му се чинило да је срећнији него онда. Био је толико задовољан, да је читао увек неуморно, да прочита што више, да буде још срећнији.

Прелазио је већ увелико странице, прочитао је скоро пола дебеле књиге, а време је тако лагано, мило и нежно, милујући му хладне образе и косу, милујући његову свест која постаје зрелија, свест младога човека који постаје свестан свога постојања.

Пролазили су дани, недеље... Напољу је падало суво жуто лишће и бојило лице и тротоаре суморном јесени, влажној од киша и уморној од спарине којом долази. Уморна јесен потискивала је добра расположења људи, будући у њима злу вољу и нервозу.

И гробље је постало такво. Било је обојено жуто, а гробови су слушали шуштање сувог лишћа под ногама пролазника и оних који испраћају своје мртве. Сваког дана један гроб више придружио би се тим слушајима и заједно са њима чекао новог друга, да им се придружи у слушању.

Човек у дугачкој црној мантији, ишао је сада гробљем у нади да ће срести оног дечака што је узео Библију. Знао је да га дуго неће видети, али се већ почео бојати да га више уопште неће видети.

ствен и гледао дечака који је долазећи застао. Дечак је стезао под руком књигу, и уплашен стајао као укопан. Осећао је под пазухом дебелу књигу и стегао је још више кад је видео да свештеник гледа у њу. Скупио је храбрости и лагано прилазио столу. На два корака је застао. Сада је знао да је у целој тој ствари учествовао тај човек, у дугачкој тамној мантији. - Да - помисли, он је ставио књигу на тај сто. Док је дечак мислио како да му захвали, гледао га је свештеник уверен да је дечак књигу прочитао, и давао му искрену захвалност прожету љубављу и разумевањем као да је већ унапред знао будућност тог дечака. И он је дуго и отворено, искрених очију пуних доброте и снаге, гледао седу косу и браду старца пред собом, његове очи и његово старо изборано лице. Гледали су се дуго и постајали све ближи, приснији.

Дечак је, најзад, извадио књигу и ставио на сто, на исто место где је и раније стајала. Свештеник се одмакао један корак и посматрао га, а дечак је гледао свештеника.

Спуштала се она иста тама која је тога дечака, када је са црном књигом журио ка излазу из гробља, скривала од очију и погледа старог човека.

Свештеник упита само:

„Зашто си вратио књигу?“

Дечак је мислио да ће се онесвестити. Још никада није чуо овакав глас; изговорен лагано и смирено, а његова дубина је продорна. Но брзо се смири и одговори кратко:

„Да је и други прочитају“.

Већ се слабо видело. Све је обавио густе и црне мраке. Свештеник је спустио руку на дечаково раме и рекао: „Хајдемо сине“.

Кроз густе црне мраке, виделе су се две тамне прилике како нестају међу тамним облицима дрвећа што надвисују искривљене крстове на усамљеним гробовима у ноћи.

*Борислав
Дмијировић*

Прошло је већ два месеца од тада. Међутим, нада га није напустила. Чврсто је веровао да ће дечак, ако је књигу прочитао, доћи и вратити је.

И стварно. Једнога дана, шетајући оном стазом, са чудним предосећајем да ће га срести, угледа свештеник далеко на улазу једну малу прилику која се сваки час губила и јављала из дрвореда великих разгранатих липа. Није било сумње: био је мушкарац, а његов раст је подсећао на раст онога дечака. Помисао да би то могао бити баш тај дечак уплаши мало свештеника и трже га. Прилика је из далека долазила, била све ближе и постајала све већа, у којој је препознао истог дечака.

Држећи једну руку на старом столу, стајао је свештеник миран и достојан-

ХРИСТОС КАО ПРИМЕР ХРИШЋАНСКЕ ВРЛИНЕ

Образац и пример хришћанског живота је живот Исуса Христа. Он је не само проповедао морал и морална правила, него је у Својем животу достигао оно морално савршенство и узвишени идеал који Он тражи од хришћана. Христос је проповедао: „Будите савршени, као што је савршен Отац ваш небески“ (Мт. 5,48). А у више прилика говорио је: „Ја и Отац једно смо“.

Такво савршенство недостижно је за хришћанина, али је он дужан да њему тежи. На путу ка томе идеалу хришћанина крепи и подржава мисао да је Спаситељ света на земљи, при истим погодбама и животним приликама у којима се ми налазимо, достигао узвишени идеал хришћанског савршенства. Живот Спаситеља на земљи улива нам веру да је прави морални живот остварљив. Тај живот привлачи нашу вољу и осећања узвишеним врлинама.

Сам Исус Христос указивао је на Свој земаљски живот као на пример и образац нашег моралног живота. У Јеванђељу пише: „Ја вам дадох пример да и ви тако чините као што ја вама учиних“ (Јн. 13,15). А на другом месту вели: „Ко мени служи, за мноштво нека иде“ (Јн. 12,26).

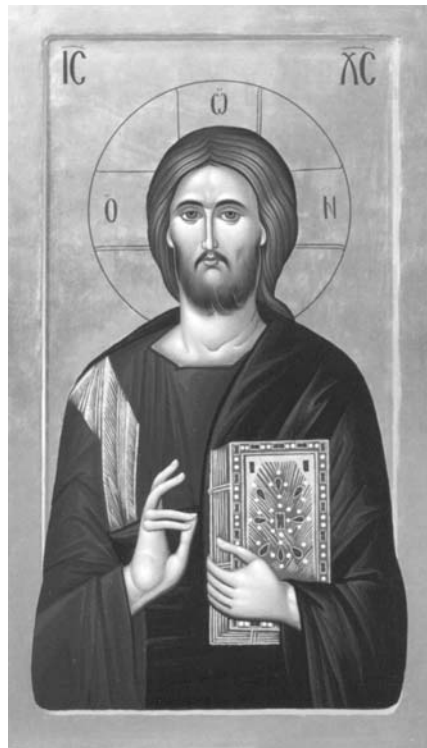
И апостоли су говорили о угледању на Христа. Апостол Петар вели: „Христос пострада за нас и нама остави углед да идемо његовим трагом“ (I Петр. 2,21).

Свето писмо, које указује на Исуса Христа као на пример за угледање, нарочито истиче два битна својства у човечанском животу Исусу, а то су: потпуна морална слобода и узвишена љубав.

Морална слобода огледа се у томе, што је Исус био слободан од свију недостатака и страсти, што је био без греха и једностраности.

Љубав пак Христова испунила је целокупан његов живот. Она се види и кад обратимо пажњу на његов однос према Оцу, и кад посматрамо како се Он одно-

сио према свету и људима. Христос је говорио да не врши Своју вољу, него вољу Оца који га је послао (Јн. 5,30). Ступивши на трновити пут живота, Он се неисканим самоодрицањем трудио за спасење људи и трпељиво је сносио све њи-

хове нападе и увреде. Цео свој тегобни посао Исус је вршио с потпуним пожртвовањем говорећи: "Јарам је мој благ, а бреме је моје лако" (Мат. 11,30).

Савршену послушност вољи Очевој и прекомерну љубав према људима Исус је најбоље посведочио незаслуженом смрћу. Ту, у смрти Његовој, најочитије се види она безгранична љубав на коју хришћани треба да се угледају, јер се без ње не могу замислити хришћанске врлине: смерност, кротост, трпељивост, одважност и самопожртвовање.

О АВВИ СЕРАПИОНУ

Путовао је једном приликом авва Серапион па пролазећи кроз једно село у Египту, угледа некакву блудницу како стоји пред својом кућом; и старац јој рече:

- Сачекај ме до вечери; јер хоћу да дођем код тебе и проведем ноћ са тобом.

А она му одговори:

- Добро авво.

Па се припреми и простре постељу. А када дође вече, дође старац код ње и улазећи у њену собу вели:

- Јеси ли припремила постељу?

А она рече:

- Да, авво.

Он затвори врата па јој вели:

- Причекај мало док своје молитвено правило завршим.

И старац започне са својом службом; па почевши од псалтира, код сваког псалма учини прозбу, молећи се Богу за њу, да се покаје и да се спасе. И услиши га Бог. И стојаше жена крај старца тресући се и молећи. А када старац заврши цео псалтир, жена паде на земљу. Тада старац стаде да чита апостол и прочита много из њега; и тако оконча своју службу. А жена усхићена и схватајући да старац не беше дошао ка њој због греха, већ да спасе њену душу, паде пред његове ноге говорећи:

- Учини ми услугу, авво, и поведи ме тамо где могу пронаћи Бога.

Тада је старац поведе у манастир девица па је предаде мајци и рече:

- Прими ову сестру и немој јој навалити јарам или заповест као осталим сестрама, већ што хоће, подај јој, и дозволи јој да проводи живот како хоће.

А када прођоше два дана, она рече:

- Ја сам грешна, хоћу да једем сваки други дан.

А након неколико дана рече:

- Ја имам много греха, хоћу да једем сваки четврти дан.

А након неколико дана замоли она мајку рекавши:

- Пошто сам много ожалостила Бога својим безаконјима, учини ми услугу па ме стави у келију и загради је, па ми само кроз један отвор доносити мало хлеба и рукодеље.

И мајка јој тако и учини. А она угађаше Богу у остало време свога живота.

ЗАВЕТ

Завет је искрено, свесно, драговољно обећање или давање речи Богу да ће се вршити неко дело које иначе није обавезно за свакога.

Завет се заснива на јеванђелским саветима. Апостол Павле саветовао је хришћанима безбрачни живот, а Исус Христос саветовао је богатом младићу да прода све своје имање, па да новац разда сиротињи. И јеванђелски савети давани су ради испуњавања воље Божије. За оне људе који су савет прихватили он је исто што и дужност. Разлика је између дужности и савета у томе, што дужности везују све хришћане, а савети само оне којима се дају и који их драговољно примају по способностима својим. Кад хришћанин прими савет, онда је тај савет за њега дужност. Монаси, пошто су примили савет апостола Павла о безбрачном животу и савршеној покорности, криви су ако не испуњавају те савете који су за њих постали дужност.

Завет се разликује од обичне одлуке да се живи савршеније, јер се у завету човек обавезује Богу. Завет се одликује и од заклетве, јер она бива по закону, а завет по драгој и слободној вољи, личном нахођењу и дубљем размишљању.

Хришћанин се обично заветује да ће вршити ону ствар која се у Јеванђељу не заповеда него само заветује, али која много помаже човеку да се морално усаврши и постигне посебни свој циљ.

Дакле, завети се оснивају на јеванђелским саветима а не на заповестима. Према томе завет није неопходно потребан за спасење човеково.

Завета има и у Старом и у Новом завету. Јаков се у Ветилију заветовао

да ће принети на жртву десети део свога имања (I Мој. 28,20); Ана, мати Самуилова - да ће посветити свога сина Богу (I Сам. 1,11); Претеча - да неће пити вина ни сикера (Лк. 1,15); Света Дјева Марија - да ће остати девојка.

Верни и побожни хришћани и сад се заветују: неки да ће постити и у дане које црква није уврстила у посне дане; други да ће ићи у света места или да ће дати своје имање на цркве и школе; трећи да ће на рачун свога имања подићи дом милосрђа за бедне и невољне. Они који желе да постигну највеће савршенство у духовном животу дају завет монаштва, при чему се одричу својине и обвезују на безусловну послушност и чедност. Они који желе да послуже болним

дају завет да ће бити болничари, сестре милосрђа и др.

Као жртва која се врши драговољно, а не због законског тражења, и која је излив побожног и благородног срца пуног љубави, сажаљења и милости, завети имају велику вредност у хришћанском моралу. Тако завет да ће се учинити у моралном погледу више него што морални закон од сваког тражи, одвраћа од греха, утврђује побожност, побуђује на добра дела.

Давање и испуњавање завета је велика заслуга пред Богом, као што је гажење завета велики и неопростиви грех. Дати завет Богу свети је дуг пред Њим, и не испунити га значи слагати пред Богом. Ако смо се заветовали да жртвујемо неки део свога имања, онда тај део престаје бити наша својина, и задржати га значи украсти од Бога, извршити грех светотатства.

Свето писмо вели: „Кад учиниш завет Богу, не оклевај испуни га. Боље је да се не заветујеш, него ли да се заветујеш па не испуниш“. (Проп. 5,4-5; IV Мој. 30,3; V Мој. 23,21). Важност завета захтева да се озбиљно размисли, да ли ће обећање бити достојно Бога и да ли се може испунити оно што се обећа.

Има случајева да човек може бити ослобођен завета, кад измењене погодбе или прилике чине испуњавање завета непотребним, немогућим или недопуштеним. Због болести на пример може човек да буде ослобођен завета да пости. Хришћанина може ослободити завета и црквена власт, која је то право добила од Исуса Христа преко апостола кад је Он овима рекао да могу „везати и дрешити“ (Мат. 18,18).

Завет се може заменити већим заветом.

ПОМОЗИ БОГ И ЗДРАВО

Смирени молитвеник У бога свети Епископ Николај, у својим бројним беседама, позивао је свој народ и свштенство на поштовање традиције својих предака, саветовао и духовно уздизао. Почесто је и расписе свештенству слао и кроз њих корио народ и његове пастире због изобличавања устаљених и вековима поштованих обичаја. У време када је српском роду, и православљу уопште, забрањено са свих страна, када се са

је, објављен је у Сабраним делима Епископа Николаја, књига IX, стр. 689-690:

О народном српском поздрављању и отпоздрављању

Помози Бог и Бог ти помогао!

Опште познати и опште употребљавани поздрав код српског народа јесте: *Помози Боџ!* То је познато. Познато је то чак и странцима. Када је турски председник владе долазио у Београд и Крагујевац, он је поздра-

код наше омладине. У више прилика, при доласку на неку црквену свечаност, ми смо поздрављали школску децу са *Помози Боџ!*, на шта су наша деца ћутала (јер нису умела да одговоре), или пак одговарала са *Добар дан* или *Здраво!*. И тако доживљујемо једну аномалију да оно што је код нас добро странци цене и држе, а ми сами заборављамо и одбацујемо.

Ово непријатно искуство побуђује нас да распишемо свештенству Жичке епархије следеће:

1. Нека се свештеници сами што чешће у сусрету с људима служе са овим поздравом: *Помози Боџ!* Нека то нарочито чине кад ословљавају масе и групе народа.

2. Нека свештеници поучавају своје парохијане, а нарочито омладину, како сеоску тако и варошку, особито школску, да се служе овим добрим поздравом.

3. Нека свештеници, вероучитељи приме ово к срцу и науче ђаке на поздрав: *Помози Боџ!*, одговарају: *Боџ ти помогао!*

4. Тамо, где световна лица предају веронауку, нека надлежни пароси упознаду их са свим нашим расписом, и подествују да се и они потруде у овој ствари у истом правцу.

Распис овај Епископа Николаја изаслат је пред Други светски рат. Дошло је до великог пострадања српског. Братоубилачки рат десетковао је српски пук. Наместо једног дошао је други облик државног уређења, стран патријархалној свести и православљу. Традиционалан породица, заснована на достојанству човека, поштовању обичаја и Христовом учењу, полако је раслојавана. Под сваковрсним пристисцима безбожачке власти, уз девизу Индустријализација повлачи пролетери-

узтезањем и стидљиво враћамо светој мајци Цркви и духовним вредностима, један већ заборављени распис Епископа Николај добро ће нам доћи да схватимо сву тежину странпутице у коју нас гоне „цивилизацијске норме понашања“ и помодарство „потрошачког друштва“. Тај распис, упућен свештенству Жичке епархи-

вио масу народа на станицама поздравом и на српском језику: *Помози Боџ!* Истим поздравом поздравио је шеф француских ратника окупљени народ свуда, од Београда до Кајмакчалана.

Међутим, искусили смо, у више прилика, да се тај класичан српски поздрав изобличава и заборавља

зацију сељаштва, село и њени житељи, познати по свом родољубљу, вери и поштовању обичаја, полако су нестајали. Зла коб тог наказног друштва, комунистичког или социјалистичког, прати и данас српски род. Педесет и више година трајао је, и још истрајава, атеистички начин живљења, разарајући живот народни као храм највише науке, као што казиваше Епископ Николај. Тај храм Господњи, где влада страх од Бога, стид од људи и понос због чојства и витештва предака... у крајњој самодисциплини, у разложности и одмерености свога поступка, у скрушеној побожности, у поштовању човека, уздрман је до пада без повратка. Народни живот, у сфери етнологије или фолклора, више није онако компактан и стамен, попут истине из Светог писма и српског духовног наслеђа. Све је поремећено до безнађа.

Свети Николај, у време писања овог расписа, ни слутио није да ће породицу, као непомични камен темељац друштеног и државног живота кроз столећа, која је надживела и векове царовања и векове робовања, коњ блиједи, са коњаником коме је име смрт, претурити српски дом, потабати огњишта, погасити славску свећу, рздојити и разјурити чељад на све стране...

У предвечерје Другог светског рата распис епископа Николаја, писан са пастриском бригом за своју децу, дотакао се само једног класичног српског обичаја. Свакако и најдоличнијег српском народу. Друге није ни поменуо. Ово безбожичко *Здраво*, у време комунистичке страховладе, потпуно је изобличио све српске поздраве. Комунистичке писане и неписане *норме*, у складу са научним достигнућима, нису признавале ни

Бога ни Христову науку. Прогласили су све, што није у складу са научним социјализмом (а социјализам је само теорија), назадним и штетним, простачким атавизмом.

Уместо *Добро јутро*, *Добар дан* и *Добро вече* дошло је *Здраво!* Старешина своје војнике поздравља са истим поздравом, уместо *Помози Богу јунаци!* Спортисти се поздрављају са чак трипут *Здраво!* Овај једино дозвољени поздрав заменио је и *Лаку ноћ*, *Довиђења* и *Збогом!* Та но-

ва цивилизација је све мењала, па и поздраве. Изобичајио се и поздрав при сусрету познаника. У то старо време уместо питања: Где ћеш или где си пошао?, говорило се *Ако Богу да!* Што би значило исто уз добру жељу и за срећна пута. Уз помоћ Божју.

При растајању на питање: кад ћемо се видети, одговарано је: *Ако Богу да здравље...* тада и тада. Остало је само: *Видећемо се*, *Чућемо се*, *Оишао-ла сам*, *Ђао* и *Ајде*.

У последње време а и дошло је задње време, уобичајено је поздрављање без аваза. Било како да поздравите пролазника, он, као да је без језика, одговара климањем главе или подизањем руке, попут нациста. Тај нови поздрав назвасмо *климожлав!?!?*

Који би распис данас требао да пошање Свети Синод, Патријарх Српски или епископ? И да ли ће бити поштован?

Свети епископ Николај говори да ће и томе доћи крај, када друга настане судија. Тада ће, када томе дође крај, и кад се на рушевинама почне зидати, породица ће опет морати бити камен темељац свега друштеног живота. Да, породица српска, као освештани храм Господњи. Ако се поврати стари српски породични живот у свим својим детаљима... у духу и истини старе српске породице, на којој је почивао благослов Божји, она злокодна судија, која је ударила оштром секиром у корен живота организма народног, на замагљеном небу атеизма, неће се појавити ни зрачак светлости, спасења за православног род српски.

Један од детаља из старог породичног живота је, свакако, стари српски поздрав. О њему треба говорити у свакој прилици. Јер, добро је познато, да ни једно од помодарских навика није било дуга века.

Дај Боже, да и овом злу дође крај!

Уважавања и поштовања вере наше, особености и идентитета српског ради.

Велибор Берко
Савић

О АНЂЕЛИМА

Анђео је биће обдарено разумом, стално у покрету, слободно, бестелесно, које служи Богу, бесмртно по благодати: само једини Творац зна лик и каквоћу (дефиницију) тога бића. Бестелесним и нематеријалним назива се у поређењу с нама. Јер све, у поређењу са Богом, јединим неупоредивим, показује се и грубим и материјалним, зато што је само једно Божанство у строгом смислу нематеријални и бестелесно.

И тако, анђео је разумна природа, обдарена умом и слободном вољом, изменљива по жељи, то јест својевољно изменљива. Јер све што је створено, то је и изменљиво; само оно што је нестворено, неизменљиво је, и све што је разумно обдарено је слободном вољом. Према томе, анђелска природа, као разумна и обдарена умом, има слободу; а као створена, изменљива је, у власти јој је и да остане и напредује у добру, и да се приклања ка злу.

Анђео није способан за покајање, зато што је бестелесан. А човек је добио покајање због немоћи тела.

Анђео је бесмртан, али не по природи него по благодати; јер све што је по природи имало почетак, има и крај. Само један Бог је вечан, или тачније: Он је изнад вечности; јер творац времена не зависи од времена, него је изнад времена.

Анђели су - друге светлости, разумне, које своју светлост позајмљују од прве и беспочетне Светлости, немају потребе за језиком и ухом, јер и без изговорене речи саопштавају један другом своје мисли и одлуке.

Даље, сви анђели створени су Речју и достигли савршенство од Светога Духа помоћу освећења, по мери достојанства и чина постали доступни светлости и благодати.

Они су ограничени: јер кад се налазе на небу, њих нема на земљи; и кад их Бог пошаље на земљу, они не остају на небу, али њих не задржавају ни зидови, ни врата, ни браве, ни катанци, јер се они не могу ограничити. А неограниченима их називам због тога, што они јављајући се по Божјој вољи достојним људима, они се не јављају онаквим какви су сами по себи, него се преображавају сходно томе како гледаоци могу да их виде. Јер по природи и у правом смислу неограничено је само нестворено, јер се свака твар ограничава њеним Творцем Богом.

Освећење они имају споља, а не из сопственог бића - од Духа; пророкују по благодати Божјој; немају потребе за браком, пошто нису смртни.

Пошто су они умови, они се и налазе у местима која се само умом могу схватити, на телесни начин не могу се описати, јер по природи немају облик, као тела, него духом присуствују онамо где им је заповеђено, и не могу у исто време бити овде и тамо и дејствовати.

Да ли су они једини по бићу (у суштини), или се разликују друг од друга, ми не знамо. То једино зна Бог који их је створио, и који зна све. Али се они разликују друг од друга светлошћу и положајем; или имају степен према светлости, или саобразно степену учествују у светлости, и посвећују друг друга према превасходству свога чина, или природе. Јасно је да виши анђели предају и светлост и знање нижим.

Они су моћни и спремни да испуне вољу Божју и због брзине урођене у њихову природу јављају се тренутно свуда, где им Бог нареди; и чувају области земље, и управљају народима и државама (областима), како им Творац заповеди, и руководе нашим пословима и помажу нам. А уопште, и по вољи Божјој и по одредби Божјој, они су виши од нас и увек око Бога.

Они нису лако склони на зло, мада и не несклони, али сад чак и несклони, не по природи него по благодати и по привезаности само ка добру.

Они гледају (созерцавају) Бога, колико је то њима могуће, и то им је храна.

Будући виши од нас, као бестелесни и слободни од сваке телесне страсти, они ипак нису бестрасни, јер је само Бог бестрасан.

Узимају лик какав им заповеди Господ Бог и у том облику јављају се људима, и откривају им божанске тајне.

Они живе на небесима и имају једно занимање - да славе Бога и служе Његовој божанској вољи.

Како говори најсветији и велики у богословљу Дионисије Ареопagit, целокупно богословље, то јест Божанско писмо именује девет небеских анђелских чинова. Божански свештенотајник дели их на три тројне класе. Прва, како он вели, увек је око Бога и, како му је откривено, налази се у најближем и непосредном општењу са Богом; - то је класа шестокрылатих Серафима, многоочитих Херу-

О ХРИШЋАНСКОЈ ВРЛИНИ

вима, и најсветијих Престола. Другу класу сачињавају Господства, Силе и Власти, а трећу и последњу Начала (Почетци), Арханђели и Анђели.

Неки говоре да су они створени пре сваке твари, како говори Григорије Богослов: „Пре свега Бог замишља анђелске и небеске силе, и та мисао постала је делом“. А други говоре да су они створени после стварања првог неба. А сви су сагласни да су они створени пре човека. А ја се саглашавам са Богословом: јер је пре свега требало створити умну суштину, потом чулну, а после из ове две суштине - човека.

А они који анђеле називају творцима, какве било твари, јесу уста оца њиховог ђавола. Јер анђели, као створења, нису творци. Творац свега, Промислитељ и Сведржитељ јесте Бог, једини нестворени, опеан и прослављен у Оцу, у Сину, и Светоме Духу.

*Свети Јован
Дамаскин*

Један монах, којему други брат беше учинио неправду дође ка авви Сисоју па му вели:

- Један брат ми је учинио неправду и хоћу да му се осветим.

Но старац га стаде молити:

- Немој, чедо моје; већ боље освети препусти Богу.

Овај говораше:

- Нећу се смирити док се не осветим.

А старац рече:

- Помолимо се, брате.

Па пошто устаде, старац рече:

- Боже, није потребно више да се стараш о нама; јер се ми сами за себе светимо.

А монах, кад то чу, паде старцу пред ноге, говорећи:

- Нећу више бити у сукобу са братом, опрости ми, авво.

Врлина је свесна, слободна, активна и стална тежња да се живи по моралном закону Христову, као и сам живот и рад по том закону.

Врлина је равна моралности, али у њеним вишем степену.

- Врлина је свесна, разумна; она не може да буде механички створена слепа навика.

- Врлина је слободна; без слободе нема ни појединачног доброг дела, а још мање врлине.

- Врлина је жива, активна тежња. Није довољно да човек зна шта је добро и да му се диви код других људи, него треба да га и сам врши и да савлађује све препреке у остварењу добра.

- Врлина је стална тежња за испуњавањем свих моралних дужности и она обухвата цео морални закон. И рђави људи могу у извесним тренуцима осећати и радити добро; али човек који има хришћанске врлине стално мисли и ради добро и поштено. Сталност врлине је њена битна одлика и чини да је она виши степен моралности. Поред тога, човек с врлинама не испуњава само неке прописе моралног закона, него се стара да у свако време, на сваком месту, у свима приликама подешава своје мисли и поступке према свим захтевима моралног закона. У Светом писму пише: "Ко сав закон одржи, а сагреша у једноме, крив је за све" (Јак. 2,10).

- Врлина је искрена и несебична. Човек с врлинама далеко је од земаљских рачуна и себичних побуда; његова добра дела потичу из чисте љубави, послушности и захвалности према Богу.

- Хришћанска врлина увек има у основи веру у Христа Спаситеља.

Врлина, као непрекидна тежња да се чини што је Богу драго, само је једна; али ако се узму у обзир многобројни и разноврсни догађаји и дела где човек учествује као морално биће, онда и врлине могу бити многобројне. Између многобројних врлина Свето писмо и Света црква указују на ове три главне врлине: вера, нада и љубав. Филозофи до Христа спомињу четири врлине: мудрост, правичност, храброст и умереност. Из главних хришћанских врлина проистичу и развијају се све друге хришћанске врлине: смерност, кротост, милосрђа, умереност, самоодрицање и друге.

Хришћанска се врлина одликује од нехришћанске и филозофске тиме: прво, што има за образац Исуса Христа и Његов свети узвишени живот; друго, што има наду на спасење и води царству небесном; треће, што код ње, осим човечје слободе и савести, делује и благодат Божја која се хришћанину саопштава у светим тајнама.

У Светом писму пише: „Благодаћу сте спасени кроз веру; и то није од вас, дар је Божји“ (Еф. 2,8). Али треба знати да благодат Божја не може донети плода, ако нема искрене жеље да се она прими и да се користи њоме при вршењу добрих дела. Давши човеку разум и слободу, Бог желе да се човек сам опредељује у своје моралном слободном делању. Он нас зове к себи, али не ограничава нашу слободу. У Светом писму пише: "Ево стојим на вратима и куцам: ако ко чује глас мој и отвори врата, ући к њему и вечераћу с њим, и он са мном" (Откр. 3,20).

Владимир П. Ђуровић
наставник у пензији

СКОРО ЦЕО ЈЕДАН ВЕК СЛУЖИЛИ У ЦРКВИ У ДОБРУНУ

(наставник)

И, након дугог времена проведе-
ног у аустријском затвору, прото
Алекса прво би осуђен на смрт па од-
мах после помилован на тешку роби-
ју коју је издржавао у злогласном ло-
гору у Араду.

(Алекса Ђуровић је онај „поп
Алекса“ кога Иво Андрић спомиње у
„Рзавским бреговима“. Од 1914. годи-
не аустријске власти спроводе већ
отворени геноцид над Србима. Тзв.
шуцкори, састављени од домаћег
градског и сеоског олоша, на једном
месту у овој Андрићевој прози дрско
поручују: „Стара, ено ти горе Недељ-
ка и Ђевера, чекају те да им зовеш поп
Алексу да им чита молитву“.)

Док је прото Алекса био у немило-
сти, Аустријанци су његову попадију
Милеву отерали од куће у Добруну
па је неко време била са другим прог-
наницима у једној качари у Осојници
(периферија Вишеграда). Ову срп-
ску попадију мученицу са малолет-
ним сином Милошем Аустријанци су
три дана држали везану за Ђуприју
на Дрини, и ко год је хтео да пређе
преко моста, морао је да пљуне на ве-
зану попадију (Аустријским власти-
ма било је познато да су остала деца
проте Алексе за то време била избе-
гла у Србију. Алекса и Милева имали
су четири кћери и четири сина, од ко-
јих је најстарији Саво умро још као
дете).

У записнику са суђења проти
Алекси у Сарајеву, у оптужници се
спомиње и његов син Петар, који је
рођен на Благовести, 7. априла 1887.
године у Трнавцима. Богословију је

учио у Призрену. Радио је као све-
штеник у Добруну, са прекидом од
1912 до 1918. године. Око 1930. годи-
не одлази у парохију Шипово (Босан-
ска Крајина).

Почетком II светског рата био је
затворен у Јајцу као немачки таоц, а
у јулу 1941. године отеран је са поро-
дицом у усташки логор Цапраг. На-
кон прогонства у Србију, одлучио је
да оде узавичај, служећи у цркви на
Бијелом Брду и повремено у Добру-
ну. После рата враћа се на своју па-
рохију Шипово, где је и умро 17. авгу-
ста 1949. године.

Крајем 1914. године, док му се
отац, прото Алекса, налазио у затво-
ру и чекао суђење, млади свештеник
Петар Ђуровић, звани поп Перо, би-
ва ухваћен и држан као аустријски
таоц на мосту на Дрини близу Међе-
ђе. Почетком јануара 1915., трећег
дана Божића, успео је да умакне
стражи, преплива ледену Дрину (за-
једно са Савом Пјевчевићем из Мио-
ча) и убрзо се састане са српском вој-
ском на Ревању. Био је свештеник и
борац Добровољачког комитског
одреда војводе Вука. Два пута је ра-
њаван на Солунском фронту па се
као рањеник нашао за кратко време
у једној српској санитетској јединици
чији је начелник био наш истакнути
лекар и научник др Александар Ко-
стић. На насловној страни књиге
„Ведрине у олуји“, у којој др Костић
бележи своја аутентична сећања на
Српску голготу у Првом светском
рату, је фотографија снимљена 17.
маја 1917. године на Кајмакчалану.
Војник са крстом на шајкачи (седи до

др Костића) је Петар Ђуровић. А у
Југословенској кинотеци налазе се
оригинални снимци посвећени срп-
ској војсци у Првом светском рату.
При снимању филма „Голгота Срби-
је“ коришћен је део тог документар-
ног материјала. У том филму потом-
ци солунца Петра Ђуровића могли
су да препознају свога оца. То је онај
српски војник и свештеник који, ве-
роватно пред покрет, диригује сво-
јим ратним друговима док певају о
отаџбини и завичају, а мало потом
види се како корача поред колоне
српских војника.

Већина докумената о мом покој-
ном оцу Петру Ђуровићу изгорела су
1941. године у Шипову. Као успомену
на свога оца, његови потомци чувају
једну необичну икону са ликом Го-
спода Исуса Христа, израђену од то-
повске чауре на Солунском фронту,
коју је он са крстом и неопходним
свештеним предметима, носио у
свом војничком ранцу све време ра-
та. На полеђини ове иконе назире се
избледели текст писан својеручно:

*Успомена из биџике на Кајмакча-
лану - на Сивој Сџени - 19. септем-
бар 1916. године... од другова из четџе
III... добровољачког одреда Војводе
Вука...*

*Који оно добар јунак беше
у налеџу испод Сџене Сиве,
џокољења вечно му се диве:
кад четџници јуриш учинише...
Давно џаковог не беше хероја
као шџо је Оџашевић Воја.
Слава им!*

У досадашњем излагању дати су
неки моменти из живота добрунских

свештеника Ђуровића, који осветљавају њихов стварни (историјски) лик.

О вишеградском крају у прошлости доста је писано, да споменем неке од аутора: Поп Стјепо Трифковић: Вишеградски Стари Влах, Београд 1903; Азиз Ресулбеговић - Дефтердаревић: Вишеград и околина, Сарајево 1934; Драгиша Милосављевић: Средњовековни Добрун између историје и легенде, Ужице 1992; Проф. Д. Ј. Дероко: Дрина, Нови Сад 1939; а о проти Јевту Ђуровићу писао је Нићифор Дучић. Иво Андрић је посветио нека књижевна дела овом крају, у којима на уметнички („андрићевски“) начин слика историјске догађаје и имена, значајне објекте и људске судбине у поднебљу са којим је имао срећу да се сусретне још у својим раним годинама.

Писац овог текста био је те године, 1963., управитељ Основне школе „Вук Караџић“ у Вишеграду, која се тада налазила у некадашњој згради у којој је почетком овог века учио основну школу дечак Иво Андрић. Те године, приликом посете Вишеграду и „својој“ школи, Андрић се радо сећао својих ђачких дана. Када сам му се и ја представио презименом, након краће паузе додао је: „Дали сте ви у каквом сродству са оним Ђуровићима из Добруна? ... Као си роче, водили су ме о Великој Господарици у Добрун. Једном ме, тако, ваш предак, добрунски прото (Јевто, примедба В. Ђ.) посадио до себе на свој крзнени ђурак, на клупу уз трпезу, и дао ми колут пите“. Истога дана (23. априла 1963.) на академији у Дому културе у част уваженог госта, обраћајући се Вишеграђанима Иво Андрић је рекао и ово: „Без ове подлоге, без нашег духа и језика, и без додира са овом земљом и овим народом

- никада не бих могао створити овакво књижевно дело“. И заиста, вишеградски крај је, са својим народом и његовим језиком, географијом и историјом био непресушно врело које је овом нашем познатом књижевнику служило као значајна инспирација. Књижевна дела из Андрићевог тзв. вишеградског круга су најчешће успешан спој историје (стварног), традиције и уметничке фикције, а топониме око Вишеграда и Добруна писац успева да повеже у прозу „која

се доима истином“, што се односи и на новелу „Аникина времена“ (в. исцрпну студију др Радосава Ђуровића: Историјско-филозофска основа Андрићевих „Аникиних времена“, Српски књижевни гласник бр. 3-4/95).

У Андрићевим делима из вишеградског краја историја је репродукција (где преовладава стварно на рачун традиције и имажинације) када је покрет маса (као у неким поглављима у роману-хроници „На Дрини ћуприја“), док је у „Аникиним временима“ то „стварно“ само амбијент за разрешавање појединих судбина и

одређене филозофске теме (где преовладава литерарна фикција), па зато ова новела само формално делује као хроника (што подразумева историјску веродостојност), у ствари, све је фикција подређена одређеној теми. Топоними (имена места) у „Аникиним временима“ су стварни и неизмењени, и у такву трајну и истиниту природу писац вешто утква људске судбине, плод литерарне имажинације. Како то документовано и систематски тумачи др Радосав Ђуровић у споменутој студији, у „Аникиним временима“ писац је „преко несвакидашњих судбина и увеличаних особина експлицирао одабрану филозофску тему (...о трансцендентном које води жену према човеку у зло)“, па се може тврдити да се у такав филозофски оквир који обухвата личности у којима владају „болесни нагони и неконтролисане страсти“ и који се „управљају по трансцендентним импулсима између свести и подсвести“ не би могле сместити стварне личности са именима познатим око Вишеграда и Добруна, а што се односи и на добрунске свештенике Ђуровиће. Јер према ономе што су у историји (стварно) били, они нису, нити би могли да послуже као прототип за Андрићеве књижевне ликове добрунских свештеника у „Аникиним временима“. Разумљиво је што писац ове невеселе новеле добрунским свештеницима даје фиктивна (измишљена) имена (прото Мелентије и његови потомци), јер представнике ових трију генерација Ђуровића - и према историји, а и према традицији - вежу мудрост и родољубље и здрав дух народа овога краја, па отуда ни стварни антропоним (властито име) Ђуровић није имао места у поменутој Андрићевој новели.

Дјечија страна

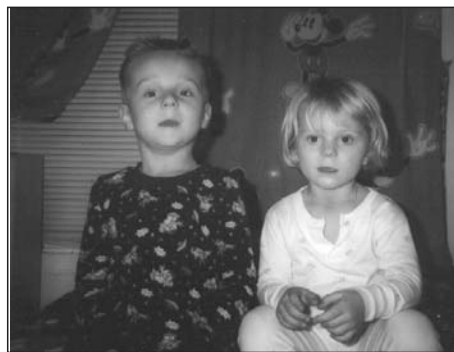
МОЛИТВА ЗА СВЕ

Лијеп сунчан дан. Моју душу запљу-скују таласи среће и ја лебдим у овом тре-ну, на овом светом мјесту као лептирић коме је дуга поклонила своје најљепше боје. Сва радост овог свијета разлила се у плаветнилу мојих очију. Зашто сам тако срећна? Зато! Зато што сам дијете и то дијете које стоји пред ликом Мајке Бо-жије и у својим грудима чујем како ми ср-це куца по ритму православља, по ритму српства. То је најљепша мелодија живота која нас узноси до вјечности. Зато, пред иконом стојим и молим се за све нас, за све који знају ноте наше мелодије.

Као сребрне пахуљице лепршају рије-чи из моје дјечије душе и исказују најпро-стију молитву за све нас. Наша молитва је уклесана у крсту и ма гдје пошли ми носимо свој крст, своју молитву. Молимо за спас душа, за чистоту срца, јер само та-ко можемо узлетјети до звијезда. На ко-мадију плавог неба да вјечито сија сунце слободе и да никада више никакав тамни облак не закљони свијетлост правосла-вља. Молим за све нас, да живот буде пје-сма, да пјесма буде ријека која се улива у срећу. А шта је срећа? Срећа је наша вје-ра, наша икона и озарено дјечије лице ко-је своје бескрајне погледе у које је уткана будућност поклања икони, крсту, вјери православној.

Рески звук звона са цркве Лазарице разнесе моје ријечи на све стране, да сви чују молитву једне мале хришћанке која има малу пространу душу као што је и њена вјера.

Ивана Ивановић
Соколац

РЕЧИ МОЛИТВЕ

*У дубини душе чујем њај глас,
само у молићви видим свој сјас!*

*Свемоћни Боже, Ти који моју душу видиш
као на длану
молим те, молим
зацели ми рану.*

*Вайијем Ти Госјоде
исцели ми боли,
јер сијурно знам да си Ти једини
који ме бескрајно воли.*

*Очисти Госјоде душу моју
и духом Твојим удахни јој сјај
пролазе дани а жреси се нижу,
Помози Госјоде ближи се крај!*

*Сама сам, сама
ишћа се ју може
никога немам сем Тебе Боже.*

*Нико ме не схватио
нико не разуме,
нико ко Преблаги
ушешити ме не уме.*

*Нек добро победи зло
и свећлоси победи шаму
нек анђел мој нада мном бди
и не остави ме саму!!!*

Ивана Вељовић
Соколац

МОНАСТИРСКА ТИШИНА

*Ноћ је, свуда тишина.
Пути до манастира прекрила је њина.
Звезде небом лебде,
и на њега бацају своје жутије сјене.*

*А у шоме часу
са рајских висина
у манастир се сјушћиа
иша свећиа тишина*

*Манастирске собе
ћуне су монаха.
Сви се моле Богу
с јуно суза и уздаха.*

*И Васкринји јосћи
давно насћали су.
Па сви желе себе,
и душу да сјасу.*

*Да очистије душу
од својих жрехова.
Да замоле ојрошћиај
од Христиа Госјода.*

*Древним манастиром
Свећии мир се шири
све се сјаја с Бојом
и с Бојом се мири.*

*Манастирска тишина
јрава је дивоћиа.
Све је шакко лејо,
ко рајска красоћиа.*

*Цели живоћ свој
ја бих нјему дала.
Посвећила бих му се
и не бих йлакала.*

*Тада би у мени
ново сунце сјало.
Тада би и моје
срце зайевало.*

*Волела бих вечно,
и твоја слуга бићии.
Волела бих швоје
име йрославии.*

Свећилана Ђеранић
Соколац

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ГОСПОЈИНСКЕ ВЕЧЕРИ РОМАНИЈЕ

Трећа је година како се на пјесмонсној и плодносној, крвљу заљеваној али и нашој Романији одржавају Госпојинске вечери.

У овим данима када нас сваки трен и догађај дира и вријеђа у незалијечене ране, у ове дане када се не волимо са људима срести јер ће њихова суза и трагична прича бити само нож у још крвавој рани, јавило се једно духовно уточиште, лијек за узнемирену душу. У ове дане када се човјек боји сопствене мисли јер зна да се она вратила у нека давна, уплакана времена, да живи у прошлости, у ове дане када смо тако уморни, препород а онда и изгубљени разлог за нову борбу нађосмо у молитви, Богородици, пјесми и младости.

Хор „Романијска Лазарица“ дијелом свога репертоара испунио је прво вече ове традиционалне и вишедневне манифестације, коју је и званично отворио протојереј Момир Васиљевић. Али овај наступ био је од вишеструког значаја за хор „Романијска Лазарица“, јер баш то мирно, августовско вече било је почетак испуњења нашег циља и завјета датог Господу и Богородици. Поред поезије и прозе коју су гледаоци на отварању могли чути, на изненађење свих којима је познато наше унисоно појање, зачуле су се свије композиције

„Боже правде“ и „Слава“ у двогласној интерпретацији. Захвалност за то и све заслуге припадају Немањи Васиљевићу.

И наредно вече прошло је у знаку поезије која је увијек била начин борбе за правду овог парчета балканског тла, начин изражавања бијеса и љубави коју би пјесничка душа осјетила у безброј тихих, бесаних и пијаних ноћи.

И док се измучено срце одмара у нађеном миру, отргну се ту само једна мисао: „Хвала ти Преблагословена Мајко Божија“.

Милијана Којић

НИШТА НИЈЕ КАО НЕКАДА

Сјирашину су часи и дани ишћо долазе

сјирашино је време ишћо нас чека, мноґо је муља, шљама и блашћа однеће све шћо живошћа река.

Све је данас друґачије мржња и зависшћ свейом влада, корачам шћешким корацима мноґо се бојим, сјирах ме је сада.

И ниґде нема шћравоґ друґа шћољима миришће увело цвеће, у срцима добрим влада шћуґа све је више шћаме а мање је среће.

Прошло је време великих љубави сада се мржња у свима крије, осећам сјирашан исход у звездама скривен шћа, моје срце још шћише бије.

Превиише је лажи, ишћине је мало људи више немају сшћида, све је сјирашино и мрачно шћосшћало од шћомисли шћакве срце ми се кида.

Одґовор шћражим у шћлавим висинама неба желим се сакришћи у облацима сивим, сјирах ме је јако, ушћеха ми шћреба шћлашим се сама, без шћебе да живим.

Драґана Вељовић
Соколац

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

ХОР „РОМАНИЈСКА ЛАЗАРИЦА“

Дјечији хор „Романијска Лазарица“, који је основан при храму С. Пророка Илије у Сокоцу, постигао је низ успјеха. Свакако, у овој години јубилеја када прослављамо 2000 година хришћанства, осим свакодневних задатака и редовне молитве, испунили смо завјет и обећање да ће хор усавршити двогласно појање. Оно што свакако импонује и радује су бројни позиви и гостовања поводом јубилеја и других свечаности у епархији дабробосанској. Драга су

нам и значајна и признања која смо примили, а обогаћују име хора и пружају подстрек за даљи рад и усавршавање.

Циљеви и задаци које смо остварили на најбољи начин свједоче о зрелом схватању вјере у нашем животу, а то допуњује жеља да на скроман дјечији начин уљепшамо бар мало, тежак и патњом испуњен живот нашег народа. Мислимо да то постижемо на најбољи могући начин: пјесмом и молитвом Богу. Зато је дјечији хор 16. септембра посјетио храм Рођења Пресвете Богородице у Зеници који је прославио 115. годину постојања. Послије Св. архијерејске литургије коју је служио високопреосвећени митрополит г. Николај са свештеницима, отворена је изложба икона и слика. Дјеца су рецитацијама и веселим играчкама освјежила и украсила ову прославу.

Позиву да дјечији хор „Романијска Лазарица“ гостује на прослави у Какњу са радошћу смо се одазвали. У недељу 8. октобра је обиљежена 75. годишњица од изградње храма посвећеног Св. Апостолима Петру и Павлу. Посјете овим светињама сигурно су изазвала додатни дио залагања сваког члана, ваљда и због прилика које тамо владају. Трудили смо се да до перфекције изведемо припремљени програм. Можда је и зато духовна академија у Какњу била до сада најуспјешнија. Најбоље али истовремено и најтужније признање

биле су сузе у очима старица. Задњих година осјећали су се остављени и напуштени од свих, па чак и од својих најближих. Само је Црква остала уз њих и са њима. Вјера им је давала снагу да издрже и најтеже муке и искушења. Сада кад је најтеже прошло, обрадовала их је и до суза дирнула наша посјета и приредба. Није само зато што су у нама видјели своју дјецу и унучад, него што су осјетили да смо донијели са собом чисту и искрену вјеру. Зато је свака ријеч налазила пут до њихових срца.

*Милијана Којућ
Соколац*

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

Аутор: Миливоје Јанковић

Света шана:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

ВЕРУ ТРЕБА ВИШЕ ЧУВАТИ НЕГО ЖИВОТ СВОЈ

Буди веран до смрти, и даћу ти венац живојш, говори Христос

(Откр. 2,10)

Пошто вера подлеже разноврсним искушењима, то је усред толиких невоља треба тако пазити и чувати, као душу своју или живот свој, или још више. Јер и живот свој ми смо у извесном случају дужни да пренебрегнемо, да бисмо веру сачували. Јер ако душу или живот ради вере изгубимо, задобићемо вечни живот у будућем веку, као што Христос говори: „ко изгуби душу своју мене ради и еванђеља ради, спашиће је“ (Мк. 8,35). Јер се у вери све блаженство наше састоји. Вером у Христа избављамо се од грехова наших, гњева, проклетства, власти ђаволске, вечне осуде, пакла и вечне муке, и удостојавамо се Божје милости, благодати, благослова, царства Божјег и свих вечних блага, по Његовом нелажном обећању. Ако дакле, веру сачувамо, сва ова блага наша ће бити; а ако веру изгубимо, свих ових блага лишићемо се, и потпашићемо под све невоље, гнев Божји, проклетство, власт мрака, вечну осуду и мучење.

Чувамо од лопова наше трулежно и пролазно благо; колико више треба да чувамо душевно, вечно благо, веру свету, да то благо не би сатана, као лукави лопов, украдио. Чувамо телесно здравље и живот; много више треба чувати душевно здравље и живот, да не бисмо умрли заувек. Чувамо себе од непријатеља, који наше трулежно тело хоће да погубе и одузму нам вечни живот. Овој предострожности и старању саветује нас апостол Петар: „Будите трезвени и бдите, јер непријатељ ваш, ђаво, као лав ричући хода и тражи кога да прождере. Браните се од њега чврстом вером, знајући да се иста страдања догађају вашој браћи по свету (1. Петр. 5, 8-9). Вера се чува молитвом, читањем или слушањем речи Божје и другим.

јер је таквих Царство Божије.

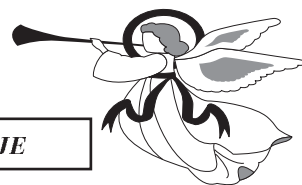

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

1. **Небојша**
(Милорада) **Лаловић**
рођен 1962.

погинуо 02.08.1993.
Игман

2. **Саша** (Јова)
Босовић
рођен 1972.

погинуо 05.08.1993.
Игман

3. **Ненад** (Бранка)
Драгићевић
рођен 1962.

погинуо 05.08.1993.
Игман

4. **Петар** (Сава)
Босовић
рођен 1934.

погинуо 15.09.1993.
Добриња IV

5. **Петар** (Миливоја)
Пјевић
рођен 1937.

погинуо 22.10.1994.
Турови

6. **Миро** (Богдана)
Папаз
рођен 1960.

погинуо 22.10.1994.
Турови

7. **Жарко** (Срета)
Самарџија
рођен 1961.

погинуо 22.10.1994.
Турови

8. **Сретко** (Сима)
Вујичић
рођен 1945.

погинуо 22.10.1994.
Турови

9. **Мирко** (Остоје)
Шеховац
рођен 1945.

погинуо 23.08.1992.
Кијево

10. **Неђо** (Миливоја)
Ђуровић
рођен 1957.

погинуо 28.10.1992.
Кијево

11. **Неђо** (Лазара)
Бојовић
рођен 1947.

погинуо 31.10.1992.
Кијево

12. **Борислав**
(Боривоја) **Босовић**
рођен 1955.

погинуо 04.06.1993.
Буџими

13. **Бошко** (Жарка)
Вујађин
рођен 1954.

погинуо 21.06.1993.
Кијево

14. **Миладе** (Васа)
Пајић
рођен 1953.

погинуо 07.08.1992.
Д. Кошорац

15. **Борислав М.**
Бјелограћ
рођен 1958.

погинуо 21.08.1992.

16. **Момчило** (Неђа)
Маунага
рођен 1956.

погинуо 21.08.1992.
Кијево

17. **Владимир**
(Данице) **Липић**
рођен 1942.

погинуо 15.10.1992.
Кијево

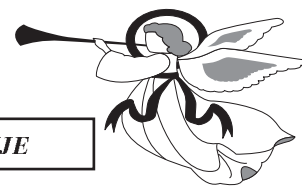
18. **Саво** (Тома)
Трапара
рођен 1935.

погинуо 24.01.1993.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

19. **Душан** (Јагоша)
Тушевљак
рођен 1967.

погинуо 21.03.1993.
Д. Кошорац

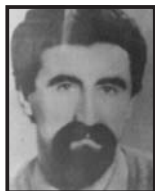
20. **Милорад** (Васа)
Ремих
рођен 1945.

погинуо 10.07.1992.
Кијево

21. **Велимир** (Сава)
Трђић
рођен 1973.

погинуо 10.07.1992.
Кијево

22. **Ратомир**
(Миланка) **Ђурић**
рођен 1943.

погинуо 03.10.1992.
Кијево

23. **Срето** (Неђа)
Самарџија
рођен 1940.

погинуо 03.10.1992.
Кијево

24. **Мирко** (Лазара)
Тодоровић
рођен 1953.

погинуо 03.10.1992.
Кијево

25. **Здравко** (Бранка)
Ступар
рођен 1947.

погинуо 01.12.1992.
Кијево

26. **Драго** (Радоја)
Зиројевић
рођен 1956.

погинуо 20.12.1992.
Кијево

27. **Ратко** (Крста)
Ракић
рођен 1940.

умро 18.01.1993.

28. **Милан** (Миленка)
Џимљенић
рођен 1934.

нестало 15.06.1992.

29. **Добро** (Добра)
Рајић
рођен 1960.

погинуо 18.06.1992.
Пале

30. **Рајко** (Максима)
Пајић
рођен 1927.

погинуо 27.06.1992.
Д. Кошорац

31. **Ацо** (Бошка)
Кутлача
рођен 1950.

погинуо 07.09.1992.
Д. Кошорац

32. **Јово** (Милоша)
Витомир
рођен 1941.

погинуо 07.09.1992.
Д. Кошорац

33. **Душан** (Ђура)
Латиновић
рођен 1954.

погинуо 01.10.1992.
Б. Поље

34. **Грујо** (Бошка)
Кутлача
рођен 1953.

погинуо 19.11.1992.
Кијево

35. **Синиша** (Васа)
Лаловић
рођен 1966.

погинуо 19.11.1992.
Кијево

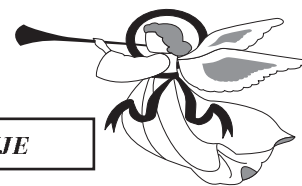
36. **Ђуро** (Славка)
Проле
рођен 1953.

погинуо 20.11.1992.
Кијево

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

37. **Душан** (Лазара)
Пајић
рођен 1949.

*погинуо 05.06.1992.
Д. Кошорац*

38. **Милорад** (Мила)
Мијовић
рођен 1952.

*погинуо 24.08.1992.
Д. Кошорац*

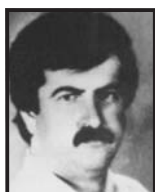
39. **Саво** (Милана)
Живковић
рођен 1955.

*погинуо 25.08.1992.
Кошорац*

40. **Миломир**
(Здравка) **Матић**
рођен 1951.

умро 18.11.1992.

41. **Симо** (Сима)
Бојовић
рођен 1947.

*погинуо 19.11.1992.
Кијево*

42. **Стојан** (Ратка)
Бурсаћ
рођен 1942.

*погинуо 19.11.1992.
Кијево*

43. **Бранко** (Пера)
Миовић
рођен 1937.

*погинуо 24.08.1992.
Д. Кошорац*

44. **Ненад** (Душана)
Пајић
рођен 1941.

*погинуо 31.10.1992.
Кијево*

45. **Стојан** (Крста)
Жарковић
рођен 1967.,

*погинуо 28.10.1992.
Осмац*

46. **Драган** Н.
Грбовић
рођен 1966.

погинуо 27.10.1992.

47. **Срето** К.
Гутовић
рођен 1954.

погинуо 14.07.1993.

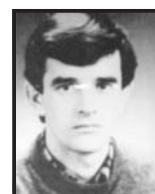
48. **Ненад** М.
Голијанин
рођен 1969.

погинуо 30.10.1993.

49. **Предраг** С.
Виторовић
рођен 1970.

погинуо 09.06.1995.

50. **Небојша** Т.
Кулина
рођен 1962.

погинуо 01.10.1994.

51. **Небојша** З.
Лјздеk
рођен 1957.

погинуо 01.10.1994.

52. **Предраг** Б.
Мандрапа
рођен 1951.

погинуо 19.07.1992.

53. **Младен** Б.
Мандрапа
рођен 1959.

погинуо 29.09.1992.

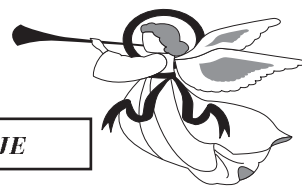
54. **Драган** М.
Шиљеговић
рођен 1956.

погинуо 14.06.1993.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

55. **Душан Р. Трифуновић**
рођен 1968.

погинуо 23.02.1995.

56. **Симо Д. Тугорић**
рођен 1948.

погинуо 1993.

57. **Зоран С. Мочев**
рођен 1965.

погинуо 19.11.1991.

58. **Саво М. Трговчевић**
рођен 1963.

погинуо 19.11.1991.

59. **Радивоје М. Ђурђевић**
рођен 1961.

погинуо 27.06.1992.

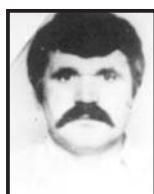
60. **Млађен Б. Голијанић**
рођен 1952.

погинуо 08.10.1993.

61. **Срђан С. Вељо**
рођен 1964.

погинуо 22.12.1991.

62. **Неђо Н. Шкобо**
рођен 1947.

погинуо 03.01.1993.

63. **Боро (Недељка) Тешановић**
рођен 1952.

*погинуо 23.08.1992.
Озренска*

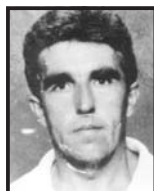
64. **Славиша (Стојана) Очаушанић**
рођен 1970.

*погинуо 10.01.1993.
Грбавица*

65. **Бранко С. Џебо**
рођен 1956.

погинуо 16.06.1995.

66. **Ратко Т. Боровчанић**
рођен 1952.

погинуо 09.10.1995.

67. **Саша (Бошка) Михајловић**
рођен 1966.

*погинуо 22.09.1992.
Нецарићи*

68. **Бране (Владимира) Аџић**
рођен 1955.

*погинуо 07.12.1992.
Грбавица*

69. **Слободан В.**
рођен 1951.

погинуо 1993.

70. **Саша Д. Тодоровић**
рођен 1974.

погинуо 19.07.1995.

71. **Славенко Т. Стокановић**
рођен 1957.

погинуо 24.07.1993.

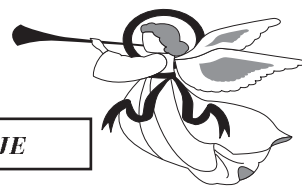
72. **Радован Галинац**
рођен 19??.

погинуо 1995.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

73. **Мијат Н. Гавриловић**
рођен 1956.

погинуо 19.07.1995.

74. **Бранислав Г. Новаковић**
рођен 1954.

погинуо 08.06.1994.

75. **Новак (Васа) Шулећић**
рођен 1950.

погинуо 29.10.1994.
Трескавица

76. **Рајко (Неђа) Шкобо**
рођен 1948.

погинуо 20.06.1994.
Нишићка вис.

77. **Далибор С. Пандуревић**
рођен 1972.

погинуо 29.10.1994.

78. **Војо М. Голубић**
рођен 1972.

погинуо 27.09.1992.

79. **Милован С. Булатовић**
рођен 1953.

погинуо 30.05.1993.

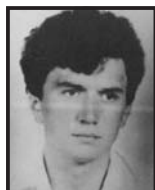
80. **Нико С. Васић**
рођен 1950.

погинуо 08.04.1993.

81. **Душан М. Васковић**
рођен 1952.

погинуо 04.05.1993.

82. **Зоран С. Трнчић**
рођен 1958.

погинуо 16.09.1993.

83. **Зоран (Борислава) Лацкановић**
рођен 1961.
Сарајево
погинуо 28.09.1995.
Радничка

84. **Горан (Митра) Моро**
рођен 1971.
Сарајево
погинуо 13.12.1994.
Мошевићи

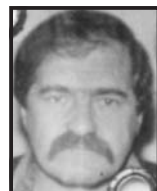

85. **Манојле М. Тушевљак**
рођен 1926.

погинуо 06.01.1994.

86. **Мира (Љубана) Трифковић**
рођена 1957.
Калиновик
погинула 06.01.1994.
Охридска

87. **Милорад (Млађена) Андрић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 01.10.1994.
Бјелашница

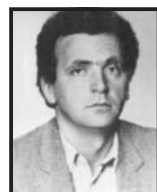
88. **Срђан С. Пандуревић**
рођен 1960.

погинуо 04.06.1992.

89. **Момчило Р. Чечар**
рођен 1952.

погинуо 03.08.1992.

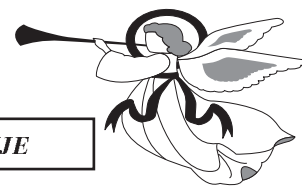
90. **Миливоје С. Антуновић**
рођен 1951.

погинуо 30.08.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

91. **Александар М. Мичић**
рођен 1970.

погинуо 12.09.1992.

92. **Петар (Јована) Крманаовић**
рођен 1950.

погинуо 15.11.1992.
Кијево

93. **Миро (Милорада) Ждрале**
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 27.07.1992.
Грбавица

94. **Бориша (Недељка) Лакић**
рођен 1958.
Сарајево
погинуо 10.11.1992.
Јеврејско гробље

95. **Србољуб (Влада) Трифковић**
рођен 1939.
Сарајево
погинуо 11.08.1995.
Трново

96. **Владимир (Бора) Зечевић**
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 25.08.1995.
Трново

97. **Илија (Миладина) Трифковић**
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 21.04.1992.
Јеврејско гробље

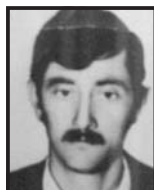

98. **Будимир К. Обрадовић**
рођен 1953.

погинуо 21.04.1994.

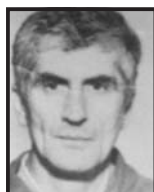
99. **Миливоје (Владимира) Чолић**
рођен 1950.
Сарајево
погинуо 12.05.1994.
Врбања мост

100. **Слободан (Косте) Кречар**
рођен 1945.
Сарајево
умро 27.05.1994.

101. **Неђо (Сава) Ћосовић**
рођен 1949.
Трново
погинуо 24.05.1995.
Златишчице

102. **Максим (Живка) Лучић**
рођен 1948.
Сарајево
погинуо 09.07.1995.
Врбања

103. **Ненад (Светозара) Мандић**
рођен 1956.
Сарајево
погинуо 13.12.1994.
Шилак

104. **Деливоје (Душана) Раковић**
рођен 1961.
Соколац
погинуо 09.01.1995.
Травничка

105. **Жељко (Љубомира) Лека**
рођен 1961.
Сарајево
погинуо 03.03.1995.
М. Јовановића

106. **Мирко (Илије) Максимовић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 01.04.1995.
Јеврејско гробље

107. **Обрен (Рада) Фуртула**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 09.07.1995.
Златишчице

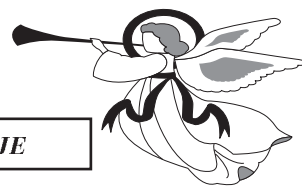

108. **Слободан (Бранка) Маленица**
рођен 1942.
Сарајево
умро 05.01.1994.
болница Касиндо

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

109. **Родољуб**
(Николе) **Кнежевић**
рођен 1950.
Сарајево
погинуо 06.01.1994.
Љубљанска

110. **Слободан** (Ђура)
Васић
рођен 1955.
Сарајево
погинуо 06.01.1994.
Трновска

111. **Драган** (Милана)
Котле
рођен 1975.
Сарајево
погинуо 13.12.1994.
Шиљак

112. **Жељко** (Ненада)
Кулина
рођен 1963.
Сарајево
погинуо 13.12.1994.
Шиљак

113. **Драган** (Сава)
Пандуревић
рођен 1964.
Сарајево
неслао 12.12.1994.
Шиљак

114. **Љубомир**
(Душана) **Дивчић**
рођен 1944.
Сарајево
погинуо 02.07.1995.
Радничка

115. **Стеван** (Тодора)
Караћ
рођен 1932.
Кључ
погинуо 17.12.1993.
Силићска

116. **Драган**
(Милорада) **Јововић**
рођен 1957.
Калиновик
погинуо 17.12.1993.
Грбавица

117. **Васо** (Груја)
Гацо
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 29.12.1993.
Јеврејско гробље

118. **Жарко** (Војина)
Гојковић
рођен 1947.
Сарајево
погинуо 29.10.1995.
Трескавица

119. **Радомир**
(Сретка) **Драшковић**
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 13.12.1994.
Шиљак

120. **Витко** (Милана)
Петровић
рођен 1943.
Фоча
погинуо 17.06.1995.
Злаћиниште

121. **Ненад** (Милана)
Чечар
рођен 1961.
Сарајево
погинуо 12.08.1995.
Јеврејско гробље

122. **Зоран**
(Велимира) **Станић**
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 01.07.1995.
Јеврејско гробље

123. **Симо** (Петра)
Поповић
рођен 1932.
погинуо 08.10.1993.
Д. Кошорац

124. **Драган** (Сима)
Баврлић
рођен 1935.
погинуо 12.12.1993.
Олово

125. **Милован** (Сава)
Кнежевић
рођен 1959.
погинуо 21.12.1993.
Добриња I

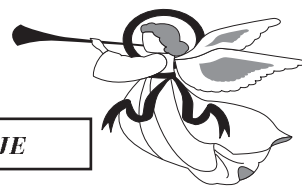

126. **Жељко** (Васа)
Васиљевић
рођен 1963.
погинуо 22.10.1994.
Турови

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

127. **Никола** (Мирка)
Бејат
рођен 1947.

умро 04.11.1994.
ВМА

128. **Ненад**
(Миленка) **Шеховац**
рођен 1946.

погинуо 08.02.1995.
Младичко поље

129. **Мирослав**
(Митра) **Поповић**
рођен 1963.

погинуо 30.12.1993.
Д. Кошорац

130. **Раде** (Уроша)
Јевтовић
рођен 1947.

погинуо 04.01.1994.
Добриња IV

131. **Ређа** (Николе)
Панчић
рођен 1937.

погинуо 12.03.1995.
Б. Поље

132. **Бранимир**
(Максима) **Гаврић**
рођен 1971.

умро 03.05.1995.
ВМА

133. **Невенко** (Груја)
Тушевљак
рођен 1960.

погинуо 02.06.1995.
Д. Кошорац

134. **Ратко С.**
Сладоје
рођен 1966.

погинуо 10.10.1994.

135. **Анђелко**
Ћосовић
рођен 1959.

погинуо 22.10.1994.

136. **Живко М.**
Љубура
рођен 1946.

погинуо 22.10.1994.

137. **Драгомир**
Папаз
рођен 1960.

погинуо 22.10.1994.

138. **Мирко М.**
Џмиљанић
рођен 1937.

погинуо 03.12.1995.

139. **Александар**
(Милоша) **Шешлија**
рођен 1971.

Сарајево
погинуо 09.12.1993.
Олово

140. **Драган** (Уроша)
Дивчић
рођен 1964.

Сарајево
погинуо 29.10.1994.
Трескавица

141. **Свјетлана Д.**
Бранков
рођена 1956.

погинула 23.11.1993.

142. **Невенко**
(Вељка) **Дивчић**
рођен 1954.

Сарајево
погинуо 11.06.1994.
Нишићка вис.

143. **Војин** (Милоша)
Дивчић
рођен 1947.

Пале
погинуо 29.10.1994.
Ракијиница

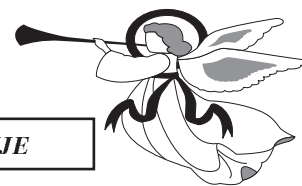
144. **Марко**
(Миладина) **Чечар**
рођен 1969.

Сарајево
погинуо 20.12.1992.
Орчеве воде

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

145. **Ненад**
(Вукашина) **Чамур**
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 20.12.1992.
Орчеве воде

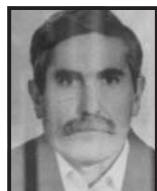
146. **Жељко** (Обрена)
Дубовина
рођен 1966.
Сарајево
погинуо 20.12.1992.
Орчеве воде

147. **Горан** (Манојла)
Јокић
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 20.12.1992.
Орчеве воде

148. **Божо** (Душана)
Јововић
рођен 1935.
Калиновик
погинуо 09.07.1993.
Трново

149. **Момир** (Сава)
Регоје
рођен 1936.
Добро поље
погинуо 17.08.1993.
Јеврејско гробље

150. **Милорад**
(Марка) **Шиповац**
рођен 1948.
Пале
погинуо 11.09.1993.
Загребачка

151. **Драгутин Ш.**
Лончарић
рођен 1943.
погинуо 02.11.1993.

152. **Ђорђе** (Милоша)
Пандуровић
рођен 1940.
Пале
погинуо 31.10.1992.
Дебело брдо

153. **Перо В.**
Витковић
рођен 1950.
погинуо 12.11.1992.

154. **Велимир О.**
Обреновић
рођен 1966.
погинуо 27.06.1992.

155. **Деливоје Р.**
Јовановић
рођен 1942.
погинуо 1993.

156. **Предраг** (Ранка)
Станчевић
рођен 1969.
Бања Лука
погинуо 26.06.1993.
Невесињска

157. **Коста** (Рада)
Плакаловић
рођен 1942.
умро 28.10.1992.,
Јеврејско гробље

158. **Горан** (Ранка)
Драгаћ
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 31.10.1992.
Дебело брдо

159. **Ранко** (Бошка)
Крешталица
рођен 1939.
Сарајево
погинуо 31.10.1992.
Злајишћине

160. **Недељко**
(Мирка) **Јованчић**
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 03.01.1993.
Злајишћине

161. **Станко** (Пера)
Топаловић
рођен 1942.
Сарајево
погинуо 31.01.1993.
Грбавица

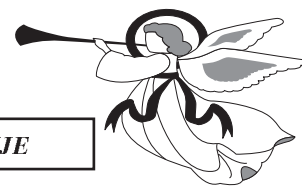

162. **Александар**
(Бранка) **Чаваркапа**
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 27.03.1993.
М. Јовановића

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

163. **Жељко** (Ранка)
Мајсторовић
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 09.10.1992.
Грбавица

164. **Никола**
(Душана) **Мајдов**
рођен 1947.
Фоча
погинуо 22.10.1992.
Љубљанска

165. **Ново** (Ранка)
Ждрале
рођен 1950.
Сарајево
погинуо 23.12.1992.
Златиштице

166. **Радомир**
(Милорада) **Ждрале**
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 26.12.1992.
Плаћо Осмице

167. **Ранко** (Рајка)
Јованчић
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 31.12.1992.
Петровачка

168. **Милорад Д.**
Рајчевић
рођен 1938.
погинуо 16.05.1992.

169. **Славко М.**
Рајчевић
рођен 1957.
погинуо 16.05.1992.

170. **Бориша**
Шојић
рођен 1960.
погинуо 30.05.1992.

171. **Дојчило**
(Момчила) **Трапара**
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 12.06.1992.
Златиштице

172. **Недељко**
(Милана) **Тубин**
рођен 1935.
Приједор
погинуо 12.06.1992.
Јеврејско гробље

173. **Зоран** (Видака)
Кларић
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 13.06.1992.
Јеврејско гробље

174. **Грујо** (Влада)
Икић
рођен 1933.
Сарајево
погинуо 25.06.1992.
Вељине

175. **Миљан** (Ранка)
Пандуревић
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 01.08.1992.
Златиштице

176. **Обрад** (Неђа)
Пандуревић
рођен 1958.
Сарајево
погинуо 06.09.1992.
Златиштице

177. **Петко М.**
Сладоје
рођен 1956.
погинуо 21.09.1994.

178. **Бранко М.**
Бозало
рођен 1940.
погинуо 08.06.1992.

179. **Владимир Љ.**
Косјерина
рођен 1941.
погинуо 09.06.1992.

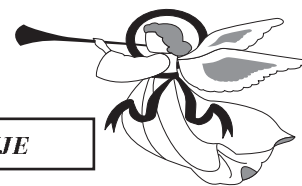

180. **Слађан Г.**
Вуковић
рођен 1966.
погинуо 09.06.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

181. **Жељко Р. Николић**
рођен 1959.

погинуо 05.09.1992.

182. **Момир (Ђорђа) Дивљан**
рођен 1934.

погинуо 08.09.1992.
С. Аеродром

183. **Тане Д. Кулина**
рођен 1944.

погинуо 06.11.1994.

184. **Митар Ц. Радоња**
рођен 1941.

погинуо 25.05.1995.

185. **Миливоје Н. Јевтовић**
рођен 1956.

погинуо 02.07.1995.

186. **Ранко Ђ. Шојић**
рођен 1958.

погинуо 16.05.1992.

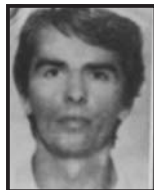
187. **Предраг Г. Нишевић**
рођен 1958.

погинуо 16.05.1992.

188. **Милинко Д. Ковачевић**
рођен 1937.

погинуо 16.05.1992.

189. **Миро (Жарка) Топаловић**
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 18.06.1992.
Злајшчиште

190. **Зоран (Спасоја) Богдановић**
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 19.06.1992.
Злајшчиште

191. **Милорад (Данила) Трифковић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 17.09.1992.
Врановина

192. **Зоран (Маринка) Пандуревић**
рођен 1962.
Пале
погинуо 04.10.1992.
Кијево

193. **Недељко (Војина) Крављача**
рођен 1975.
Сарајево
погинуо 07.10.1992.
Дебело брдо

194. **Драган Ђ. Драганић**
рођен 1960.

погинуо 16.05.1992.

195. **Зоран (Гојка) Јошило**
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 21.04.1992.
Београдска

196. **Здравко (Гојка) Пандуревић**
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 21.04.1992.
„Водойпривреда“

197. **Ђоко (Васа) Дивчић**
рођен 1951.
Сарајево
погинуо 14.05.1992.
Јеврејско гробље

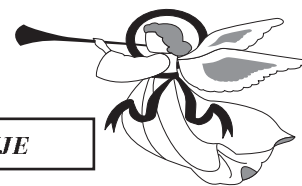
198. **Рајко М. Савић**
рођен 1947.

погинуо 14.05.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

199. **Рајко** (Бранка)
Ступар
рођен 1935.
Сарајево
погинуо 14.05.1992.
Јеврејско гробље

200. **Владимир**
(Мирослава) **Петровић**
рођен 1944.
Сарајево
погинуо 02.05.1992.
Врбања мост

201. **Миле** (Влада)
Симеуновић
рођен 1948.
Сарајево
погинуо 10.05.1992.
Мојило брдо

202. **Перо В.**
Пикулић
рођен 1950.

погинуо 16.05.1992.

203. **Војко Л. Радовић**
рођен 1952.

погинуо 16.05.1992.

204. **Недељко**
(Уроша) **Гранић**
рођен 1953.
Пале
погинуо 25.05.1992.
Злајишћине

205. **Младен О.**
Братић
рођен 1934.

погинуо 04.05.1992.

206. **Саво** (Сава)
Ђурђевић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 20.06.1992.
Прљево брдо

207. **Милорад**
(Миладина) **Мишић**
рођен 1967.
Травник
погинуо 20.06.1992.
Злајишћине

208. **Славко Ј.**
Вучинић
рођен 1954.

погинуо 14.06.1992.

209. **Ранко М.**
Брезар
рођен 1947.

погинуо 19.06.1992.

210. **Миле** (Мирка)
Моравац
рођен 1955.,

погинуо 19.06.1992.
Аеродром

211. **Стојан П.**
Ђурђевић
рођен 1934.

погинуо 08.09.1992.

212. **Зора Т.**
Ристић
рођена 1954.

погинула 20.11.1992.

213. **Миодраг С.**
Ковачевић
рођен 1967.

погинуо 28.06.1992.

214. **Ранко Р.**
Жмукић
рођен 1969.

погинуо 30.06.1992.

215. **Глиша С.**
Ковачевић
рођен 1943.

погинуо 05.07.1992.

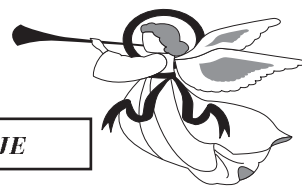
216. **Мирослав В.**
Павловић
рођен 1962.

погинуо 11.01.1993.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

217. **Драгиша С. Лемез**
рођен 1957.

погинуо 11.01.1993.

218. **Момир С. Витковић**
рођен 1942.

погинуо 18.02.1993.

219. **Синиша Н. Ђурђић**
рођен 1965.

погинуо 29.08.1992.

220. **Вукан А. Јовановић**
рођен 1954.

погинуо 10.09.1992.

221. **Срето А. Јовановић**
рођен 1949.

погинуо 14.01.1993.

222. **Рајко Д. Вукајловић**
рођен 1952.

погинуо 23.06.1992.

223. **Здравко Н. Крстић**
рођен 1959.

погинуо 26.06.1992.

224. **Никола Ј. Лућић**
рођен 1931.

погинуо 26.06.1992.

225. **Предраг С. Шиљевић**
рођен 1963.

погинуо 24.11.1992.

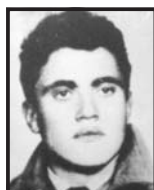
226. **Бране М. Јоцић**
рођен 1954.

погинуо 15.12.1992.

227. **Драган М. Кулина**
рођен 1964.

погинуо 03.01.1993.

228. **Радивоје М. Кокић**
рођен 1950.

погинуо 07.07.1992.

229. **Сретен В. Ђоговић**
рођен 1951.

погинуо 11.07.1992.

230. **Неђо С. Кнежевић**
рођен 1950.

погинуо 31.07.1992.

231. **Жељко В. Вујић**
рођен 1962.

погинуо 17.03.1993.

232. **Анђелко Г. Аврамовић**
рођен 1935.

погинуо 08.08.1993.

233. **Ратко Т. Вишњић**
рођен 1944.

погинуо 07.01.1993.

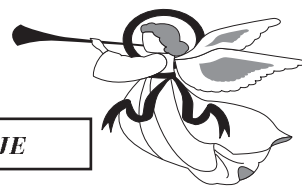
234. **Ненад М. Кукић**
рођен 1954.

погинуо 25.02.1993.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

235. **Коста Г. Пржуљ**
рођен 1970.

погинуо 1993.

236. **Стеван М. Ђокановић**
рођен 1952.

погинуо 22.04.1992.

237. **Горан Н. Гуњак**
рођен 1967.

погинуо 06.06.1992.

238. **Ненад М. Милошевић**
рођен 1972.

погинуо 07.07.1992.

239. **Саша Б. Чечар**
рођен 1969.

погинуо 04.12.1992.

240. **Радован М. Голубовић**
рођен 1948.

погинуо 06.01.1993.

241. **Владо М. Јаредић**
рођен 1957.

погинуо 10.06.1993.

242. **Зоран М. Марковић**
рођен 1957.

погинуо 22.04.1992.

243. **Радивоје Р. Марковић**
рођен 1973.

погинуо 23.05.1992.

244. **Драган М. Лојаница**
рођен 1973.

погинуо 31.05.1992.

245. **Чедомир М. Поповић**
рођен 1939.

погинуо 10.11.1992.

246. **Миодраг П. Комненић**
рођен 1966.

погинуо 04.01.1993.

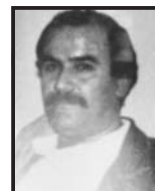
247. **Недељко В. Шућур**
рођен 1948.

погинуо 15.03.1993.

248. **Милорад (Мирка) Моравац**
рођен 1960.

погинуо 13.09.1993. Кијево

249. **Миљивоје Г. Шкобо**
рођен 1951.

погинуо 05.11.1993.

250. **Лука К. Дубљевић**
рођен 1942.

погинуо 23.08.1994.

251. **Горан Б. Милинковић**
рођен 1959.

погинуо 10.06.1992.

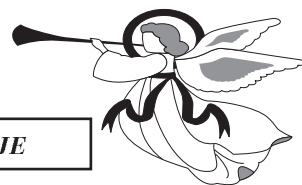
252. **Драган М. Милетић**
рођен 1967.

погинуо 14.05.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

253. **Саша Ј. Киза**
рођен 1968.

погинуо 05.06.1992.

254. **Драган Р. Крстовић**
рођен 1960.

погинуо 23.09.1992.

255. **Будимир С. Гарић**
рођен 1959.

погинуо 19.05.1992.

256. **Васо В. Говедарица**
рођен 1945.

погинуо 08.06.1992.

257. **Драгутин М. Видовић**
рођен 1954.

погинуо 31.07.1992.

258. **Миленко Д. Гавриловић**
рођен 1961.

погинуо 07.09.1994.

259. **Срђан Н. Гаћеша**
рођен 1975.

погинуо 05.10.1994.

260. **Сањин М. Лаловић**
рођен 1963.

погинуо 21.06.1995.

261. **Жељко (Вељка) Мијовић**
рођен 1955

*погинуо 21.06.1995.
Трново*

262. **Миодраг Б. Рајић**
рођен 1967.

погинуо 21.06.1995.

263. **Ристо Р. Јагличић**
рођен 1945.

погинуо 21.03.1993.

264. **Златан И. Станковић**
рођен 1955.

погинуо 21.03.1993.

265. **Неђо Б. Ковачевић**
рођен 1956.

погинуо 17.09.1994.

266. **Славко М. Нишић**
рођен 1942.

погинуо 01.10.1994.

267. **Слободан Л. Мијић**
рођен 1948.

погинуо 20.07.1993.

268. **Саво Д. Голијанин**
рођен 1945.

погинуо 08.08.1992.

269. **Душко Р. Вучинић**
рођен 1971.

погинуо 22.12.1992.

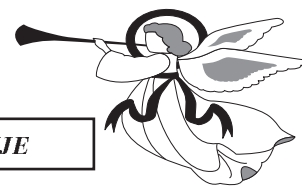
270. **Димитрије (Дамјана) Телебак**
рођен 1967.

*погинуо 20.07.1993.
Троскок*

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

271. **Бранко** (Спасоја)
Васиљевић
рођен 1974.

погинуо 20.07.1993.
Троскок

272. **Спасоје М.**
Гулија
рођен 1958.

погинуо 16.06.1995.

273. **Предраг Ј.**
Радовић
рођен 1970.

погинуо 11.11.1994.

274. **Бобан С.**
Моравац
рођен 1954.

погинуо 18.12.1994.

275. **Милорад М.**
Кевац
рођен 1956.

погинуо 14.06.1993.

276. **Стојан В.**
Мрдовић
рођен 1968.

погинуо 21.12.1993.

277. **Жарко П.**
Ковачевић
рођен 1960.

погинуо 21.12.1993.

278. **Ненад М.**
Пандуревић
рођен 1972.

погинуо 10.04.1994.

279. **Жељко С.**
Шалић
рођен 1970.

погинуо 29.04.1994.

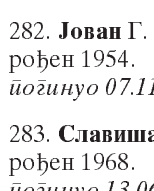
280. **Саво В.**
Крешталица
рођен 1951.

погинуо 26.09.1994.

281. **Лука Д.**
Шкобо
рођен 1956.

погинуо 26.12.1995.

282. **Јован Г. Чобовић**
рођен 1954.
погинуо 07.11.1994.

283. **Славиша С. Дивчић**
рођен 1968.
погинуо 13.06.1993.

284. **Данило А. Жугић**
рођен 1974.
погинуо 20.07.1995.

285. **Александар М. Сердаревић**
рођен 1967.
погинуо 24.07.1992.

286. **Панто А. Савић**
рођен 1936.
погинуо 21.12.1992.

287. **Ново М. Тадић**
рођен 1946.
погинуо 15.04.1993.

288. **Милорад М. Ковачевић**
рођен 1944.
погинуо 21.12.1992.

289. **Милан М. Печеница**
рођен 1956.
погинуо 18.12.1992.

290. **Саво В. Новаковић**
рођен 1948.
погинуо 14.07.1993.

291. **Жељко М. Делић**
рођен 1972.
погинуо 10.07.1992.

292. **Недељко О. Лемез**
рођен 1953.
погинуо 31.10.1992.

293. **Вељко О. Радовић**
рођен 1958.
погинуо 15.05.1992.

294. **Славко Б. Галинац**
рођен 1949.
погинуо 23.05.1992.

295. **Саша В. Лучић**
рођен 1972.
погинуо 23.05.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

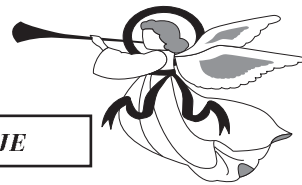

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

296. **Неђо С. Славнић**
рођен 1956.
погинуо 02.02.1993.

297. **Ранислав М. Нинковић**
рођен 1940.
погинуо 14.07.1992.

298. **Тихомир Ђ. Милановић**
рођен 1973.
погинуо 01.08.1992.

299. **Милорад Д. Петричевић**
рођен 1957.
погинуо 16.12.1992.

300. **Миломир Р. Мојсиловић**
рођен 1972.
погинуо 14.05.1992.

301. **Властимир М. Петровић**
рођен 1972.
погинуо 14.05.1992.

302. **Миљан А. Савић**
рођен 1964.
погинуо 05.06.1992.

303. **Чедо Б. Крајишник**
рођен 1954.
погинуо 12.06.1992.

304. **Дмитар С. Аћамовић**
рођен 1940.
погинуо 04.08.1992.

305. **Миро В. Малић**
рођен 1966.
погинуо 05.08.1992.

306. **Драган Н. Кокот**
рођен 1971.
погинуо 13.05.1994.

307. **Мирко В. Бјелица**
рођен 1943.
погинуо 24.06.1993.

308. **Миленко Љ. Ристовић**
рођен 1952.
погинуо 04.07.1993.

309. **Слађан Б. Мотика**
рођен 1972.
погинуо 19.08.1992.

310. **Драган С. Мојевић**
рођен 1957.
погинуо 17.07.1992.

311. **Миљивоје С. Главаш**
рођен 1935.
погинуо 30.12.1992.

312. **Стојан Ђ. Ђурђић**
рођен 1968.
погинуо 16.06.1995.

313. **Драган Б. Раковић**
рођен 1960.
погинуо 05.12.1992.

314. **Ненад Ђ. Ђирић**
рођен 1959.
погинуо 19.11.1993.

315. **Мирослав Ђурић**
рођен 19??.
погинуо 25.04.1992.

316. **Слободан М. Тунгуз**
рођен 1957.
погинуо 06.08.1993.

317. **Млађен П. Чечар**
рођен 1948.
погинуо 07.04.1995.

318. **Дарко С. Ђорђевић**
рођен 1963.
погинуо 27.03.1995.

319. **Бошко Н. Пандуревић**
рођен 1954.
погинуо 09.07.1995.

320. **Срето Н. Чоловић**
рођен 1941.
погинуо 28.05.1993.

321. **Милисав Д. Стикић**
рођен 1937.
погинуо 18.11.1994.

322. **Милинко Р. Ковачевић**
рођен 1938.
погинуо 28.03.1993.

323. **Раде Р. Матић**
рођен 1951.
погинуо 18.09.1995.

324. **Божо С. Новаковић**
рођен 1932.
погинуо 25.10.1995.

325. **Грујо Д. Тушевљак**
рођен 1939.
погинуо 22.11.1995.

326. **Ненад Р. Ковачевић**
рођен 1971.
погинуо 20.12.1993.

327. **Саво С. Елез**
рођен 1935.
погинуо 16.05.1992.

328. **Милан М. Вуклић**
рођен 1942.
погинуо 04.08.1992.

329. **Тихомир Н. Васић**
рођен 1969.
погинуо 04.09.1992.

330. **Перо П. Бјелица**
рођен 1966.
погинуо 17.06.1992.

331. **Славко Д. Симанић**
рођен 1928.
погинуо 16.05.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

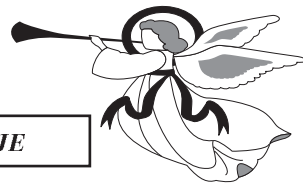

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

332. **Обрен М. Пантовић**
рођен 1937.
погинуо 09.03.1992.

333. **Тихомир Братић**
рођен 1943.
погинуо 16.03.1992.

334. **Бранко К. Јеремић**
рођен 1941.
погинуо 16.05.1992.

335. **Срето Маћаревић**
рођен 1935.
погинуо 16.05.1992.

336. **Вукадин В. Мијовић**
рођен 1943.
погинуо 22.10.1992.

337. **Ђорђе С. Бјелица**
рођен 1970.
погинуо 22.04.1992.

338. **Миливоје И. Лаловић**
рођен 1951.
погинуо 22.04.1992.

339. **Казафер М. Ротић**
рођен 1959.
погинуо 14.05.1992.

340. **Милоје Ј. Јеловац**
рођен 1945.
погинуо 23.05.1992.

341. **Живко М. Малбашић**
рођен 1971.
погинуо 21.07.1992.

342. **Миладин Ј. Вукомановић**
рођен 1957.
погинуо 22.04.1992.

343. **Александар Д. Глуховић**
рођен 1971.
погинуо 02.05.1992.

344. **Борислав М. Голијанин**
рођен 1966.
погинуо 23.05.1992.

345. **Мирко Љ. Аврам**
рођен 1972.
погинуо 12.06.1992.

346. **Милан Г. Тодоровић**
рођен 1960.
погинуо 12.06.1992.

347. **Петар Ј. Петковић**
рођен 1973.
погинуо 12.06.1992.

348. **Славко Ј. Вучинић**
рођен 1954.
погинуо 15.06.1992.

349. **Ратко Ј. Антуновић**
рођен 1951.
погинуо 17.06.1992.

350. **Миленко Љ. Бошковић**
рођен 1961.
погинуо 24.12.1993.

351. **Војислав С. Калацановић**
рођен 1946.
погинуо 02.12.1992.

352. **Анђелко С. Бјелица**
рођен 1950.
погинуо 18.06.1992.

353. **Зоран М. Гајић**
рођен 1972.
погинуо 14.05.1992.

354. **Роберт А. Кочиш**
рођен 1973.
погинуо 14.05.1992.

355. **Милан С. Тодоровић**
рођен 1972.
погинуо 05.06.1992.

356. **Горан С. Китић**
рођен 1975.
погинуо 12.09.1992.

357. **Драгомир Р. Голијанин**
рођен 1974.
погинуо 23.10.1995.

358. **Саво Б. Пурковић**
рођен 1967.
погинуо 27.06.1992.

359. **Небојша Б. Чубрило**
рођен 1958.
погинуо 20.07.1992.

360. **Младен И. Марковић**
рођен 1965.
погинуо 21.05.1993.

Податке о погинулим војницима сарајевских парохија смо прикупили под веома отежавајућим околностима па су могуће ситне грешке код истих.

Извињавамо се породицама погинулих војника као и читаоцима нашег листа.

Редакција

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ЗАШТО МИ НЕ ВИДИМО ПОЈАВУ ВАСКРСЛОГ ХРИСТА

Данас је браћо крај великог и светлог празника Христовог Васкрсења. Тај празник празнујемо неупоредиво дуже од било ког другог празника. Но, он сам и јесте неупоредив, то је празник над празницима. Међутим, није само то разлог његовог дугог празновања. Стварни разлог је у томе што је Сам Господ по Свом васкрсењу тако рећи дуго проповедао Своје васкрсење. У продужетку од 40 дана Он се јављао мироносицама, Апостолима, а између њих једном па неколицини, све укупно многима и сваки пут је у њихове душе сејао радост и веру у истинитост Његовог васкрсења. Ето зато, ми празнујемо свих 40 дана. Васкрс, присећамо се и прослављамо васкрслог Господа и Спаситеља нашег све до Његовог Вознесења на небо које је уследило на 40-ти дан по васкрсењу, за време Његовог последњег јављања Апостолима.

Тако су браћо Св. Апостоли више пута видели васкрслог Христа, а ми празнујући Његово васкрсење, и кроз цео свој живот ниједан пут Га нисмо видели. Где је узрок тога? У нама или ван нас? Важан узрок тога само ми браћо, ми сами. Господ се у Својој Божанственој појави никог не одриче. У Јеванђељу Он каже: „узми заповести моје и држи их“, то јесте, „љуби ме, а онај који љуби Мене, биће љубљен од Оца Мога и Ја ћу љубити њега и јављаћу му се Сам“ (Јн. 14:21). Чујете шта каже Господ? Он обећава да ће Себе објавити свакоме ко га буде волео и заповести Његове испуњавао. А ми волимо ли Њега, волимо ли Га онако како је потребно, како нам је заповеђено, свим срцем, свом душом, сваком мишљу? (Мк. 12:30) Остварујемо ли своју љубав испуњавајући Његове заповести? Признајмо да у нама нема пуноће ни једног ни другог. Па је ли Бог тако много и необично милостив према нама, да би ми и даље остајали у својој греховној и страсној природи и одатле гледали нашег Господа

и Спаситеља нашег? Главни разлог што Господа не видимо је то што сада живимо у Његовој благодати, а не слави. Вером живимо, а не виђењем (2 Кор. 5:7) каже Апостол. А вера је браћо већа од виђења. Вера без виђења може спасити, а виђење без вере не доноси никакву корист. Спаситељ је на земљи био више од 30 година. Колико је било оних који су га лично видели? А, да ли су многи имали корист од тога? Не многи. Зашто? Зато што нису веровали. Ето зато Господ увек заповеда и од свих тражи веру. Зато када се Он по васкрсењу јавио Апостолима, један пут је неке од њих назвао „безумним и спорог срца за веровање“ (Јк. 24:25) када они који су разговарали са Њим, говоре о Његовом васкрсењу језиком сумње; други пут - показавши неверном Апостолу Томи Своје ране, рече му „ти си поверовао увидевши, а блажени они који не виде, а повероваше“ (Јн. 20:29). Значи, да се Господ и Апостолима јављао првенствено зато да би их уверио као васељенске проповеднике Јеванђеља, у Своје истинско васкрсење.

Будемо ли браћо и ми веровали у Васкрслог Господа и Спаситеља нашег, не предавајући се у неразумне жеље да Га видимо чему још није време и чега ми још нисмо достојни. Верујмо у Њега, волимо Га и творимо Његову свету вољу, а Он Благодатељ и Искупитељ наш неће нас оставити неутешенима, Својом појавом, у Њему знано и Њиме одређено време. Видећемо браћо, сви ћемо Га видети како силази са неба и улази на небо, увидећемо и зарадоваће се срце наше, и радост нашу нико неће моћи узети од нас (Јн. 16:22). Тада ће бити истински Васкрс, празник коме неће бити краја. Боже наш, слава Теби!

М. М.

КАКО СУ СТАРИ ЗОГРАФИ УЧИЛИ ЦРКВЕНО СЛИКАРСТВО?

Иконографија православне цркве је наука, а уједно и уметност. Наука је зато, јер је потребно да сликар икона зна православно богословље: Св. писмо, житија святих, црквену историју, богослужбене књиге и литургију, апокрифе итд., а уз то је потребно и да је уметник. А осим свега овога потребна је и побожност. Дакле много се тражи од једног иконографа, и зато у старини изучавање овога посла није била лака ствар и зато и данас није лака ствар наћи доброга иконографа, који ће тачно насликати православну икону, која изазива молитвене осећаје и побожност гледалаца.

Сликар који хоће данас да ради иконе мора познавати и светогорску сликарску књигу јеромонаха Дионисија, у коме су детаљни прописи о техници боја, материјала и сликања икона и зидног живописа и композицији њиховој, а на челу ове књиге имамо још и општа упутства како треба учити иконографију. На челу, дакле, ове књиге упутио је Дионисије поздрав и упутство онима који су жељни да изуче црквено сликарство.

Дионисије каже да онај који хоће да учи црквено сликарство мора бити прво поучен, мора дакле учити и вежбати се у једноставном слободном цртању и сликању, док се не покаже да ће од њега нешто бити, тј. да има талента за сликара. Иза поуке и вежбања у цртању и сликању, врши се над кандидатом за иконографа један црквени обред, чин, акулотија, и то пред иконом пресв. Богородице Одигитрије. Не треба заборавити да су сликари икона у старини већином били монаси. Чин је имао ове молитве и песме: Царју небесниј, Величит душа моја Господа, тропар преображења и затим молитву која гласи:

„Господе Исусе, неограничени Боже наш, који си по природи Бог и који си нај-

после ради спасења људи на несхватљив начин од Дјеве и Богородице Марије пут примио и дозволио себе описати (сликати); ти који си црте свога пречистог лица отиснуо на св. убрису када си њиме болест цара Авгара исцелио и његову душу просветио за познање Тебе, истинитога Бога нашега; Ти, који си кроз Твога св. Духа св. апостола и еванђелиста Луку просветио да је могао описати красоту твоје пречисте матере, како те као мало чедо држи у своме наручју и говори: „Благодат Онога који је од мене рођен, је са вама кроз мене“. Ти божански Господе свега што постоји, просвети и обасјај моју душу, срце и душу Твога раба Н. (име кандидата), води његову руку да би он достојно и савршено Твој лик, пречисте Матере и свију светих могао описати (насликати), на славу и ради увеличања и украса твоје св. цркве, ради опроштаја грехова оних који их поштују и који их са страхом целивају и преносе поштовање на праобраз. Избави од сваког демонског искушења које је противно Твојим заповестима, молитвама Твоје пречисте Матере, славних апостола и еванђелиста Луке и свију светих. Амин“.

Иза молитви долазила је јектенија и отпушт, којим се свршавао чин. Тек иза овога чина учи почетник „односе и ознаке слика“. То значи да учи како треба поједине догађаје из св. писма и других текстова и ликове светитеља сликати, које су ознаке њихове итд. И затим слика и ради са размишљањем дуго времена и са Божјом помоћу схватиће добро, о чему се јеромонах Дионисије уверио код својих ученика.

У погледу учења иконографије јеромонах Дионисије даје и ово упутство: „Почетниче, ако хоћеш да се посветиш овој науци, мораш наћи једног доброг мајстора, кога ћеш схватити за кратко време, ако те води како ми упућујемо. А ако наћеш мајстора који није упућен и није уметник, ради као и ми: Потражи неколико оригинала славнога Мануила Панселина (солунског сликара XII века). Ради по њима доста времена скицирајући га, док не схватиш односе овога сликара

и ознаке његовиг фигура. Затим иди у цркве, које је он сликао, да тамо узмеш копије. Немој радити свој посао једноставно и случајно него са страхом Божјим и побожношћу као дело Божје“. Последње речи су веома важне и без тога се не може насликати икона. Сликари икона мора бити уверен да он сликањем икона врши дело Божје. Још мора иконе сликати без страха од труда, што је могуће са већом брижљивошћу и истрајношћу, да би своју уметност савршено научио.

А да је сликање икона доиста дело Божје, види се из тога - каже Дионисије - што је оно предано од Бога, што је сам Господ Исус Христос на св. убрису дао отисак свога лика и послао га цару Авгару. А ова уметност је угодна и пречистој Богоматери, јер је она благословила св.

Луку због ове науке, молећи се за њега: „Благодат онога кога сам ја родила је због мене на вама“. Најпосле да је ова уметност Богу угодна види се и из тога, што су безбројна чуда учињена иконама и још увек се чине.

Најпосле јеромонах Дионисије каже да они који раде ову уметност из љубави према новцу и ради добитка а без побожности и брижљивости, треба да се пре смрти сете казне лакомога и њима сличнога Јуде у огњу, од кога се надамо да ће сви бити ослобођени молитвама Богородице и апостола Луке.

Дакле монаси су морали радити иконе као подвиг, као дело побожности, као дело Божје, а не као занат који доноси новац.

Када све ово знамо онда нам је јасно зашто су стари сликари могли сликати дивне ствари и да су могли удахнути у своје радове израз побожности, које израза буде и данас њихове слике код оних који их гледају, поштују и целивају.

Из свега овога извући ћемо закључак и за данашње учење црквеног сликарства. Ко дакле данас хоће да изучи црквено сликарство

1) мора се учити и вежбати у простом и слободном цртању и сликању, док не покаже свој сликарски таленат;

2) треба се помолити Богу за онога који хоће да слика иконе, а нарочито лик Спаситеља и Богородице, да Господ обасја душу и срце његово и води његову руку, да биде достојно и савршено сликао лик Спаситеља и Богородице;

3) мора затим учити композиције и ознаке икона;

(Изложено у сликарској књизи).

4) мора радити са Божјом помоћу и уз благослов Цркве;

5) мора учити код доброг мајстора, ако га нема, нека пође у наше старе цркве и нека студира боје, композиције, ознаке итд.;

6) мора радити свој посао са страхом Божјим и побожношћу као дело Божје.

Само тако се постаје добар црквени сликар.

Л. Мирковић

ПОУКА О СМРТНОМ ЧАСУ И О ТОМЕ КАКО СЕ МОЛИТИ ЗА ПОКОЈНЕ

Ученик оца Макарија Александријског приповеда... како је једном, идући пустињом са својим духовником видео два анђела како иду заједно с њим - једнога с десне а другог с леве стране. И док су они тако ишли, приповеда он, наиђосмо на леш, који је испуштао велики смрад. Отац Макарије због тог смрада запуши своје ноздрве, а и ангели исто то учинише. Старац их упита: „А зар ви осећате зли смрад овога света?“ Они рекоше: „Не, али, видевши тебе, учинисмо то исто. Ми не осећамо тај смрад, али осећамо смрад грешника, као што се и ти сада одвраћаш од овог леша“. Старац се зачуди, па их упита: „А осећате ли смрад грешне душе док је она још у телу, или тек после смрти, и како се одвајају од тела душе верујућих, а како душе неверујућих људи?“

Ангели рекоше: „Душа је сама по себи светла и чиста, но док је у телу, често се прља од греха, нека више, нека мање. А ево како се одвајају душе верних и неверних од тела... Када ангели буду послани по душу било праведника било неправедника, свака се душа ужасне од страха. Грешна душа тада види своје сроднике који су око ње, разуме њихове сузе и плач, али им не може ништа рећи, чудећи се неочекиваном позиву анђела. Она се плаши непознатог пута који јој предстоји, обузима је и жалост што оставља лажно богатство. Једину утеху има од својих добрих дела, ако их је имала у животу. Али, ако није чинила добро, таква душа и пре одговора Судије непрестано бива осуђивана од своје савести“.

Отац Макарије их упита: „Због чега Црква даје парастос упокојенима трећег, деветог и четрдесетог дана и каква ко-

рист бива души од тих молитава?“ Ангели рекоше: „Трећега дана по смрти Бог даје утеху души, која је много претрпела при разлучењу од тела и душа схвата и сазнаје од ангела који је води, да се за њу приносе молитве и постаје радосна. Пре тога, два дана душа са анђелом иде по земљи где она хоће. Понека иде својој кући, у којој је умрла, а понека иде гробу у коме лежи тело, из кога је изашла. И тако лута као птица која тражи своје гнездо. То бива са душом небогољубивом. А добродетељна душа иде по местима на којима је имала обичај да чини добро. Трећега дана бива вазнесење сваке хришћанске душе, као што је и Господ наш Исус Христос васкрсао трећега дана. Према образу Васкрсења Његовог, трећега дана душа иде на поклоњење Христу. Тако да је добро тог дана молити се за умрлога.“

Након поклоњења Христу, Он заповеда ангелима који воде душу да јој покажу све рајске красоте, обитељи светих и рајску лепоту и благоухање. То све душа гледа наредних шест дана, чудећи се и славећи Бога Који је све то створио и украсио... И заборавља душа муку коју је осећала при разлучењу од тела. А ако је душа грешна и недостојна, задесиће је друга мука, када - видевши славу и красоту светих, који су послужили Богу - почне да тугује и прекорева себе, говорећи: Авај мени, како сам се полакомио у сујетном свету оном, живећи у похотама његовим и не старајући се да послужим Богу, а могао сам и сам да се удостојим ове славе и радости. Авај мени, јер као безуман проживех дане своје... Каква ми је корист од стицања блага на земљи?... Какву ми утеху може пружити пропа-

дљиво злато?... Авај мени, јер, заволевши малу славу, стекох вечну пропаст!

И након тога душа види све красоте и радости праведних и рајско весеље. После тих шест дана, опет бива приведена Богу на поклоњење, тако да је добро на тај дан се за покојника молити. После овог другог поклоњења долази наредба од Владике свих, Бога нашег, да се душа поведе у ад и да јој се покажу тамошња мучења... И она тамо види много душа које седе и непрестано ридају и шкргућу зубима, сами од своје савести осуђивани. По таквим разним мучним местима душа бива вођена тридесет дана, сва у ридању и страху да и она не буде осуђена на такве муке. А четрдесетог дана се душа опет приводи на поклоњење Господу, када јој праведни Судија одређује место, на коме ће да пребива. Зато је добро да се четрдесетог дана Црква моли за покојника, као што се и чини за све крштене душе. А са некрштенима није тако, већ ангели такој души прете и бију је говорећи: Ево, нечестива душо, види ко је твој Владика и Господ свих. И приводе ангели ту душу до првога неба и постављају је да издаљека види славу светих ангела, говорећи: Ово је Господ Исус Христос, Син Бога Живога, Кога ти ниси хтела да познаш и да Му се поклониш, него си у покоју провела своје дане на земљи. Због тога идеш ка теби сличнима, нечастивима, са којима си дужна да наследиш вечни огањ, уз демоне и њихове слуге, којима си послужила као бог у овом животу."

И ово рекавши анђели и целивавши раба Божјег Макарија, посташе нам невидљиви. А ми смо наставили да идемо својим путем, хвалећи и славећи Бога због овога. Амин.

НАШ ТЕЛЕСНИ ЖИВОТ, ПОКАЗАТЕЉ ЈЕ ОДСУСТВА ДУХА СВЕТОГА У НАМА

Испричаћу вам браћо, један догађај из књиге Дела Апостолских. Како нам је и познато Свети Апостол Павле проповедао је Јеванђеље на готово свим странама света. Једном је стигао у Ефес и ту нашао неколико ученика. Обично су ученицима називани верујући. Павле их је питао јесу ли примили Светог Духа? Они су одговорили: „Ми чак ни чули нисмо шта је Свети Дух“ (Дап. 19:1,2). Приметимо, да су се тада верујући крстили још увек не у име Господа Исуса, већ само Јовановим несавршеним крштењем!

Шта када би такво питање било постављено нама Хришћанима? Ми већ верујемо у Господа Исуса, освешћени смо савршеним крштењем у име Свете Тројице и добили смо нарочите дарове Духа Божијег, као „рођени од воде и Духа“ (Јн. 3:5) и примили печат „тајанственог помазања од Светога“ (1 Јов. 2:20). Шта би ми рекли, ако би нас питали, да ли смо примили Светог Духа? О ми, ми би били без одговора, или би одговорили слично верујућим из Ефеса који нису примили потпуно Хришћанско просвећење. Тужно, али истинито, браћо! Представите то себи да ли се многи од нас сећају или се уопште труде да се сете чега смо се удостојили примити у раном детињству? Да ли многи разумеју и цене ту непроцењиву благодат коју смо примили од своје Мајке Цркве истог часа, када смо је појавили на овај свет? Да ли многи са пажњом и усрђем размишљају о томе да су од првих дана свог бивствовања записани у књигу вечног живота, у синовљени Богу и

дали обећање служити Му кроз све дане свог живота, и следећи све то све више и више упознавати Бога и Његов Свети Закон, својим животом сведочити, да су „род избрани, царско свештенство, народ свети, народ задобијени“ (1 Пет. 2:9). О, ви. Куда

год погледаш на просвећене или образоване или на простодушне свуда је више или мање мрачна слика. Свуда је она житејска сујета, брига о земаљском, све једно те исто угађање телу и страстима. Сви, као да живе, да би живели и хранили себе свакаким, каквим ко може, осећајним задовољствима. О Богу, о души, о благочешћу и не чују: о смрти, о будућем животу ни спомена нема. Шта је то Хришћани? Да ли је у нама бла-

годат Светог Духа? Нисмо ли ми од себе удаљили тог Божанственог Утешитеља смрадом својих грехова? Није ли одузео Бог од нас Духа Светога? Не би ваљало, а очигледно је да смо ми Хришћани који се налазе у не безопасном положају у односу на своје спасење. Зато нам се даје и благодат и сила Божанственог Духа, да би били чисти, нови, духовни људи, да би себе красили врлинама, тим небеским плодовима Духа и на такав начин, припремали од себе синове, достојне Царства Божијег. Јер, како сведочи Апостол Павле: „Које води Дух Божији, они су синови Божији“ (Рм. 8:14). Никакве сад дакле осуде нема онима који у Христу Исусу не живе по тијелу него по Духу (Рим. 8:1). А тијело и крв не могу наследити Царство Божије (1 Кор. 15:50).

Размислимо браћо, пажљивије о себи, што чешће мислимо о томе, какво звање имамо, за шта смо предодређени од Творца и Спаситеља нашег Бога, како смо дужни живети да не би били посрамљени тог дана, када се сваком по делима буде давало. А да би имали вернији и благонадежнији успех у сопственом духовном животу, призовимо и увек призивајмо бога нашег помоћника и молимо Га да нам пошаље Његову свемогућу благодат, по Давидовом примеру: „Срце чисто саздај у мени, Боже, и дух прав обнови у мени. Не одбаци ме од лица Твога и Духа Твога Светога не одузми од мене. Дај ми радост спасења Твога, и Духом владалачким учврсти ме“ (Пс. 50:12,13,14). Боже наш, слава Теби!

М. М.

ПРИКАЗ КЊИГЕ

Стеван М. Веселиновић

Лекције из Светога Писма
Старога Завета

Старозаветне жртве

Све старозаветне жртве деле се на две групе: на жртве крвне и бескрвне.

а) **Крвне жртве** су имале четири разна облика, и то:

1. Жртва свеспаљеница
(всесожженія)
(Глава 1.)

То је најстарија жртва уопште и једина жртва до Потопа. Она се зове жртвом все-сожженія зато што је цела сагоревала на жртвенику.

За ову жртву употребљавале су се све жртвене животиње, али мушкога рода. Жртва се расецала на делове; унутрашњост жртве и ноге марљиво су пране водом и затим спаљиване на жртвенику. Животињска кожа уступана је

свештенику. Ако се жртвовала *ййица*, онда је свештеник увртао њену главу, исцеђивао крв ноктом на жртвеник и полозивши јој крила, бацао је у огањ.

Жртва паљеница се сматрала светињом, а тако исто и њен пепео, који су свештеници скупљали са жртвеника у своје свештене хаљине и износили ван места становања и остављали на неком чистом месту.

Значај ове жртве је у томе да се човек, који је приноси, потпуно предаје Богу.

Обред се вршио овако: Израћлац доведе теле, или јагње, или јаре, на врата уласка у двориште и своју руку држи на глави своје жртве, као да ставља себе уместо жртве за очишћење од грехова. Затим коље жртву на северној страни жртвеника и крв предаје свештенику, који том крвљу кропи жртвеник са свих страна. Прање делова жртве и спаљивање вршио је свештеник.

2. Жртва за грех
(Глава 4–5.)

Приношена је као знак кајања за грехе учињене случајно, по слабости, или из незнања. Што је лице било већег положаја, то је и жртва била већа. Првосвештеник је за ову жртву давао теле; старешина народни - јаре; сиромаси су могли донети две грлице, или два голубића.

Обред се вршио овако: Свештеник узима телећу крв и уноси је у *свешћилишће*, и ту, умочивши прст у крв, кропи њом *седам љуша* пред Господом, тј. пред завесом свешћилишта, а после кропи рогове кадионог олтара; осталу крв износи и излива у подножје жртвеника у дворишту. Дроб и маст телећу спаљивали су ту, а месо изван станишта. Од приноса других људи крв се није уносила у свешћилиште; њоме су се кропили рогови великог жртвеника, а жртвено месо јели су свештеници у дворишту скиније. Свештеничке жене и деца нису смели јести овога меса, јер је оно било свето. Одећа забризгана жртвеном крвљу прана је на свешћилишту. Суд у коме се жртва пекла или варила морао се разбити ако је био од земље; бакарни - морао се брижљиво очистити.

МОЛИТВА ЗА УПОКОЈЕНЕ, НАЧИН СУСРЕТАЊА СА ЊИМА

Волите ли браћо ваше сроднике? Имате ли везу са њима? Пишете ли им када су одсутни? Немогуће је не волети их. Сроднике везује сама природа. Код сродника је једна крв, једна душа, један живот. Немогуће је не утешити се сретанем са њима. Колико је тужан и ожалостљујући раста-нак, толико је пријатан и радостан саста-нак са њима. Мирно, спокојно и весело је у души када се после растанка видимо са сродницима или добијемо од њих пријат-ну вест. Но, не говорим о таквим сусрети-ма који су код нас уобичајени, говорим о једном другом осећајнијем и важнијем су-срету. Сутра је браћо дан за наше сусрета-ње са сродницима који су од нас отишли у други свет, и са којима се у садашњем жи-воту већ не можемо видети. Сутрашњи дан је Св. Црква одредила као дан сећања и молитве за упокојене.

Па ето браћо, како нам осећајно сусре-тање са ближњима предстоји. Ко од нас не би пожелео да види оне са којима се за-увек опростио, отац сина, син оца, муж жену, жена мужа, брат сестру, сестра бра-та. Обично, смртни растанак са својим крвним, блиским срцу сродницима, разди-ре сама наша срца, па је зато и сусретање са њима после смрти, непојмљиво више слатко и радосно. Утешимо себе и утеши-мо браћо наше отишле сроднике тим по-новним сусретом. Не теретите се мишљу да њих већ нема са нама, у нашем сада-шњем животу овде на земљи, да су они већ умрли. Нисмо ми многобошци, стари и нови садукеји, који не верују у васкрсе-ње, ми смо Хришћани, за које су умрли, умрли само телом, а душом живе у другом загробном животу! Утешимо се, кажемо, и утешимо сроднике наше сусретом са њи-ма. Не питајте како то? Ми смо овде, а они тамо - за гробом? Како се видети са њима, како им послати вест? Молитвом

браћо, молитвом. То је јединствено и најбоље средство нашег општења са њима. Кроз молитву ми можемо раговарати са њима, кроз молитву им слати своја осећања и жеље, молитвом испросити опроштај и милост од Бога за њих, и на такав начин утешити и себе и њих. Сутра кажем Св. Црква ће се молити за све православне Хришћане, који су из овог временог живота отишли у вечни. Ујединимо и ми своје усрдне молитве за нама блиске срцу. Послужимо се (искористимо) тим благопријатним временом за утешан сусрет са њима. Пустимо да се за њих излију слатке сузе, пустимо да се од пуноће љубави наших срца истргну вапаји, но не необуздани и очајнички вапаји као за неповратно изгубљеним нашим вољенима, већ вапаји који ће Божију благодат умолити за њихово спасење, вапаји као знак одушевљења за будући блажени сусрет са њима. Како ће лако, како ће радосно бити тада у нашој души. Како ће бити пријатно нашим сродницима што их не заборављамо, што их се сећамо, волимо их, молимо се за њих. Сетивши их се, помоливши се за њих, ми им управо шаљемо поздрав, виђамо се са њима.

Не заборавимо браћо и ближње наше, све Православне Хришћане. И као кад се лично виђамо са рођацима, не заборављамо да изјавимо љубави и поштовање, и као што у писмима онима који су одсутни обично изјављујемо поштовање и поздраве; тако и у молитви за наше умрле сроднике не оставимо по Хришћанском усрђу и љубави а да се заједно са Црквом не сетимо свих Православних Хришћана, које познајемо не само ми, већ и оних сродних духом, присних у вери, браће у Христу.

Ето браћо, шта нам сутра ваља чинити. Помолимо се Господу за спасење почивших сродника наших и свих Православних Хришћана. Опраштајући се са њима рецимо им: „Свеблажени оци, браћо и чада наша, почивајте у миру, у нади на васкрсење и живот вечни. Да нас Господ удостоји сусрета с вама у новом животу у Царству Небеском! До блаженог сусрета!“ Боже наш, слава Теби!

М. М.

СЈЕЋАЊЕ

†**Велисав Јовановић**
12. 03. 1931 - 6. 01. 2000.

Дана 26. јануара 2000. год. упокојио се у Господу Велисав Јовановић.

Своју племениту и побожну душу испустио је у Сарајеву у улици Сплитској б.б. да би његова браћа пренела посмртне остатке и сахранила у породичној гробници у Зубчу парохија Штрбачка.

Основну школу завршио је у Штрпцима, а средњу у Сарајеву, побожност и верско васпитање од побожних родитеља Милосава и хаџи Марије - поклоника Христовог гроба.

Његов живот пун бола од Сарајева до Француске и Аустрије деле са њим супруга Милева рођ. Ристић са синовима Александром и Николом обадва маш. техничари и његова браћа: Радивоје, Сретен монах Глигорије, Љубе и Милун остаће му захвални за све што је за њих учинио, а дјеца из комшилука јер их је запошљавао и материјално помагао. Зато носи епитет „Мали биро за запошљавање“. Света црква благодари јер је био лични возач Митрополита Дабробосанског Нектарија и Владислава.

*Пројојереј
Обрад Тасић*

СЈЕЋАЊЕ

†**Раденко Пјевчевић**
1922 - 26. 07. 2000.

Дана 26. јула 2000. г. престало је да куца срце бившег председника црквене општине Рудо, Раденка Пјевчевића, сина

Милорада и мајке Маре рођене Ђуровић из села Гојаве код Рудог. Познати национални борац, сав свој живот посветио је српству и светој православној цркви. Прогоњен за време Другог светског рата, живот са породицом проводи у Калиновику протеран као национални борац, и припадник светом православљу. Жењен Љубинком Перишић сестром Ранка Перишића чувеног борца где је народна пјесма оцјевала „Ко незнаде Краљевића Марка, нека види Перишића Ранка“.

Са Љубинком рађа синове: Драгана, Драгољуба, Радојка и Славенка, кћери Драгицу и Мају, о чијој бризи предузима његова друга супруга Милева Арсић. Његови синови и кћери као и браћа Миленко, Драгољуб и Драгиша, снахе, унучад и унуке остаће му захвални за све што је за њих у животу учинио пок. Раденко, а ЦО на раду као председник у најтежим данима за цркву и православље.

*Пројојереј
Обрад Тасић*

СЈЕЋАЊЕ

Дана 30. августа навршава се 5 година
од када је од НАТО бомбардовања на Равној њанини - Јахорина
погинуо наш вољени син и браћ

†**Драган Пајић**
24. 6. 1973. - 30. 8. 1995.

Вријеме пролази а бол и туга за тобом се не могу избрисати. Почивај у миру Божјем драги сине и брате и нека те анђели чувају, а ми ћемо те вјечно вољети и чувати од заборава.

*Твоји оцац Гојко, мајка Душанка,
браћ Момчило, сестре Гордана,
Биљана и Љиљана са породицама*

СЈЕЋАЊЕ

† Раденко

† Славиша

† Соња

суйруга и мајка
Добрила Бјелаковић

СЈЕЋАЊЕ

† Петар Стојановић
6. 7. 1926. - 19. 12. 1999.

СЈЕЋАЊЕ

† Зорица - Зора Цвијовић
1978. - 26. 07. 2000.

Још све личи на лош дан
и љужан је сваки дан
Ал' нас сунце ипак зрије
Боџ милује, као љрије

Твоји
Војка и Војислав

СЈЕЋАЊЕ

† Недељко Спахић
14. 6. 1931. - 11. 3. 1991.

СЈЕЋАЊЕ

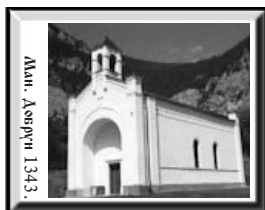

† Милка Даниловић
17. 8. 1921. - 14. 7. 1996.

ПРИЛОЖНИЦИ ДАБРА

Вјерници из Штутгарта		Александар и Мирослав Старовлах	20 КМ
1. Јагода Симић	10 ДМ	Драган и Борка Јањић, Вишеград	30 КМ
2. Олга Ђировић	10 ДМ	Велемир Перишић са породицом	50 КМ
3. Љубица Микавица	13 ДМ	Душанка и Гојко Пајић, Соколац	50 КМ
4. Зора Јагодић	10 ДМ	за покој душе сина Драгана	
5. Слађа Ланговић	10 ДМ		
6. Зорка Миљевић	10 ДМ		
7. Слава Шљука	10 ДМ		
8. Милена Главинић	10 ДМ		
9. Мила Благојевић	10 ДМ		
10. Мирољуб Станојловић	7 ДМ		

На насловној сйрани: Новойодишња црква Херцеговачка Грачаница у Требињу
у којој су љоложени земни остйаци Јована Дучића

ДАБРОВ И Н Ф О Р М А Т О Р

Број 19

*Братски састанак свештеника
Епархије Дабробосанске*

ТРИ ПОЛУГЕ ВЈЕРОНАУКЕ

У просторијама Духовне академије
Светог Василија Острошког и Богосло-

вије Света Три Јерарха у Србињу 8. јула ове године одржан је братски састанак свештеника Епархије Дабробосанске. Том приликом Митрополит Николај је служио свету архијерејску Литургију уз саслужење дванаест свештеника и двојице ђакона, а свету тајну исповести, као и прошле године, обавио је архимандрит Симеон Биберчић из манастира Добрићева (епархија захумско-херцеговачка).

Братски састанак свештеника, који се одржава једанпут годишње, отворио је Митрополит Николај и том приликом се осврнуо на неке од актуелних проблема с којима се суочава савремено друштво и на улогу Цркве у њиховом решавању. Говорио је и о правој најезди секти, као великом друштвеном злу, које покушавају да затру све што је окренуто ка Богу.

„Кад је реч о тако великом злу као што су секте“, истакао је Митрополит

Николај, „поставља се велико питање - шта нам је чинити да наше људе, нарочито омладину, спасимо од оних који хоће да им узму и вид, и слух, и душу, а тиме и веру у Бога. И одмах да кажемо, да би се одбранили од тих наказа које испражњују срца, исушују умове и људе гурају у бездан незнања, нема бољег, светијег и сигурнијег начина од чврсте вере у Христа. То је једини пут да се наш народ заштити од оваквог зла, па и од ове велике најезде сатаниста, јер тај пут води до Божије заштите којом људи, како нас историја учи, нису били заштићени кад год су се масовно одрицали Бога и удаљавали од Његове Ријечи. Зато је наш најпречи посао и највећа дужност да својим радом, службом, кроз веронауку и васпитање и образовање деце уопште, полако али сигурно, идемо путем наших светих отаца, да премо- стимо празнину у душама људи насталу у последњих пола века, када су се наши људи масовно одрицали Бога. То је велики изазов за нашу Цркву, али и за државу од које, такође, зависи како ће мо имати верско образовање и васпитање. Треба имати на уму да верско образовање и васпитање почива на цркви, породици и школи. А ако лабаво стоји и један од та три ослонца онда је тешко очекивати да ће нам духовни преображај и повратак вери бити онакви какве желимо“.

Протојереј Данило Црногорац говорио је о теми "Секте у нашим школама", при чему је посебно истакао значај веронауке у школама и улогу Цркве, школе и породице у васпитању и образовању деце.

На скупу свештеника било је речи и о томе како Црква може да утиче на смањење броја зависника од дроге, да одврати људе од разноразних надрилекара, лажних видовњака и врачара који се богате на људској несрећи. Истакнуто је да су то забрињавајуће појаве које се, захваљујући дугогодишњој економској кризи и последицама рата, драматично шире.

Митрополит Николај је и на овом братском састанку скренуо пажњу све-

штеницима да је и у протеклој години у Епархији било случајева самоубиства.

„На себе су дизали руку и богати и сиромашни, и домаћини и бескућници, али сви они су очајници који нису знали да је излаз из сваке невоље у Христу, односно у нама, у нашем срцу, у коме има довољно места за љубав према нашем Спаситељу. Због тога, део кривице за свако самоубиство лежи и на души свештеника чији је пастирски рад изостао или задоцнио у случају неког очајника“, истакао је Митрополит Николај.

Митрополит Николај говорио је и о тешкоћама с којима се суочавају Духовна академија Светог Василија Острошког и Богословија Света три Јерарха у Србињу, истакавши, прије свега, тешкоће око смештаја и исхране студената и богослова, као и одржавање објеката. Иако руководство ових двеју веома значајних установа чини велике напоре да сопственим радом одржи досадашњи стандард студената и ученика, у томе тешко успева.

Митрополит Николај је поновио прошлогодишњи апел свештеницима да се више занимају за рад студената и богослова које су упутили на школовање у Духовну академију, Богословију или богословски факултет, те да их за време распуста више укључују и упућују у пастирски рад. Стим у вези, соколачке парохије је навео као веома добар пример.

На састанку је договорено да се за следећи братски састанак припреме спискови свих упокојених свештенослужитеља који су службовали на парохијама епархије и да се том приликом помену на Литургији. Такође је договорено да се уради шематизам Епархије Дабробосанске у коме ће бити садржани и подаци о свим порушеним храмовима у времену садашњем.

Једна од тема за наредни братски састанак биће "Негативни утицај средстава информисања на човекову личност".

*протојереј
Ранко М. Билинац*

СЕКТЕ У НАШИМ ШКОЛАМА

Пошто је Црква тјело Христово, а Христос њена глава, то је и Црква једна. Сам Спаситељ је рекао да ће основати Цркву, дакле једну Цркву, а не више различитих цркава.

Цркву води и благодатно освећује Дух Свети, те је онда и сама Црква света.

Црква није организација која је намјењена само једној друштвеној класи, нити само једној људској раси, нити само једној нацији - као што су то разне политичке партије - нити само једном узрасту као што су то разне друштвене, спортске омладинске организације. Неодвојиво својство Цркве је то, да је она намјењена свим људима, свих времена, свих узраста, свих раса, класа и нација, свим људима цијелог свијета. Она хоће и треба да сабере у себе све људе. Њено догматско и морално учење, њено богослужење и њено устројство и организација су васељенски па се још од најстаријих времена Црква назива свеопштом или васељенском.

Црква је апостолска јер су апостоли били сваки посебно и сви заједно свједоци Христови пред човјечанством, тако је Црква колективни свједок Христов пред историјом. Она је та која као конкретна чињеница и конкретна колективна личност свједочи о Христу: и да је постојао, и да је васкрснуо, и да се узнео у небески свијет и да је послао Светог Духа. Она је та која је човјечанству сачувала и предала Св. Писмо Новог Зајвета. Црква је апостолска и по томе што су њу апостоли ширили, и што је апостолска власт у њој предата апостолским наследницима, епископима.

Ове четири битне особине Цркве наглашене су и у Никејско-Цариградском Символу вјере чији девети члан гласи: Вјерујем у једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Овај кратки увод ми је неопходан да би у даљњем излагању могли препознати оне што желе да буду Црква, а то у ствари нису и не могу бити и називамо их правим именом - секте.

У наслову овог мог рада стоји - Секте у нашим школама - Ја сам имао наміјеру да обрадим баш то, конкретнујући мјеста, појаве, облике тих појава, али сам дошао до података о било каквим случајевима појединачног или масовнијег ангажовања. Дакле једино што могу да урадим је да изложим која је то опасност која неминовно пријети ако се прихвати начело, „Библија без Бога - хришћанство без Цркве“.

Ми на жалост живимо у времену великих искушења нашег народа који што сопственом кривицом, а што по вољи моћника овога свијета страда више него икад у својој историји. Поред рата, економске бједе, распада личног и друштвеног морала, пораста криминала, политичких зајевља и раскола, појавило се зло горе од свих зала, зло које насрће на дух српског народа - зло лажних вјера и опасних духовних заблуда. „Споља - из истог свијета из кога су дошле санкције и бомбе - дошла је и незвана војска проповједника разних секти, парарелигијских и псеудорелигијских покрета, окултних учења, магијских обреда, сујеверја, враџбина, све до ужасне теорије и праксе сатаниста.

Суштина секте се састоји у њеној опозицији према цркви, у порицању црквене вјере, црквене организације и црквене власти. Секта то обично чини у име „духовности“ у име „правог“ Христа у име „истинитог“ тумачења и схватања Св. Писма. У ствари свака секта чини огромну услугу атеизму било свјесно или не свјесно. Атеисти и не хришћани могу да буду спољашњи противници Цркве, а секташи су њени унутрашњи противници. Заједничко свим сектама је уништење праве и истинске вјере, мада се оне на изглед међусобно не слажу и не трпе. Циљ им је један и јасан уништење Цркве Христове, уништење истине.

Свако ко бира јерес на неки је начин одговоран за своју пропаст. „Јер јеретичка мишљења нису ништа друго до камење које ће убити саму особу која је измислила зла учења“, вели Св. Григорије Нисидски.

Није нимало чудно што ови људи болесне вјере постају и људи болесног живота - уплашени (у апокалиптичко-армагедонским сектама), испражњени од осјећања и здраве реакције на околину (у далекоисточним групама), претворени у ходајуће мртваце (у тоталитарним сектама каква је сајентологија), спремни на свако зло и злочин (у сатанистичким кружоцима). То су болесни и психички и физички, рањени и јадни људи, који су кренули за свјетлошћу, а обрели се у тами.

Црква се од најранијих времена старала да заштити своје чланове ослањајући се на Св. Писмо и Св. Предање. Велики допринос том предању дају и списи уважених Отаца и Стараца. Ти Божији људи упознају нас са вјером наших предака, тј. оних који су прије нас ходили у поузданом познању истине.

Црква је лађа спасења. У њеном наручју ми налазимо нашег Господа и свој поуздан, смјеран пут ка вјечном спасењу. Зар је онда чудо што ће ђаво учинити све што је у његовој моћи да сруши цркву и што тежи да поткопа како њен ауторитет, тако и њену освјетлану моћ? Ипак, ми имамо свечано Христово обећање да ништа неће надвладати Цркву. Мада је она нападана и прогоњена у овом свијету њена мисија се не може спријечити.

Сва упућивања на Св. Писмо и изреке Светих Отаца, казују да ће Антихрист користити суровост и насиље у истој мјери као и преваре и лажна чуда да би искоријенио нашу вјеру у Господа Исуса Христа.

„Немојте мислити да ћете очувати истинско Јеванђеље Христово, ако одлучите себе из стада Христовог“ (Св. Кипријан Картагински).

„И ово прво знајте да ниједно пророчство Писма не бива по личном тумачењу, јер никада пророчство не настаде човјековом вољом, него покретани Духом Светим говорише свети Божији људи“ (2 Петр. 1, 20-21).

„Јеретици мисле и уче погрешне ствари о Богу и вјери, а онда то називају новом вјером“ (Бл. Августин).

„Никада се не одвајај од Цркве, јер од ње ништа није јаче. Твоја нада је једино Црква; твоје спасење је једино унутар Цркве и Црква је твоје уточиште. Она је виша од небеса и пространја од читаве земље. Она никада не стари и увијек је пуна бодрости и животне снаге. Св. Писмо (које не би чак ни постојало да није Цркве), указујући на њену снагу и постојаност, назива је „непоколебљивом планином“ (Св. Јован Златоуст).

Св. Јован Дамаскин учи: „Први прогони Цркве када су хришћани под пријетњом изгона, мучени и смрти приморавани да приносе жртве идолима, спровођене су насиљем. Други прогон који Црква подноси долази од лажних учитеља и лажне браће, а изводи се не сумњиво, уз вјештину и превару. Трећи прогон, доћи ће од Антихриста и биће најопаснији од свих јер ће бити пропаћен насиљем, вјештином и обманом. Своју снагу користиће да би наметнуо своју вољу, а његова чуда биће коришћена за обману“. И поново он каже: „То ће бити последњи прогон, који ће предходити Страшном суду; широм свијета, Света Црква биће изложена свим слугама ђаволовим“.

Св. Јефрем Сирин особито снажно изражава последњи прогон хришћана од стране Антихриста и каже да ће са онима који не буду повјеровали у њега поступати на: „Суров, окрутан, свиреп и крвожедан начин“, тако да ће - у то вријеме дјеца умирати на крилима својих

мајки и да ће мајке умирати над својом дјецом; очеви ће са својим женама и дјецом, умирати на тржницама и неће бити никога да их сахрани".

Па ипак:

"На томе камену сазидаће Цркву своју и врата пакла неће је надвлада-ти" (Мт. 16,18).

Истинита је ријеч и чврсто је обећање.

Црква је несавладива па чак и ако се против ње окрене и сам пакао, чак и ако господар таме (против ње) покрену побуну.

Ових неколико цитата Св. Отаца нам дочаравају слику страдања Цркве, али и шта предходи томе страдању, а то је драговољно људско прихватање лажи за истину.

Света Црква зна за лажна - јеретичка учења из најранијих времена, али они у времену јачају, број лажних учитеља се повећава тако да се данас поуздано не зна колико их тачно има.

Човјечанство је падало у јерес масовно, то показује историја многих народа, док се обраћање од јереси у Православље може запазити у малом броју појединачних случајева и то ријетко.

Јерес је гријех ума.

Суштина тога гријеха јесте богохуљење.

Како се ради о гријеху ума, јерес не само омрачава ум, него и срце заробљава окамењеношћу, убијајући га вјечном смрћу.

Кроз овај гријех човјек се највише уподобљава палим дусима, чији је главни гријех противљење Богу и хула на Бога.

Гордост је суштинска одлика палих духова; суштинска одлика јеретика такође јесте гордост, која се најочигледније пројављује кроз презрив однос и осуђивање свију који не припадају одређеној секти, непријатељство и снажну мржњу према њима. Али најзначајније пројављење гордости у јеретика и расколника састоји се у томе што они, одбацивши Богопознање и Богослужење, откривене и саопштене људима од Самога Бога, настоје да их замјене самовољним, богохулним и богопротивним богопознањем и богослужењима. Онога ко је побјеђен гријехом јереси и раскола, ђаво не куша другим страсти-

ма и очигледним гријесима. И зашто би, уосталом ђаво кушао и борио се са оним ко је смртним гријехом јереси већ убијен вјечном смрћу и ко је већ доспео у стање демонско?

Баш напротив, ђаво подржава јеретика и расколника у уздржању и другим спољашњим подвизима и облицима добродјетелји, да би га на тај начин држао у самозадовољству и заблуди и да би том маском светости којом се покрива јеретик привукао православне или макар задобио од њих признање, оправдање и извјесно одобравање јереси, сумњу у праву вјеру и равнодушност према њој.

Сучељавање, расправљање представља најслабије оружје против јеретика, оружје које доноси више штете него користи, што је последица самог карактера јереси. Горда јерес не трпи оптужбе, изобличавање, не подноси да буде побјеђена. Оптужбе је чине још суровијом, побједе исправног учења је доводе до бјеса. То су показала бројна искуства.

Јерес се да побједити само кротким саветовањем; још боље - ђутљивим поздравом, смирењем, љубављу, трпљењем и дуготрпљењем, усрдном молитвом, испуњеном саучешћем према ближњем и милосрђем. Човјек није у стању да побједи јерес, пошто је она

изум демонски. Побједити је може само Бог, кога човјек, смирен пред Богом и испуњен љубављу према ближњем призива на борбу са њом и побједу над њом.

Кратак преглед јереси код нас Срба и на нашим просторима.

Прва јерес за коју знамо је богумилска или бабунска јерес која се проширила из Бугарске. Били су под јаким утицајем гностицизма и манихејских вјеровања древности, као и месалијанске јеретичке аскезе која се узда у човјекову моћ самоспасања. Даље ова секта, а и све настале после ње слично уче, тако да ђаво из вјекова у вјекове понавља начин рушења Цркве и није увек оригиналан. Навешћемо главне њихове погрешке које су углавном свима заједничке па ево их редом:

1. Хуле предања и устав светих Цркава (баптисти, адвентисти, јеховисти, тврдећи да се држе „само“ Библије, одбацујући Свето Предање у потпуности, сматрајући га људском измислицом);

2. Не поштују часни крст (познати став јеховиста: „Зар да поштујемо средство којим је „Христ“ разапет?“, при чему заборављају да је Крст оруђе нашег спасења, обасјан и осмишљен Васкрсењем);

3. Не клањају се иконама и не поштују светитеље (тражите од адвентиста и јеховиста да пољуби икону, и видећете да он од ње бјежи);

4. Хуле на Божија чудеса и веле да их ђаво чини (кад секташима наводите примјере чуда православних Светаца, од Светог Николе до Светог Василија Острошког, они исто то кажу);

5. Бог није створио небо и земљу;

6. Презиру Причешће и кажу да га није Бог установио (за протестантске секташе, Причешће није стварно; то је пука „комеморација“ везана за Тајну Вечеру);

7. Презиру Свете Тајне црквене, Литургију, молитве, и томе слично;

8. Презиру свештенике и називају их фарисејима (јеховисти пропaгирају мржњу према Цркви, тврдећи да ју је основао „ђаво“);

9. Хуле Мојсија и остале пророке, не поштујући њихове књиге (учење о „злом Богу“ Старог Завета присутно је код кроулијевских сатаниста);

10. Не поштују Светог Јована Крститеља, и називају га „антихристом“ (кроулијевци такође имају ритуал жртвовања петла, који симболизује Светог Јована);

11. Не поштују Свету Богородицу и о њој ружно говоре (као и протестантски секташи, који је зову „Маријом“ и од којих неки веле да је, уз Исуса, имала „још Дјеце“ с Јосифом);

12. Веле да је ђаво створио небо, земљу, сунце, звијезде, ваздух, човјека, цркве, и све што је на земљи;

13. Ђаво је дозволио женити се, јести месо и пити вино (кришнаисти брак сматрају „неужним злом“, а забрањују употребу меса и алкохолних напитака; против меса и алкохола су, такође, адвентисти и њима слични, иако се зна да је сам Господ Христос јео пасхално јагње и пио вино.);

14. Одбацују свето Крштење и гнушају се дјеце која се крштавају (баптисти, адвентисти, јеховисти сматрају да се могу и смију крштавати само одрасли јер дјеца, тобож, „не знају“ шта чине);

15. Не исповједају Христа Који је створио чудеса, говоре да Он није слијепа прогледао, ни хрома исцјелио, ни мртваца васкрснуо, и не вјерују у Његово чудо са пет хљебова (већина њу-ејџ секти, као богумили некад, сматра да је „Исус из Назарета“ био обичан човјек који је имао тзв. „христосвијест“, а ту „свијест“ окултним техникама може за добити сваки човјек);

16. Не светкују празнике ни успоме на мученике, нити вјерују у моћ святих моштију (као ни протестанти);

17. Уче да се не треба покоравати властима, презиру богаташе (једном рјечју не признају државу, попут јеховиста, који одбијају служење војске и одбрану државе, док показују појалност бруклинској централни у Њујорку);

18. Сматрају да не треба радити јер то не доликује хришћанима, него се треба непрестано молити, док ђаво не изађе из човјека (Ово је слично модерном секташком „испирању мозга“, заснованом на потреби за „апсолутном чистотом и духовношћу“).

Наши простори су дакле опсједнути јересима од самог оснивања Српске државе, и права је срећа што је на престо-лу био тако уман човјек какав је Сте-

фан Немања, који је знао како се обрачунати са том опаком јереси јер да то није учинио ко зна како би се све даље одвијало.

Тачно да су и даље наше просторе опсједали разни секташи и да су стално у експанзији, да им је циљ уништење духовно националног идентитета нарочито православних народа. Црква и све добронамјерне друштвене снаге морају да се спрегну у борби за душу православних. Чињеница је, и даље да секташи раде на продирању у државне, здравствене и школске установе. Поуздано се зна да је у влади Милана Панића било министара (Ппр. Љубиша Раккић) сарадника Мунове унификационе Цркве; а у Русији је министарство просвете дало 2000 руских школа да се у њима дјеца обучавају по секташком образцу; Олег Лобов, бивши секретар Савјета безбједности Руске федераци-

и властитости, дехуманизују сваку људску активност, вуку људско биће доље у нељудску и демонску атмосферу, одвлаче човјека од Бога. О томе говори и ова строфа из пјесме „Замисли“, коју је написао Џон Ленон, бивши члан „Битлса“:

Замисли да нема небеса
Лако је ако покушаш
Ни пакла испод нас
А изнад нас само небо...
И замисли да нема ни религија, такође.
Замисли да сви људи
Проводе живот у миру.

Ове мисли су упућене младима ши-ром свијета, а циљем да се индоктринацијом створе масе младих, клонираних и дегенерисаних.

Часописи као - Зона сумрака и Треће око - су препуни наслова о смаку свијета, о катастрофама, пророштвима и сл., а све у служби секташа и обмане. Убр-

је, пустио је у Русију секту Аум Шинри-кјо, која је касније потровала путнике у токијском метроу. Има најава добро упућених људи да се на нашим просторима Р. Српске и бивше БиХ жели увести некакав заједнички програм за све школе гдје мјеста не би било православној вјеронауци, српској историји већ нечему умјесто тога што нам нуди запад, а већ смо рекли и видјели што нам нуде осим рата, бомби и сл. Телевизија, штампа, поп и рок музика су у служби новог свјетског поретка, сатанизма и наркоманије.

Владика Николај је у „Бесједи о омладинском песимизму“ рекао да су то људи који нису способни за три битне ствари: 1. да подносе живот, 2. да заволе живот и 3. да жртвују живот. Двојници као људи без сопственог ја, без минимума оригиналности, персонaлности

зано се ради да се умањи утицај Цркве, и да Њено мјесто заузме нека нова религија, новог свјетског поретка. Кад ће то бити ми не знамо и не истражујемо да знамо, али морамо бити будни. Требамо пратити у својим могућностима све негативне појаве и указивати кроз проповједи у цркви, кроз предавања у школи, али доста обазриво и опрезно. Сматрам да је то поакдак и опасно, али ми смо ту позвани и мораћемо дати једног дана одговор шта смо могли и колико смо могли, шта смо и како урадили. Молимо се Господу непрестано да истрајемо у часном служењу Њему и само Њему до краја вјека.

Поводом завршетка школовања тридесете генерације крчких богослова у Србињу

*Њиројереј
Данило Црногорац*

НОВИ СВЕШТЕНО- СЛУЖИТЕЉИ ИЗ НАЈСТАРИЈЕ БОГОСЛОВИЈЕ

Тридесета генерација ученика Богословије Света Три Јерарха у Србињу, наследница чувене Крчке богословије, 26. јуна ове године завршила је петогодишње школовање. То је прва генерација ученика богословије Света Три Јерарха која своје школовање није започела у манастиру Крки, јер је та најстарија регуларна школа СПЦ те године, на бруталан начин прогнана са свог вечитог огњишта.

Богослови тридесете генерације школовања су започели школске 1995. / 1996. године. у манастиру Каони код Ваљева, а протерани крчки богослови прво уточиште су нашли на Дивчибарама. Наредне школске године и једни и други прешли су у Србиње, где су наставили и завршили школовање. Ова генерација богослова упамћена је по броју одличних и врлодобрих ученика (50 одсто), али и по броју урађених и награђених светосавских темате. Од 32 награђена рада, су урадили богослови тридесете генерације.

Свечаност поводом завршетка школовања отворио је свршени ученик Богословије Слободан Тијанић, а свршеним богословима се обратио и њихов разредни старешина протојереј Данило Црногорац, некадашњи ученик Крчке Богословије.

Прота Црногорац је веома надахнуто говорио о чувеној Богословији

и духовној вези с манастиром Крка у коме су се школовале генерације и генерације Божијих пастира. „Свака од тих генерација, као и ви који сте школовање започели у манастиру Крка“, рекао је прота Црногорац, у свом срцу носи своје заштитнике - Света Три Јерарха, а то је оно што је снажније и трајније од свих искушења и прогона. Ви сте тридесета генерација богослова од

во творим“. Дакле, за хришћанина је сваки нови дан нешто ново, а посебно за хришћанина богослова - теолога који улази у тајну велику.

Из ваших одговора за ово кратко време на крају вашег школовања могло се закључити, да се заиста ради о озбиљним људима. Чак и онда када неко нешто није знао он је то поштено признавао. То је тешко и горко за човека нашег доба, али

обнављање Крчке богословије, иако нико од вас још није био у манастиру Крка, али, даће Бог, да ће тај наш манастир поново постати велика школа побожности“.

Обраћајући се свршеним богословима, изасланик САС-и протојереј др Љубивоје Стојановић је, између осталог рекао: "Данас сте кренули на један нови пут, али тај нови пут није нешто што значи прекидање с радом, јер у нашој вери увек изнова почињемо и увек чинимо по дару Онога који каже: "Гле, све но-

сте и ту показали једну велику људску врлину. Управо то обавезује да се трудите, да више сазнајете. Није страшно пасти, страшно је не устати. Боже дај, ви ћете бити епископи, професори, али морате још сад, овог тренутка, схватити једну ствар - тежину времена у коме живите и вашу одговорност. Једном народу је много битније какви су му свештеници - свештенослужитељи него какви су му војници. Јер, ми данас живимо у времену када су вредности поремећене, када је свеште-

нослужитељ од различитих људи различито схваћен, али ми морамо прво схватити одговорност своје службе да би нас подржали, прихватили и заједно са нама учествовали у тајни вере, они који су расточени идеологијама. Живимо у времену тешких сукоба. Више није само реч о непријатељима споља, како нам то често говоре политичари идеолози, реч је о сукобима унутар једног народа. Зато морамо наћи пут, да кроз Христа помиримо разбраћену браћу... Никада није било лако бити хришћанин. Морамо бити свесни Христових речи: "Тешко вама ако вас људи хвале". А ми хоћемо само похвалу само за себе, а не да Бога славимо заједно са благочестивим народом. То не значи сада да нас треба бити брига шта људи мисле о нама, јер и сведочанство оних напољу је битно. Ако нам у свему Христос буде први, моћи ћемо наћи своје место у свету.

Овом приликом изражавамо радост што је наша помесна црква у овој години добила једну генерацију младих људи који ће моћи да се сусоче са свим тим искушењима".

Завршавајући своју беседу протојереј Стојановић је свршеним богословима указао на неке предра суде својствене младим људима.

„Немојте да се погордите, да мислите да све знате. Млад човек мисли да све зна. Једино смирењем можете да дођете до правог знања и једино чистим срцем можете служити Богу и човеку".

Честитајући богословима на завршеном школовању Митрополит Дабробосански Николај, један од обновитеља Крчке богословије и садашњи ректор Богословије је, између осталог рекао: "За ових пет

протеклих година сви смо се трудили да стекнете што више знања. Знам да је међу вама доста одличних и врлодобрих ученика, да вам је ова школа прирасла за срце, али сам живот ће показати колико сте овде научили. Очекујем од вас да и даље озбиљно размишљате о ономе за шта сте се школовали. Да би били што успешнији у овом све-

том позиву потребно је да и даље отворате и отворате свет Христове науке, да тежите високом богословском образовању које ће вам осветлити још многе неосветљене путеве. Јер, ви сте позвани да Божију реч пронесете кроз овај свет и да је саопштавате. Наш народ је дуго био гладан речи Божије, а гладан је и данас. Он очекује да пред собом види добар пример свештенослужитеља, добар пример зналца јеванђеља Божијег".

*протојереј
Ранко М. Билинац*

*Централна прослава Видовдана у
Епархији Дабробосанској*

НЕПРОЛАЗНЕ РАДОСТИ

У Епархији Дабробосанској - у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу (Романијска Лазарица), 2. јула ове године, по седми пут, одржана је централна свечаност посвећена видовдану.

Свечаности су започели 24. јуна, када је у храму Светог пророка Илије по трећи пут дочекана чудотворна икона Пресвете Богородице Тројеручице Хиландарске, а завршене су 10. јула, испраћајем чудотворне иконе.

Славље, које се одржава већ седам година, обogaћено уметничким програмом у част Видовдана, почело је служењем парастоса изгинулим јунацима (од Косова до данас) и светом архијерејском Литургијом; настављено свечаном литијом око светог храма, а завршено свечаном академијом. Свету архијерејску Литургију служили су: епископ зворничко - тузлански Василије, епископ бихаћко - петровачки Хризосто и епископ милешевски Филарет у присуству митрополита дабробосанског Николаја уз саслужење архимандрита Варнаве из манастира Милешеве, једанаест свештеника и тројице ђакона. Литургији су поред осталих присуствовали и министар вера у влади РС Јово Турањанин, народни посланик Милан Тупајић и пуковник Лука Драгићевић, помоћник за морал и информисање у команди петог корпуса.

По завршетку свете Литургије у својој беседи, епископ зворничко - тузлански Василије је рекао: „ Наш народ трпи, трпео је и вероватно ће трпети. Због чега? Због тешких сагрешења. У тешким искушењима,

врло често Србин поставља питање: где си Боже? А неће да се сети па да каже: Господе Боже, безаконих, грешних, лутао сам, плувао сам те Боже, чинио сам неправду, исмевао сам се светињама, прогонио сам моју једноверну и једнокрвну браћу која су хвалила Тебе Оца небескога...

Сетите се ви, на просторима бивше БиХ, ко је чинио зло Србину? Не осуђујмо друге. Срби су чинили зло једни другима. Срби су Србе проказивали. Сетимо се само завршетка другог светског рата. Колико је мајки уцељених остало због тога што су Срби проказивали Србе. Били два брата на две стране, у две војске борили се и брат брата издаје и мајка остаје без сина.

Зато, колективно браћо и сестре, када долазимо српској Романијској Лазарици, пред великом светињом српског рода, пресветом богородицом - Хиландарском Тројеручицом, вапимо и молимо се: Опрости Господе, грехе предака наших, опрости Боже, нама сагрешења наша и помози нам Господе, да идемо стазама Твојим..."

После ломљења колача у кругу порте, поздрављајући присутне, Митрополит Николај је истакао:

„Шта је потребно данашњим српским генерацијама? Потребно је да кажу: треба веровати у себе и у Божије руководство више него наши преци. Оптимизам је био једина филозофија свих оних врхних генерација које су испијале видовданску чашу горчине од Косова до данас. Ево, Косово постаје поново једна црна трагедија наша. Шесто једанаест видовдана дочекало је Косово под црним велом, а ево данас се црним велом поново покрива. Косово нас је учинило великим народом у сваком погледу. Оно нас учи и данас. Оно је наша народна Голгота, али у исто време и наше васкрсење, духовно и морално. Далеко нам је галерија витезова вере, поштења и

пожртвовања. Оно несумњиво више вреде од ма које галерије мермерних кипова по беломе свету..."

У поподневним часовима одржана је свечана академија којом приликом је протојереј др Љубивоје Стојановић у својој беседи нагласио: „Упитајмо се, да ли је победио онај који је као окупатор погинуо на светој земљи? Да ли су били сложни они који су се сложили као

Ирод и Пилат да Христа разапну? Да ли је та слога благословенија од наше неслоге? Али ми имамо око чега и око кога да се сложимо у тајни Царства небескога. Он је радост која сабира нас кроз све векове. Он је непролазна радост коју је видео свети кнез Лазар и зато га зовемо цар. Не што је имао земаљско царство него што је препознао небеско царство, и то није бегство из историје него осећање, просвећење једног народа у историји када почиње да та историја буде богочовечанска

историја - историја бескрајне љубави Божије. То је оно што обавезује да се подигнемо из оних приземних односа, пораза и уништења и уђемо у смисао победе. И то је оно што је покретало вековима ствараоце вере, да се боре за крст часни и слободу златну, а не у ону бесмислицу избора између два зла: гроба и ропства. Јер кроз Царство небеско препознали смо да гроб није крај него кроз гроб Христа васкрслога који је смрћу победио смрт ми се гроба не плашимо него осећамо радост будућег века. То су знали и препознали мученици и састрадалници кнеза Лазара и обележили светокосовску земљу, Њихове мошти и њихова невина крв вапи, и безбожници који хоће да се зову верници у име неких својих религија када препознају то, побјећи ће, неће они моћи да окупирају свете мошти и светиње косовске. Јер иако данас у 611-ом Видовдану, и Косово Поље, и Далматинско Косово, окупирани су, али ово нам даје наду, ова икона Богомајке, икона Тројеручица и ово сабрање на Романијском Косову, које ако се гледа људским мерилима и бројкама, није много бројно, али ако се гледа сабором свих оних кроз векове који су овде са нама, у храму Божијем сабрани и заједно у богомислију приносе молитве Господу Животодавцу, и заједно се опредељујемо са њима за Царство небеско које долази и које је овде и сада почиње. Е, управо то је оно што имамо, што носимо, чега се не смемо одрећи. То је оно што се може разбраћено поново вратити Христу. То је оно где имамо смисао свога постојања."

У уметничком делу програма учествовали су: хор београдских свештеника којим су дириговали господин Георгије Максимовић и отац Миодраг Нешић и ученици Основне и Средње школе из Соколца.

протојереј

Ранко М. Билинац

ВИДОВДАН 2000. ГОДИНЕ

Данашњи празник је буђење свести и савести. Сећања на велике догађаје и личности из наше српске историје, наш је задатак на овај велики Српски дан. Буђење свести и савести, то је распаљивање наше благодарности Богу и прецима нашим, за све догађаје којима украсише прошлост нашу. Свима нам је мило, када се светац Божји, честити Цар Лазар, пред косовску битку поузда прво у Бога, и пође у бој за и с Крстом Часним за слободу златну. Радосни смо и за оно што често Срби Богу кажу благодарни за све: „Све је свето и честито било и миломе Богу приступачно“.

Али браћо моја и сестре, када би хтео да изређам све догађаје из наше историје, те имена оних великих јунака и хероја који у њима узеше учешћа, ја то не бих знао ни могао све поменути. Није све ни историја српска забележила, а хвала њој и за оволико забележено. Само велико небо Божје, има места за исписивање тих догађаја и имена из свих тих догађаја.

О томе нам сведочи свети Јован Богослов у Откровењу своме. Он овако описује визије: „Видео сам како стоје пред Господом Богом, пред Великим Јагњетом безбројне жене, деца, старци у дивној чистоти, у својој бесмртности“. Браћо и сестре, у том народу који је он видео, ту су многи наши знани и незнани јунаци. Многа деца наша, ту су стари и нови и мили пријатељи, који су пре нас отишли на онај свет. Све их је свети Јован видео у огромном Царству Божјем, а ми их у молитвама данас помињемо и не заборависмо их. Нека им је слава и хвала за све подвиге њихове, за дате животе њихове и проливену крв.

Ми можемо бити поносни нашем историјом. Она је велика, већа од нас.

Широка је, висока је, дугачка је и дубока је као Видовдан, као овај дан Господњи. Ми можемо бити задовољни што је од нас Бог створио суд части. Та наша историја је једно велико уметничко дело, а Видовданска драма у тој уметности заузима прво место. Зашто баш она заузима прво место? Зато што је она народна. Није то никакав водвиљ, или новела, но драма, дубока по садржини, класична по јасноћи и лепоти форме.

Ко има очи да види велике потезе и путеве наше прошлости, тај мора пред овим великим даном Видовданом застати и дубоко се поклонити пред његовом величином и светињом. Ход Божијег провиђења у нашој прошлости, није стешњен у уске границе, него је простран све до у вечност. Само се малOVERНИ плаше да мали и велики ветрови обарају нашу народну кућу. Не, она је увек у

пијале видовданску чашу горчине од Косова до данас. Ево, Косово постаје поново једна црна трагедија наша. Пет стотина двадесет и три Видовдана дочекивало је Косово Поље под црним флором, а ево и данас се црним велом поново покрива.

Косово нас је учинило великим народом у сваком погледу. Оно нас чини и данас. Оно је наша народна Голгота, али у исто време и наше васкрсење духовно и морално. Дало нам је галерију витезова вере, поштења и пожртвовања. Оно не сумњиво више вреди од ма које галерије мермерних кипова по белом свету.

Поздрављајући вас све данас, хоћу још нешто рећи: Видовдан је највећа слава српског народа. Он је дан, а није ноћ. Он нас опомиње на моралну победу и васкрсење. Семе Царства небеског је посејано богато Светим Савом.

порасту. Што је лепши наш мермерни стуб историје, у њега чекићи све чешће ударају и он постојан издржава.

Шта је потребно данашњим српским генерацијама? Потребно је да кажу: „Ми требамо веровати у себе и у Божје руководство више него наши преци“. Оптимизам је био једина философија свих оних српских генерација које су ис-

Богати плодови тога семена узабрани су на Косову пољу 1389. године.

Скинимо капе на овај свети дан Видовдан и поклонимо се светим душама крстоносних праотаца и отаца наших и пожелимо једни другима Богом благовен овај српски празник - Видовдан.

*Митрополит
Николај*

СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК ПРОКОПИЈЕ У ВИСОКОМ

Српски православни храм у Високом саграђен је 1857. године и посвећен је светом великомученику Прокопију. Ове године 21.јула на дан светог великомученика Прокопија и храмовну славу православног храма у Високом, његово високопреосвештенство митрополит дабробосански г. Николај служио је свету архијерејску литургију у том прелепом Височком храму. Сав народ је био одушевљен што ће се за храмовну славу служити служба Божија и пресећи славски колач. Кум цркве и славског славља био је Боро Ђокић из Високог који је као и мали број Срба православних остао на своме огњишту и у своме родном месту. Оно што је нас пријатно изненадило је то, што је дошао аутобус из Брчког, Бјелине и Зворника пун прије ратних становника општине Високо. Сав тај благочестиви народ окупио се око свога светог храма да заједно са свештеницима дочека свога архипастира и Митрополита.

Прије свете литургије свештеници заједно са народом и црквеним звонима дочекали су његово високопреосвештенство прилазећи и узимајући благослов од његовог високопреосвештенства. Света архијерејска литургија почела је у 10.00 сати, а заједно са Господином Митрополитом саслуживали су следећи свештеници: Архијерејски намјесник Сарајевски протојереј Момир Васиљевић, протојереј Чедо Ђуреиновић, протонамјесник Миломир Ковач, протонамјесник Јадран Даниловић, јереј Неђо Јањић и јереј Горан Живковић.

Побожни народ слушајући свету службу, молио се светоме угоднику и мученику Прокопију да измоли пред престолом свевишега братску љубав, слогу и разумјевање међу људима. Народ са сузама радосницама славио је Бога што опет може присуствовати светој служби Божијој у великом и иконописаном Височком храму. Сви су у храму величали име Божије, јер су сви веровали и надали се да ће овај црквени живот опет и поред свих недаћа које су задесиле наш род на овим просторима вратити у макар приближно стање као некад. Храм светог великомученика Прокопија који је претрпео своју голготу рушења и разарања није се после обнове вратио у своје првобитно стање својим изгледом, али се вратила код оних који у њему молитву приносе права и истинска вера за сутра боље својој светој цркви и своме многострадалном роду. „Велики мучениче и похвало рода православног измоли у Господа његову велику милост да се смиљује на нас грешне слуге своје“ чула се тиха молитва вјерујућих благочестивих православних хришћана.

Његово високопреосвештенство обраћајући се вјерницима у својој бесједи истакнуо је живот и мученичку смрт светог Прокопија, за вјеру у Сина Божијег Господа Исуса Христа. Својом љубављу према Христу, свети Прокопије је својој крвљу посвједочио и исповедио веру у Христа. Због тог свога великог мучеништва Господ га је наградио вјенцем небеским и непролазним. Господин Митрополит је такође говорио и о повратку на своја огњишта, рекавши да сунце нигде не може грејати као код своје куће и у своме родном месту. Народ слушајући бесједу свога Митрополита у себи је шаптао речи које су вредне захвалности Господину Митрополиту „што је дошао подржати оне који су остали у

федерацији БиХ, те показати пут повратка оним Србима који се желе вратити“. После беседе која је на народ оставила снажан утисак, г. Митрополит заједно са свештенством, кумом и осталим верницима осветио је славско жито и пресекао славски колач. Благочестиви народ који се духовно окрепио и нахранио храном непролазном са страхопоштовањем је прилазио и узимао благослов од свога архипастира и духовнога вође.

После Литургије у Дому светог Саве који се налази поред храма светог Прокопија, био је припремљен славски ручак за Г. Митрополита, свештенство и народ.

Знатно је поменути да су поред срба који се сада налазе у Високом у славској трпези љубави учествовали и Срби који су стицајем околности напустили своје родно место и своју општину Високо. Овде се показала хришћанска и братска љубав према своме храму и својој родној грудии. Такође на светој литургији и на братској трпези љубави били су и припадници Грчкога СФОРА, који су итекако својим присуством потврдили братску љубав између два православна народа Српског и Грчког.

Нека сви ми са вјером у Бога и у Његову свету Цркву, истрајемо на једином правом путу а тај пут нам је Христос Господ. Да нам буде жеља свију нас да поново и овде на овим просторима Федерације БиХ, заживи у пуној мери црквени живот. Молимо се и немојмо престајати да се молимо свемогућем Господу да нам подари духовне снаге, како би се истински вратили вери својих прадедова и дедова.

Молитвама светог великомученика Прокопија Господа Исуса Христа помилуј нас грешне. Амин.

*Парох какањски
јереј Борис Бандука*

ПРЕНОШЕЊЕ ПОСМРТНИХ ОСТАКА ЈОВАНА ДУЧИЋА У ЊЕГОВ РОДНИ КРАЈ ТРЕБИЊЕ, 22. ОКТОБАР 2000. ГОДИНЕ

ЈОВАН ДУЧИЋ човек вере у Бога

Он не спада међу оне људе који потписују странице кратке и малодушне, бојећи се Царства небеског а љубећи царство земаљско. Он се није бојао Царства небеског коме ни вером није могао сагледати почетак нити царства земаљског што му није могао сагледати крај. Од детињства па до краја живота Бог га је учио да су спаст и њен понор обучени у исто рухо. Пријатељ царства земаљског, цени само брзе успехе и за њега су толико већи и значајнији, што су јефтиније добијени. Живот је као вододелица. У свакоме од нас има Христа, зато што је Он Савршени Човек. Има га у свакоме од нас, макар онолико колико га свако у себи доноси у овај свет. То ношење Христа у себи, боголиком бићу је радост неисказана. Ово је сасвим природно за човека који до краја остаје човек, по мери своје душевне чистоте, тј. по ревности за Богочовека у вери и њеним добродетељима.

А Дучић? Он не спушта свој прст у хладни и туђи пакао, нити тај син наше Цркве, окреће своје очи од тог лица Господњег. Књига срца његовог, исписана вером, надом, љубављу и другим Божјим благодарним врлинама, стално му је на колелу отворена, чита је и исчитава, па је сваки бели дан велики за њега. Он се у сваком дану својим списатељским надахнућем моли: „Покажи ми Господе, пут свој, и ићи ћу истини Твојој; учини нека се мили срцу мојему бојати се имена Твојега. Славићу Те, Господе Боже мој, свијем срцем својим, и поштоваћу име Твоје до века" (Пс. 86, 11-12).

Тако, вера у Бога по њему не стари у гробу, но се подмлађује. То се на видан начин данас дешава, повратком Дучића у „Домају". Поново васкрсавају бројни

Мноштво народа око ковчега Јована Дучића – у свом завичају

Литургију је служило 13 архијереја – дио неба на земљи

духовни квалитети његови, настојањем умних људи рода нашег. То је ретка појава за једну личност, изврсног песника, прозног писца и дипломату. Дух ње-

гов изашао је из света овог живота и овоземаљских стварности. Ослобођен свега личног (субјективног) пјевао је о величини и непролазним вредностима.

На тај начин је успео да се ослободи разних страсти и болова, давши нам пуне пуне мира и лепоте. У томе може само Богом увеличани дух човеков чинити опште добро, који је Божји дар и кога Бог стално подпомаже и богати. Као Божјег сарадника, интересује га: рађање и умирање осећања, траг и путош који велике емоције остављају за собом. Он више пева пред долазак Божје врлине љубави, а још више о души, него што пева о љубавној срећи и јаду. Његове идеје и осећања, поређења и метафоре, духовитост и философска осећања, способност да означи вредност сваком осећању, дубоко размишљање и унутрашње посматрање, а затим и спољашње форма, дарови су БОЖЈИ које је поседовао у инспирацији. Вероватно је и он понекад изговорио речи пророка Јеремије: „И рекох, нећу га више помињати... али би као огањ разгорео и затворен у костима мојим, и уморих се задржавајући га, и не могах више" (Јер. 20,9). Ту Божју помоћ, дубоко је доживео Дучић као човек, коме је Бог подарио многе дарове. Он осећа у себи Божји налог да путем речи и писатељства износи на светску трпезу и посебно на трпезу свог народа Српског, ону духовну храну, којом ће се хранити савременици његова доба и они у будућности. Говорио је: „Ја не могу да пишем док се не окружим књигама, и док ми све ствари око мене својим укусом не даду духовног мира". Какав је то духовни мир о коме он говори? То је онај мир у Богу, који је инспирисан Духом Светим за најузвишеније, највредније и никада подцењујуће вредности.

Он зна, Бог и Хришћанска религија, тј. вера у Бога, доживљује се и доживљава само онда, када сама по себи човеку постаје разумљива и јасна. Изговорила су Божја уста: „Ко чува живот свој, изгубиће га, ко изгуби живот свој Мене ради, сачуваће га". Ово је велика Божја мисао (препурака), и односи се на разна војевања човекова у човеку. Тај човек у овоме свету непрестано се налази између две духовне стварности: Бога, Оца добра и сваке истине; и Сатане, оца зла и сваке неистине. Ко ово

схвати, тај је у стању ово доживети по опредељености воље своје и у томе стално живети. Ово је тајна Јеванђеља, која до Христовог доласка није у потпуности нашла своје место у души човековој. Она је у Српском народу одкада су се наши претци приволели Христу и Његовом Јеванђељу па до данас много пута посведочена. Народ Српски, често је губио овоземаљске угодности Цар-

*Патријарх Павле
за време Лиџурџије*

ства ради небеског. Ову тајну Јеванђеља светосавци су помно чували и грчевито се за њу борили, истичући и стремићи највишем идеалу Богу и Крсту Његовом. Да то није чинио не би ни опстао. Био би згажен без одбране, што је страшно и помислити. Све ово и много шта друго, Дучић је схватио и на меснатим таблицама срца свога записао.

Из таквог народа је поникао славни Дучић. Било је њему јасно, треба се приволети вером Богу живом и истинитом,

а то значи носити собом и у себи целокупну религију Хришћанства. Та религија данас је веома потребна и добро би свакоме дошла, као што добро народу нашем долази потребни повратак Дучићев у родно му Требиње. Та религија означава Христа који увек долази, ту је међу нама, који побеђује и Победилац је. Нема сумње, религиозност Дучићева на својим крилима вере, наде и љубави према Богу и своме роду доносе песника у његову родну Херцеговину. То је историска стварност, онако као што је Дучић историска личност, понајвише у историји српске књижевности. Ко уме да чита ове догађаје, увидеће ово је дело Божје, и израз испуњења његове последње жеље. Његов посмртни пут од Гере преко Либертвила до родног му Требиња траје 57 година и ово је трећа сахрана његових посмртних остатака. Ретки су људи који су толико цењени и од свог народа толико вољени. Он се враћа у своју чудну Херцеговину, која многе крајеве насели, али себе не расели, обogaћена костима мученика, великомученика и умних људи великог духа. Ова је земља била, и даље остаје земља Божја, у којој ће се славити и благосиљати чеда српска мислима, делима и речима великих људи. Ово није ништа ново за племе Српско, тако су чинили и претци наши.

Дучић је постао и остао велики мислилац, песник, прозни писац и дипломата. Остао је у трима највећим молитвама живота, исповести и умешности: о Богу, Љубави и смрти. Појам Бога код њега је истоветан са Љубављу, јер је Бог Љубав. То је Господ Христос - Богочовек наш. Да, Бог је за њега Истина срца. Зато Га неће и не може убити разум, а мисао о Богу у човеку, нестаете само онда када грехом падне ниско. Дакле, у овом свету препуном тешкоћа, невоља и зла, Дучић осећа увек моћну руку Божју. „Без Мене ништа не можете чинити" и „Ако Господ не сазиди дом узалуд се труде зидачи", говори Господ.

Знајући то и у Дучићу је вера чудотворила, и уздигла га у небеса и изнад смртних људи. Он молитвено пита и велича Бога:

*Господе, који ме посеја и зали,
Зашио бејаш нужан у свећу и џуку?
Прођох џиш и видех све сем Тебе. Али
Кад год мој брод нагне, нађем Твоју
руку.*

Њега је заокупљала целог живота једна велика и потресна мисао. Народу моме није одредио Бог да иде плићак, него великом дубином живота, којом је пловила наша народна лађа, кроз све векове историје наше. Олује су је тукле са свих страна али је нису могле разбити. Нашом лађом није управљао фантастични Нептун, него истински за нас пострадали Бог - Богочовек Христос. Наши свети претци положили су судбу своју у Његове руке, а Он нас је водио истим путем, којим је Он ишао док је био на земљи. Уском и трновитом стазом водио нас је, да би нас учинио Причасницима својих мука и своје Славе. Зато на разне начине пита Дучић, хоћемо ли се сада учити у школи од оних, који су се брчкали у плићак крај обале великог мора? Не, јер када смо страдали ми смо ћутали, а то наше Српско ћутање је пут мудрости, гомилајући народна страдања и болове под Крст Христов. Да, његове песме срочене у Америци нису више песме радости и блеска, него туге и молитве у осами:

Самотан свуда и пред свима у страху
Странац у своме телу и свету,
И смрт и живот у истом даху
Вечно ван себе тражећ своју мету.

Зна деси ли се, а дешавало се његовом народу Српском, да се свим бићем својим устреми на одбрану правде, остављени и поругани од свију, мршави и исмејани. Дучић је стајао уз народ свој усправно и постојано, и тиме се приволео Царству небеском. Певао је у оној узбудљивој песми „Аве Србија“:

Ти си знак у небу и светлост у ноћи,
Колевко и гробе, у одећи сунца;
Ти си горки завет страдања и моћи,
Једини пут који води до врхунца.

Али, он овако говори, угледавши један несагледиви сјај вере своје у Бога, ничим на земљи заменљив, он и даље плете нове похвале „Домаји“ својој:

*Знаће да је само она земља свећла
Где никад још није џала суза срама;
Где су деца на мач име оца мећ'ла
Што живи у химни и у молићвама.*

Нема сумње, Бог је узданица Његова, којим се Српски народ причешћивао и мешао са небесима, певати Богу, врховном предмету песништва, „Оцу поезије“ како вели генијални Његош, је и визио-

*Кџиштор, који се и сам изненадио
џојлином своје браће,
које на зајаду нема...*

нарски нагон свих великих светских песника. Таквим певањем остали су бесмртни у свету: Валмики у Индији, Лао-тце у Кини, Хомер у Јелади, Данте у Италији, Милтон у Енглеској, писац „Луче Микрокозме“ међу Србима. Међу њима је и Дучић син Војводине Светог Саве. У својим песничким мислима, он се бави тајном човека и пита од куда је дошао, који му је задатак овде и куда

иде одавде? Има ли он овде божански задатак? и одговара:

*Господ ме сеја целом ишакм
У часу свећлу и долему,
Да будем јујиро дану сваком
И Његов глас и кључ у свему.*

Да, али он не заборавља и незаобилазну извраћеност лика Божјег у човеку. И ту се молитвено обраћа Богу:

*Јесмо ли као у искомске саше
Налик на Твоје обличје и данас?
Ако нисмо, каква џуџа за нас;
Ако ли јесмо, каква беда за Те.*

Дубок у мислима и јасан у вери, он се своме Створитељу и Промислитељу исповеда:

*Ја од Тебе се никад нисам одвајао,
С џоџа и не бих самац у дну свих
осама.
Збоџ Тебе сам се клео и за Те кајао
Кад џадне џорско вече џо џорским
косама.
У маишћу сам Ти свуд цркве зидао
И на молићве сам Твоје у звона
звонио,
За Твоџ блаџоџ Сина и ја сам ридао
И џавола црноџ с крсћа му џонио.*

Дучић је био не само песник него и песма сам по себи. Под своје старе дане, у трећем периоду свога живота, почео се окретати од света земљи Србији и својој родној Херцеговини. То се нарочито осетило од пропасти Југославије па до смрти његове 1943. године. У овом периоду, презревши своју старост, хватао се у коштац са грубом стварношћу, са којом се његов народ стално хрве. Крвава трагедија његовог народа Српског, одиграла се пред његовим очима тако јасно, где види своје сународнике у Отаџбини, како за сваку кап отаџбинског млека плаћају својом крвљу.

*Ми смо џвоје џрубе, и вали
Твоџ оџњеноџ мора и сунчаних река,
Ми смо, добра мајко, они ишћо су дали
Сваџда кайљу крви за кай џвоџа
млека.*

Сада се сав повраћа своме народу и својој Цркви. По њему, Бог и народ, то

Свечана академија – духовно сједињени – и небо се радује

Ја дођох, ви ме звасише, ја нећу вас оставијти... – обећао си, а Бољ све види

су две велике стварности, све остало је ситница, неистина и лицемерство. Он лицем у лице стоји пред овим двома стварностима: Богом и народом Српским. Сем тога, дошао је до сазнања, да је народ његов песник над песницима, мудрац над мудрацима, јунак над свим јунацима, и творац огромног духовног блага. Он га доживљава као гору уздиг-

нуту високо, из које излазе песници, књижевници, дипломате, генији који се дигоше до у Божију светињу и до народне душе.

Доживео је Европу која фаворизује новог светског идола - демократију без душе, а Српски народ је далеко пре знао за хришћанску демократију. Његов народ је данима у сузама и крви ис-

поведао лествицу, која повезује небо са земљом: „За Крст часни и слободу златну“. Али на жалост, општу и нашу, када смо пошли путем хришћанске демократије, куће су нам биле испуњене вриском мајки и писком деце пред неумитним убицама и мучитељима. Као рањени лав, не мислећи на своје године, Дучић је устао у одбрану народа српског снажном поезијом и молитвом Богу. То је и била последња поезија верујућег Дучића, написавши и ову мисао: „Није могуће волети паганизам и бити савршено добар Хришћанин“.

*Мийројлолић
Николај*

*Уношење посмртних остатака
Јована Дучића у храм до гробнице
– жеља сјара 57 година*

СВЕТА ЛИТУРГИЈА У КПД-у ЗЕНИЦА

Зеница град смештен у средњој босни познат је по тешкој металној индустрији и КПД-у (казнено поправном дому). Дана 26. фебруара 2000. године (Св. Симеон мироточиви) уз велико разумевање управе КПД-а у затворској капели служена је света литургија којој је присуствовало 15 затвореника православне вероисповести. Ово није први пут него се и раније богослужило у овом дому и заједнички приносиле молитве Свевишњем а посебна пажња се исказала у време страдања народа у предходном периоду од покојног о. Мирослава Дринчића који је као врли и добри пастир помагао све оне који су доспели у ову КП-у институцију где је поред духовног старатељства и материјално веома пуно помагао у оне дане немаштине организујући народ да помогну све оне који су доспјели у овај КП дом. Без обзира на све околности и разлоге из којих су доспјели ту, видљиво се могло запазити озареност на лицима свих присутних што могу и у тим условима да задовоље своје вјерске потребе и да се заједно помоле са својим свештеником за милост Божију и да се што прије врате својим домовима својим породицама. Да се покају за своја сагрешења уз исповест и причешће које је договорено уз Велики Часни пост (односно 8. априла 2000. године). Света литургија у КПД-у у Зеници предводио је парох Зенички Протонамесник Јадран Даниловић а саслуживао је парох Какањски јереј Борис Бандука. Уз скромне дарове којима смо даривали ове затворенике и велику захвалност затворским властима и разумевања око посета у КПД-у Зеница и богослужења у задње две године поздравили смо се и договорили следеће богослужење.

*Парох зенички
протојонамесник
Јадран Даниловић*

ХРАМ РОЂЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ЗЕНИЦИ

По народном предању хришћанство је врло рано ухватило коријене у Зеници некада званој „Бистуа“ јер 1892. године приликом обрађивања

поља преко Босне од стране казнионице (казнено поправног дома) пронађена је стара хришћанска базилика под брежуљком званим Хамида која се састојала од уобичајених делова храма: олтара, лађе, дозидане припрете - лево и десно. Кавке су даље верске околности биле касније не може се са сигурношћу потврдити до средњег века, а он је слабо проучен и осветљен.

Позитивно се зна да је седиште босанских епископа било у Јањићима (10 км од Зенице према Сарајеву), на прузи Сарајево - Б.Брод. За босанске епископе зна се да су били: Теодор 1068, Владислав 1141 - 1150, 1150 - епископи Милован, Радигост и Данил.

Ови подаци су регистровани у Дабробосанској епархији у Сарајеву 1884., 1885 - 6. године. Остаци од црква сачувани су до данас: у Дривуши, Путовићима у Врандуку - варошиште (прибележено у Источнику 1894. године и Босанској вили 1901. години. У Врандуку постоје рушевине цркви и данас чији су темељи висине 1,5 - 2 м и црква окренута према истоку.

Свештеник Јеврем Петронић приликом обиласка парохије наишао је на рушевине двора Кулина Бана на коме је писао повељу дубровчанима која се помиње као први споменик српски.

У славу св. Живоначалне и неразделне Тројице - Оца, Сина и Светога Духа благословом архиепископа и митрополита Дабробосанског Г.Г. Саве Косановића, трудољубљем свештеника Стевана Савића и благочестивог рода српског ове парохије започео се градња овог храма 1883. године. При крају градње 1884. године престави се у Господу овај врли свештеник Стеван Савић. Црква је завршена и на Малу Госпојину 8./21. септембра 1885. године освешћена у славу и част Рођења Пресвете Богородице.

Освећење извршио Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански г. Сава Косановић. По народном предању до 1800. године нема ништа писано али се каже да је Зеничку парохију опслужи-

ЗЕНИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ

вао свештеник из Травника, први се помиње свештеник Живко Рац чувен и по томе што му нико није био раван у Травничком везирлуку у бацању копља у трку.

Касније се посебно истиче о. Стеван Поповић 1833 - 60. године од Бања Луке који је 1837. године из ништа подигао ЦО у Зеници.

Свештеник Стеван Поповић је станао у Биљешеву - Сопотници све је продао: кућу, помоћне објекте па чак и воденицу да би преселио у Зеницу да би 1837. године откупио кућу јове Дунђеровића и ту начинио цркву и школу. Ово црквиште је постојало прије градње сада постојећег храма који је подигнут и освештан 1885. године.

Храм Рођења Пресвете Богородице у Зеници је за више од век трајања на овим просторима често пута страдао и био обнављан, паљен и поново из пепела васкрсавао. И у наше време није био поштеђен разарања, остао без украса свога, без својих вјерника који су се раселили по свим континентима земалске куле.

Пред овај стравични рат а у славу стогодишњице храма благословом Митрополита Владислава, великом жељом и трудом пароха Зеничких о. Милојка Топаловића, о. Мирослава Дринчића и о. Јадрана Даниловића уз свесрдну помоћ благочестивог Српског Православног народа овог подручја приступи се живописању унутрашњости овога храма 1984. године руком академског сликара Драгомира Јашовића - Јаше из Београда а радови заврше ни 1990. године.

*Парох зенички
протојеромонах
Јадран Даниловић*

Празник Рођења Пресвете Богородице ове године је посебно свечано прослављен у Зеници. Обиљежавајући јубилеј 2000 година хри-

шћанства и 115 година од изградње садашњег храма посвећеног Богородици, потрудили су се Зеничани да достојанствено и побожно прославе храмовну славу. Познаваоцима прилика у овом дијелу Српске цркве у Митрополији дабробосанској не треба напомињати да је само задњим ратом протјерано и из Зенице иселило 35.000 Православних Срба. Сада овдје живи око 3.000, претежно старих, изнемоглих и обољелих. Зато је као мелем на рану добродошла организована

духовна и културна манифестација у склопу прославе наведених јубилеја.

Укупној радости доста је допринио добронамјеран и хвале вриједан гест Скупштине општине Зеница, која је вратила и предала на кориштење Црквеној општини српски дом „Соколану“. Ово би могло и требало да послужи као примјер да се Цркви поврати сва одузета и узурпирана имовина.

Духовне радости и свечаности одпочеле су, како и доликује, Св. Архијерејском Литургијом коју је служио Његово Високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај са свештеницима. За пјевницом су појала дјеца из хора „Романијска Лазарица“ из Сокоца. Дјеца иако пјевају једногласно, обогатила су срца махом старијих вјерника. По завршетку Св. Литургије уприличена је изложба икона и слика, коју су приредили проф. Љубинко Јовић и Благоје Марић, а благословио је и отворио митрополит г. Николај. Најљепши украс била су дјеца, која су шаљивим али примјерним и добро уиграним програмом разгалили душе зеничана.

Другога дана, у недјељу 17. септембра, служена је Света Литургија, проповједао је протојереј, проф. др Љубивоје Стојановић, а пјевао је из Сарајева хор Саборне цркве „Слога“, којим диригује проф. Бранка Бошњак. Хор је припремио и отпјевао програм духовне музике и показао сву љепоту православног појања. Вријеме упорног и узорног рада свих чланова утрошено је на најбољи начин, на прослављање Бога и служи на понос не само диригенту и члановима хора него цијелој Епархији. Добро је што их је организатор ангажовао и овом приликом. Увече је приређена трибина са темама: Двије хиљаде година хри-

шћанства, Рођење Пресвете Богородице и Секте и Православље. По уводним напоменама које је присутнима презентовао протојереј Момир Васиљевић, предавање је држао о. Љубо Стојановић. Професор је заинтересовао присутне, који су са пажњом пратили излагање, да је на сваку тему било доста питања. На овом мјесту треба рећи да се и у другим срединама о храмовним славама приређују и припремају проповједи и предавања, а не само да се чују таламбаси и прегласна музика, те постављају шатре и точи пиће. Има много претежнијих и важнијих ствари које смо дужни испунити.

У понедељак су умјетници Зенице имали свој дан који су провели у дружењу са академским сликаром г. Томиславом Перазићем. Осим планова за будућност, дружење је искориштено и за анализу и преглед досадашњег рада. Сутрадан су чланови Српског просвјетног друштва „Просвјета“ извели културно-умјетнички програм, са народним пјесмама и играма. Тако су на тренутак одагнали присутнима све тешкоће и бремене, којим су оптерећени у овом времену.

На дан Рођења Пресвете Богородице служена је Литургија, пресјечен славски колач и освећено кољиво, проповједао је парох какањски јереј Борис Бандука, а појао је зенички црквени хор „Дечански“. По први пут после ратних страдања учињена је литија - трократни опход око храма са појањем тропара и кондака Богородици. Заиграло је и коло и наставило са народним весељем. Свечаностима су присуствовали и представници Општине Зеница који су обећали да ће убудуће гајити добру сарадњу и помоћи у раду.

Благодарећи Богу и Богородици зеничке свечаности су имале и су-

штину и смисла и мјеру. Трудом протонамјесника Јадрана Даниловића и његових најближих сарадника, чланова црквеноопштинског одбора, добронамјерних и побожних људи достојанствено је и честито прослављен 115. рођендан Богородичине цркве у Зеници. Плакетом храма одликовани су: Митрополит г. Николај, дугогодишњи парох зенички протојереј-ставрофор Милојко Топаловић, Архијерејски намјесник сарајевски протојереј Момир Васиљевић, дјечији хор „Романијска Лазарица“, хор Саборне цркве

Сво вријеме док се молимо Богу и Богородици приносимо молитве и за твоју душу. Као да се и сада чује умилно и тихо појање твоје у храму и ријечи истинског пастира који воли своју паству и спреман је и живот да жртвује помажући другима, и жртвовао је. Говорио си: „Не могу, не идем из Зенице све док има једнога Србина православца. Потребан сам им и остаћу, а Бог ће помоћи“. Знам, сигуран сам да је Богородица са раширеним рукама примила у наручје и тебе и твога сина.

Господе, молитвама Твоје Пречисте и Преблагословене Мајке прими и упокој са светима душу вјерног служитеља протојереј-ставрофора Мирослава Дринчића.

„Слога“ из Сарајева. Подјељени су и прикладни медаљони, разгледнице зеничког храма, привјесци, публикације. Одржавање ових свечаности финансирало је Министарство за просвјету, културу и спорт ЗД Кантона, а вјерници су у многоме допринијели, својим приносима и прилозима, да се гости и сви присутни погосте за трпезом љубави.

*протојереј
Момир Васиљевић*

БЛАГОВЕСТИ У БЛАГАЈУ

Пред црквом Свете Тројице у Новом Селу код Купреса све је мирно. Небо над Купрешком висоравни је, као некада плаво, без иједног облака, али овде се више не чују црквена звона и пастирска фрула коју је некада, за време службовања у овом крају, посебно волео да чује јеромонах Лаврентије. Причао је једном приликом да га је, свакодневно, док се у предвечерје враћао у парохијски дом, увек пратила та мила и сетна чобанска симфонија.

Тринаести је август 2000. године. Ускоро ће и Преображење Господње, али ове године, тог дана, овдашњи Срби неће моћи да дођу на богослужење у цркви Свете Тројице. Тај прелепи Свети храм, који је саграђен 1886. године, од 1995. године, постоји само у нашим срцима, који смо га обнављали, одржавали, чували и походили. Сада је то само гомила камења у унутрашњости порте која је још минирана.

Те деведесет пете године, када је овдашње српско становништво протерано са својих огњишта, здање цркве Свете Тројице дигнуто је у ваздух, а они који су то учинили постарали су се да, после свега, минирају и рушевине које се данас не могу разминирати без помоћи стручњака међународне заједнице.

Око гомиле камења још стоји ограда порте, без железних врата која је неко однео после минирања. Унутар порте једино расте коров и борићи што смо их садили осамдесетих година док сам службовао у

овој парохији. Старо гробље поред цркве остало је неокрњено, али на жалост, поред њега је у току рата отворено ново. Ту су сахрањени погинули Срби из Купреса, Вуковског, Равног и Малована.

Парохијски дом, у непосредној близини цркве, је спаљен. У тој гаражи препознао сам оне недогореле греде које сам, на почетку свештеничког позива, заједно са купрешким мајсторима, подизао на зидове. Док сам сједио испред свог некадашњег дома, нисам се могао отети чудним утисцима. Кад за тренутак затворим очи и вратим се у оно време, све је као некада; ту је црква Свете Тројице, ту су и они стари гласови, дечија вика од школе, ту је сав онај живот који је био препознатљив пред Преображење Господње, када је све било у знаку празника. Али кад отворим очи, ту прелепу стару слику одједном зајене рушевине и нека тешка, недефинисана сета, која се, чини ми се, спушта одозго са Витороге, Стражбенице и Хрбина. А онда се у мени поново јавља нада: данас се овде, по први пут после прогона и повратка Срба, одржава света архијерејска Литургија.

С том надом пошли смо јутрос из Соколца са Митрополитом Николајем који чврсто убеђен да ће у Новом Селу, где се до сада вратило око 120 домаћинстава, ускоро бити обновљени и црква и парохијски дом. Митрополит је овде у току 1995. године боравио више пута. Пред сам пад Купреса у цркви Свете Тројице служио је свету архијерејску Литургију, а у јесен исте године, кад су и ова села пала и кад су овде владали страх и незнање, Митрополит је, да ли игром случаја

или путем Божијег промисла, опет био овде - с народом.

Данас је овде поново празник. Митрополит Николај, с нама свештеницима, у присуству подоста верника, служи свету архијерејску Литургију. Литургија се одржава у скромној капели, у некадашњој учионици овдашње обновљене школе коју је похађало свега три ђака. Док се не обнови црква Свете Тројице и парохијски дом ово ће бити привремени свети храм.

По завршетку свете литургије Митрополит Ниолај држи проповед и сећа се свог боравка у Новом Селу у најтежим данима по овдашње Србе: "Пред овај велики несретлук који се десио одслужио сам овде у овоме светоме храму, који је ето порушен, свету божанствену литургију, а и после тога сам долазио доста пута. Нашао сам се и онда када је сав народ из овога нашег краја овде кретао некуда, а није ни сам знао куда. Сви су се ти људи забринути питали: где ћемо сада са својих ог-

њишта... Враћајте се својим кућама. Своја кућица је своја слободица. Ту се човек најбоље осећа. Немојте се много сикирати ни жалити што немате. Глава мртва не ствара ништа, а жива ће створити. Хвала Богу да је остала жива глава. А кад има живе главе биће свега па и материјалних добара. Наш народ је честит народ, поготово народ ових крајева. Њихове вредне руке ураде оно што очи виде..."

После литургије Митрополит је

разговарао са домаћинима. До сада се из расељеништва вратио један број Срба у Шеменовце, Ново Село, Мрђеновце (Република Српска), Благај, Вуковско, Равно и у Малован (Федерација БиХ). Повратници у Федерацију су забринути што им слабо стиже материјална помоћ и што још ни струју нису добили.

Овдашње власти спремне су да помогну обнављање цркве и парохијског дома. Ови некада богати људи, а данас сиромаси материјално не могу много да помогну, али имају

ДЕСЕТ ГОДИНА...

воље да, према својим могућности-ма, учествују у обнови свог светог храма. Начелник СО Гојко Шебез и директор шумарства Ристо Милишић, рачунају да већ за месец дана могу да обнове парохијски дом.

У кући смо Митра и Данице Милишић у Новом Селу. Тек су успели да обнове запаљену кућу. Још спавају на поду. Њих двоје су 1995. године, бежећи испред целата, коњском запрегом петнаест дана путовали до Бањалуке.

- Тих петнаест дана - прича Даница - било нам је као петнаест година. По три дана били смо без капи воде. Митар је био узео пушку да убије и коње и нас, а ја му кажем, е нећеш вала, кад нас је Бог пазио до сада пазиће нас и од сад.

После Бања Луке Митар и Даница иду у Бјелјину и настанују се једно време, али чим су чули да се могу вратити у Ново Село, вратили су се.

Радује ме што видим старе добре пријатеље, добре вјернике и некада честе посјетиоце храма и парохијског дома: Стаку Милишић, Влада, Славка, Жерана, Бају, Ила, Милоша, Анђелина... Препознајемо се, иако је време учинило своје.

Сви ти људи су заиста изгубили много, али, чини ми се, нада их још напустила није. Сви кажу и често понављају ону нашу стару мудрост: Боже здравља, а све остало ће доћи само по себи.

Звона цркве Свете Тројице ускоро би могла да поново звоне. Божијом срећом, имају коме.

Први услов за обнову цркве Свете Тројице у Новом Селу јесте да стручњаци међународне заједнице разминирају рушевине старе цркве.

проф. др Јереј

Ранко М. Билинац

Нема ниједног народа на свијету да су његове мајке, сестре и жене изиле толико суза за својим изгинулим синовима, браћом и мужевима. Ниједан народ на свијету није пролио толико крви бранећи оно што му по праву припада и пред Богом и пред људима овога свијета.

У овој долини плача (како живот на земљи називају многи учитељи Цркве) највише смо ми Срби пролили крви и изили суза. Највише, јер смо малобројан и незнатан народ у односу на друге.

Зато су сви наши јубилеји значајни и важни. Поготово ако су везани за спас и опстанак народа СРП-СКОГ. Ако су, а јесу штитили и бранили нејач од фанатика, род од изрода и одрода, вјеру од фундаменталиста и искварених хришћана; ако

су, а сигурно јесу стајали на бранику Отаџбине и бранили је својим животима, од непријатеља, гинући за КРСТ ЧАСНИ И СЛОБОДУ ЗЛАТНУ.

Када нас је гинуло 1.400.000, као што је било у првом свјетском рату, или 1.200.000 у другом свјетском рату, О КОЈЕ ИРОНИЈЕ, моћни и силни су нас проглашавали својим савезницима и побједницима. Сад када смо успјели да се одбранимо, да спријечимо геноцид и смакнуће, да сачувамо ово мало што нас је остало, проглашени смо агресорима и фашистима, окупаторима сопствене земље.

Нуде нам западну демократију и намјештене - фризиране изборе, а када изаберемо своје народне представнике одмах чујемо повике и пријетње, празне фразе о промјенама и бољитку.

Прво нам намећу комунизам, па нас онда спасавају од њега. Доносе нам натоварену демократију и враћају силно братство и јединство. Милији им је један издајник српски него цијели народ.

„Бог се драги на Србе разљути, за њихова смртна сагрешења“. И ми, брате доприносимо својој невољи. Навикли кроз вијекове на туђе, никако да се опаметимо. Ми једном морамо научити да поштујемо сами СЕБЕ. Ми морамо научити да није гријех кад човјек најприје, послјије Бога, воли своје дијете и поготово рођеног брата. Што прије уочимо разлику између памети и својеглавости, прије ће нам најбоље поћи. Кад први пут, послјије побједне у рату, не изгубимо за зеленим столом постаћемо своји на својој светој земљи и када први пут од срца запјевамо и запљешћемо свом српском предсједнику као што смо знали некада

туђем, па и издајцама рода, имаће-мо тада и државу и мир, јер смо и за-служили.

Данас, кад у задњој деценији другог миленијума честитамо свима онима који су чинили искрене напо-ре, али само њима, не и онима који су се скрили овамо, дакле честитке оним Србима који су смогли снаге да поправе многе погрешке, да се изборе у страшном и неправноправ-ном а Србима - запамтите то - на-метнутом рату, да иако се нису ни спремали за политику и дипломати-ју изађу на крај са свим свјетским дипломатама и политичарима. Не-ки су од њих и енглеског лорда учли правилном изговарању енгле-ског језика, некима су салутирали генерали, многи се дивили мудро-сти и учености наших људи. Данас смо у мислима са свима њима. Поги-нулима блажени и вјечан покој у царству Божијем; нестали да се пронађу и смире; заробљени и за-творени да сами одлучују куд ће и шта ће; јер је то њихово једино и основно људско право. Наравно да пазе да залуд и у безцјење не про-дају своја имања куће и станове.

У срцима нашим направљено је мјесто људима који данас физички нису са нама, али ми знамо да јесу! Зашто се само мени брани да поми-њем имена српска. Јуче сам имао велику част да крстим десет мла-дих соколова српских. И хвала Богу да не морам крити, него да могу јав-но и са поносом да кажем: Крстио сам - Новака, Радована, Момчила, Ратка, Радослава, и крстио сам, браћо и сестре, Станислава, Мило-ша, Лазара, Богдана, Марка - све их је Српкиња родила мајка.

*Пројтојереј
Момир Васиљевић*

ГОСПОЈИНСКЕ ВЕЧЕРИ РОМАНИЈЕ

Драга браћо и сестре,
Даме и господо,

Вечерас по трећи пут отпочиње-мо са духовном и културном мани-фестацијом Госпојинске вечери Ро-маније. Ево догађаја који у овој на-шој пролазности има за циљ да до-кучи и одгонетне дио вјечности, а коју ревнитељи духа и умјетности

овдје у Сокоцу, посветише Пресве-тој Мајци Божјој - Небеској Царици. Добро је да прослављајући Велику Госпојину, окупљени духом, мисли-ма и молитвом око одра Богороди-чиног приносимо најбоље дарове које ми и наша дјеца овдје на Рома-нији и на Гласинцу имамо. Није ли нас удостојила Пресвета да и њена чудотворна икона Тројеручица сва-ке године походи Романијску Лазар-ицу, те да милује, благосиља и мо-ли се за нас. Није потребно много истицати Мајчинску љубав, бригу и

заштиту коју је показала Мајка над Мајкама. У то су се увјерили сви они кој су тражили заштиту и помоћ Бо-городице за себе и своје најдраже. Зато су најљепше пјесме и ријечи посвећене Дјеву, највећи и најљеп-ши храмови подигнути су и посвеће-ни имену Богородице Марије.

Постоји област у којој је Бого-родица најљепше представљена, а то је сликарство и Св. икона. Основ иконопоштовању поставио је Го-спод Исус Христос пославши неру-котворени лик свој на убрусу цару Авгару. Зна се да је Св. Лука био сликар на гласу и да је насликао три иконе Пресвете Богородице, а да је она сама благословила његов рад када је видјела иконе. Икона и слика је тихи говор, мислено и ђу-тљиво разумјевање, задовољство духа чија је вриједност непроцјењи-ва. Отуда није ни чудо да данас на празник Успења Пресвете Богоро-дице, послеје Св. литургије и овог скромног програма управо са сли-кама наших умјетника отпочињу Го-спојинске вечери Романије. Препу-штам Вас нашим умјетницима и њи-ховом дјелу. Красоти ликова и сим-вола, које ћете најбоље сами дожи-вјети и протумачити. Све су то свје-дочанства онога што нас окружује и што у оновременом животу свом и великим тешкоћама за Српски на-род преживљавамо.

Молим се Богу и Пресветој Бого-родици да дочекамо још много го-дина, знајући ко смо и куда идемо, желим Вам свима доста лијепих да-на и вечери на овом парчету благо-словене земље која се гором Рома-нијом зове. Благодарети онима који ми указаше част и повјерење, по-здрављам Вас најчешћом моли-твом код нас Срба: ПОМОЗИ БОЖЕ И БОГОРОДИЦЕ! И проглашавам треће Госпојинске вечери Романије и сликарску изложбу отвореним.

*Пројтојереј
Момир Васиљевић*

КРАТКА ИСТОРИЈА МОНАСТИРА СВЕТА ТРОЈИЦА, ВОЗУЋА

Српска православна (парохијска) црква Света Тројица (401 м.) - бивши манастир Возућа у Возућици општина Завидовићи, задужбина је светог краља Драгутина Немањића. Подигнут је почетком 14. вијека у долини средњобосанске ријеке Криваје, на лијевој обали доњег тока, надомак широке међу брдима дубоке и кружно развучене возућке котлине.

Немањићи су градили цркве и манастире изван широких ријечних долина и главних путева, визионарски их склањајући од најезде будућих непријатеља српског народа. И манастир у Возући од кривајске долине и средњевјековног караванског пута Тузла-Бановићи-Возућа-Вареш... увучен је 5 км. уз рјечицу Возућицу на југозапад. Тачније, до уласка у уску, дубоко усјечену и изломљену долину средњег тока Возућице, коју низводно са лијеве стране, од насељеног подручја Возућа, заклања издужена кривудава коса правцем сјеверозапад-југоисток, од брда Висови (749 м.) раније звано Возуча (Аустро-угарска војногеогр. карта Жепче, 6260, Р=1:75000), Просине (604 м.), Крчевине, Лишњак, Јовин бријег, Саставци (Ушће) Плавушница у Возућицу (380), а са десне стране, паралелно, спуштају се Столоваша (580 м.) и завршавају на истом ушћу, у подножју југоисточног Папратња (872 м.).

Одатле 500 метара назад, узводно, до извор-врела; Калуђерица (под Столовашом), али са лијеве стране Возућице на јужној падини Лишњак косе зване Лука, саграђен је манастир Свети Никола. Овај манастир је без сумње одиграо сјајну и велику улогу духовног (вјерског), просвјетног и културног центра, а у периоду

турског ропства (од 1463. год.) био је сигуран фактор успоравања исламизације. Доказ томе је непрекинути ред српских села која су се одржала у Возућој лијевој страни Криваје од Присјека до Јањила. Ова српска села су била и остала православна све до краја љета 1995. године - до пропасти Возуће.

Предање свједочи да су због учестале турске пријетње око 1690. калуђери напустили манастир и побјегли. Пуст је стајао преко 160 година

и зуб времена га је срушио до изнад прозора. Возућки свештеници и српски народ су га обновили (1856-1859) и на рушевини подигли „манастирску цркву“. Освештана је на Духове - Тројице 1865. и од тада посвећена Светој Тројици (Миленко С. Филиповић: Манастир Возућа у Босни, Скопље, 1940). Нажалост, манастирска црква је у XX вијеку више пута страдала и пљачкана. Крајем фебруара 1917. Аустро-угарске војне власти су са звоника скинуле звоно (I зв. из 1894.) и однијеле за „ратне сврхе“, у петак 5. септембра 1941. возућки НДХ жандари су из цркве опљачкали: одјејанија, црквене барјаке, иконе, богослужбене књиге и друге црквене утвари. Буквално су опустошили цркву.

У суботу 14. фебруара 1942. (на Трифундан) муслиманска усташка милиција је запалила: зграду основне школе (1858. год.) која се налазила испред цркве, дрвени звоник затвореног типа из 1907. који је био уз цркву (рад мајстора Илије Благојевића 1860-1942. из Маричића) и на Црквеној луци преко 20 дрвених (родовских) колиба. Веома гласно друго звоно (1924.), тежине 236 кг. у ватри се прегрејало, откачило и на земљи распало на три комада. Сутрадан на Сретење у црквеној порти и на Црквеној луци осванула је сабласна пустош и згариште.

Послије II свјетског рата (1945.) црквени одбор је, уз велико ангажовање свог председника Цвијетина Р. Пејића (1908-1975) из Возуће, на истом темељу 1949-50. подигао нови, камени звоник висине 12 метара (неимар Мато Микулић са 11 зидара из Посушја). Звоник и (III) велико и „глуво“ звоно освештани су у недељу 24. септембра 1950. године.

Доцније (1963/64.) уз Возућицу је изграђен шумски (камионски) пут, па је и манастир по први пут у том смислу повезан. Касније, 20. новембра 1970. године Завод за заштиту споменика културе БиХ је прогласио манастир спомеником културе и ставио га под заштиту државе (Рег. бр. 574). Али, на приједлог овог Завода и уз сагласност Митрополита дабробосанског владике Владислава (Митровића), због несиметричног изгледа звоник је срушен у јесен 1979. године. Са манастира је скинут стари поцинчани лим из 1928. и покривен бакром у вријеме последњег возућког пароха Хаџи попа Милоша А. Шаренца (1975-1994) и председника Црквеног одбора (1978-1984) писца ових редова.

Последњи звоник (на слици) покривен бакром изградио је 1988. Јанко Д. Панић и синови из Возуће, а 1989. год. у њему је постављено ново (IV) звоно, поклон Борке Н. Лу-

ВИЈЕСТИ

ЦРКВА У ПАШТАН БРДУ, ПАРОХИЈА РУЂАНСКА ПРОСЛАВИЛА И ОВЕ ГОДИНЕ ХРАМОВНУ СЛАВУ СВ. МАКАРИЈА

У недељу, 17. септембра 2000. год. црква у Пашан Брду код Рудог прославила је своју храмовну славу Св. Макарија.

Свету Литургију служили су протојереј-ставрофор Новица Јањић, старешина Храма и синђел Јован (Гардовић) са брат манастира Добрун, а њима се придружио на сјечењу славског колача и литији протојереј Обрад Тасић пензионисани прота поблаћки и бивши прота руђански. За пјевницом одговарали су ученици који редовно похађају вјеронауку.

Храм је био пун вјерника из мјеста и околине Вишеграда, Рудог и Добруна. После сјечења колача и опхода око цркве сва три свештена служитеља осветили су спомен плочу стављену на парохијски дом, која је по благослову Њ.В.П. г. Митрополита Николаја проглашена као „спомен зграда протe Славка Поповића“ ктитора цркве и саме зграда коју је подигао својим трудом прота Славко Поповић, бивши прота руђански.

После обреда и освећења плоче постављен је ручак за свевернике, госте и приложнике ове св. Цркве. У цркви је проповедао јеромонах о. Јован Гардовић и похвалио труд и рад о. Новице и његових вјерника.

Запажен је за ручком говор о Новици који је исцрпно говорио о цркви, побожности и чистоти православља као и раду протe Славка. Њему се надовезао прота Обрад и истакао тешке године његове парохијске службе у послератном периоду, борбом против адвентиста, спиритиста и противника цркве и светог православља између осталог да је за његово доба добијена начелна дозвола за подизање цркве од стране блажено поч. Митрополита Дабробосанског Нектарија коју је реализовао и у дјелу спровео прота Славко Поповић.

После ручка по лепом и сунчаном дану продужено је народно весеље.

Сретна слава вјерницима цркве у Пашан Брду честитао је прота Обрад у име своје и браће слушањих свештеника.

*Прошо Обрад Тасић
йарох у йензији*

Вијести из Сарајева

ПРАВОСЛАВНИ СРБИ У НОВОМ САРАЈЕВУ

Митрополија Дабробосанска

Сваке недеље и празничним данима у цркви „Св. Преображења“ Ново Сарајево, врше се богослужења и обављају вјерски обреди. Присуство православних Срба из недеље у недељу на светој литургији је све бројније.

Духовне бесједе протонамјесника Зоран на вјернике имају велики утицај. Оне се слушају са пажњом и побожношћу.

Послије недељне литургије вјерници заједно одлазе у парохијски дом, гдје уз мало послужење размјењују мишљења о празницима, вјерским обичајима и жељама за обилазак светих Манастира.

Вјерници цркве „Св. Преображења“ Ново Сарајево, до сада су обишли манастире: Св. Василије Острошки, Пивски, Дужи, Св. Петра и Павла код Требиња, те цркве у Чајничу и Требињу.

Присуствовали су прослави „Видовдански дани“ на Соколцу црква пророка Св. Илије Соколац и обишли војничко гробље палих српских војника-ратника и одали душно поштовање.

Дана 29. и 30. јула посјетили смо Цркву у Чајничу „Пресвете Богородице“ и присуствовали освећењу Цркве „Зачеће св. Јована Крститеља“ у Вишеграду, након чега су посјетили и манастир Добрун. Већ су извршене све организацијске припреме за прославу крсне славе Цркве „Св. Преображења“ (19. августа) која се са радошћу очекује. Мали црквени хор, са присутним вјерницима заједнички духовним пјевањем, доприноси да Божији Дух и благодат обухвати присутне, ојача православну вјеру у њима и испуни их духовним даровима. Недавно смо имали и вјенчање младенаца, које је обавио протонамјесник Зоран Перковић што говори да има и млађих вјерника који су одани својој вери и обичајима православља.

Сада у све већем броју у Цркву се виде и Срби повратници, а и они који до сада из разних разлога нису долазили. Сви су радо прихваћени јер смо сви Божији синови и кћери.

Ми, православни вјерници при храму „Св. Преображења“ Ново Сарајево, трудимо се да живимо по ријечи нашег Митрополита Дабробосанског господина Николаја који је рекао: „Црква је Господом Исусом Христом продужена кроз векове у сву вечност... Човек у њој, такође је Црква и све оно што је пре њега створено“.

*Члан ЦО Радован П.
Ново Сарајево*

кића и супруге Радојке из Возуће. Нешто касније (1990/91.) одлуком Црквеног одбора и последњег предсједника Светозара Ост. Благојевића (1984-1994), а уз свестрану помоћ и организацију Стојке И. Пејића и других електро стручњака из Возуће као и добровољног рада (акција) парохијана, у манастир је (први пут у његовој историји) уведено електрично освјетљење.

У склопу манастира налази се уређено српско-православно „Манастирско гробље“, старо колико и манастир. Својом површином од 2,6 хектара (20.657 м²) сврстава се у ред највећих сеоских гробља у Епархији дабробосанској. Са запада, сјевера и истока окружено је густом и високом шумом бијелог и црног бора, а изнад Црквене луке (5.776 м²), одваја га, 1974. год. засађени, дрворед смрче испод којег се види горњи ред дрвених (родовских) столова у Луци.

На приједлог Боже Б. Станића (предсједника Гробљанског одбора Возућа) гробље је 1990/91. ограђено бетонским дирецима и плетеном жицом. Традиционално, вијековима заједничко никад напуштано гробље својина је бројних српских возућких села од Криваје до Воћковца и од Липовца па до Цјеловаша. Манастир и гробље су изван насеља, природно скривени од људског погледа у дубокој завјетрини и тишини, а видљиви тек онда кад им се приближи.

Али све бјеше узалуд, јер у недељу 10. септембра 1995. (уочи Усјековања) непријатељска војска Муслиманско-хрватске федерације БиХ заузела је и окупирала српска села у долини Криваје и јужни дио Озрена. Становништво је протјерано са вјековних огњишта и ти крајеви су етнички очишћени. Манастир је поново пуст. У заробљеништву је без својих вјерника и службе Божије - свете Литургије.

*Стево М. Мркаљевић
Нови Сад*

ВИЈЕСТИ

Припремио Радоје Тасић

ОСНОВАНО УДРУЖЕЊЕ ЗА ЗАШТИТУ ЧОВЈЕКОВЕ ОКОЛИНЕ

Вишеград, 8. септ. У Вишеграду је данас одржана оснивачка скупштина удружења грађана за екологију и заштиту животне средине „Дрина-Тим“ која окупља око 40 чланова сврстаних у 10 различитих секција.

Циљ оснивања овог друштва је заштита и очување природе у сликовима ријека Дрине, Рзава и Лима која је у последње вријеме угрожена људском непањом и бахатошћу - рекао је, након избора за предсједника удружења Добривоје Стојановић.

Удружење ће, према статуту и осталим актима бити невладина, нестраначка и непрофитабилна организација а њени чланови могу бити сви грађани Републике Српске, Федерације, Југославије и иностранства.

Новинар Ханес Кајзер из Њемачке, љубитељ Дрине и њених кањона, поклатио је удружењу на оснивачкој скупштини 500 њемачких марака и путничко возило „Мазда“.

НАЧЕЛНИК ПРИМИО ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛИХ БОРАЦА

Начелник Општине Вишеград, Александар Савић, поводом Мале Госпојине, крсне славе Општине Вишеград, приредио је данас пријем за око 460 представника породица погинулих бораца у згради Општине.

„Ова Општина и њени грађани не смију заборавити ликове њених хероја чије су кости разасуте широм Републике Српске.... Кад би заборавили њих који су животе дали за Републику Српску и она би нестала са карте свијета“, рекао је Савић и додао „да Србин домаћин на своју крсну славу увијек позива најбоље госте а најбољи су они који вечерас овдје сједе“.

Пријему су присуствовали и замјеник начелника Општине Дражен Перендија, командант гарнизона војске Републике Српске пуковник Миленко Јевђевић, представници борачке организације и свештеник Рајко Цвјетковић.

Мала Госпојина је и крсна слава цркве Пресвете богородице на Мегдану и предузећа „Терпентин“.

ОТВОРЕНА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА „ВИШЕГРАД“

26. август. „Овдје су мађионичари који су четкицом и бојом избрисали све баријере и границе и дошли у Вишеград да за тренутак зауставе вријеме и на својим платнима заувјек оставе импресије са пејзажа из града Андрићевог дјетињства“, рекао је, синоћ, на отварању седме ликовне колоније сликар и директор Градске галерије Бранко Никитовић.

Ова ликовна манифестација која је настала у току рата, прије седам година, окупала је ове године око 30 сликара, керамичара и вајара који ће наредних седам дана у кањонима Дрине и Лима, поред мостова на Жепа и Дрини и манастира и црква у Добруну и Бањи створити умјетничка дјела и поклонити их Градској галерији.

Овогодишњи сазив ликовне колоније има и међународни карактер јер на њему учествује сликар Алексеј Јакушенко из Украјине и вајар Ђула Хадик из Мађарске. На њој су и позната имена из свијета ликовне умјетности као Биљана Вуковић, Дивна Јеленковић, Михајло Ракита, Чедомир Кесић, Никола Петронијевић, Влада Терзић, Бранислав Марковић, Јагода Шестић, Марко Миловић и многи други.

Умјетничка дјела настала на овој ликовној колонији биће приказана први пут на отварању културне манифестације „Вишеградска стаза“ у октобру ове године.

Одржавање колоније помогло је Министарство за науку и културу у Влади Републике Српске, Скупштина општине Вишеград и многа вишеградска предузећа.

ДУЧИЋ АНДРИЋУ У ПОХОДЕ

Вишеград, 6. октобар. „Вишеградска стаза“, културна манифестација посвећена успомени на живот и дјело Иве Андрића, која се по 21. пут одржава од тога 8 пута у Републици Српској, почела је данас полагањем цвијећа на спомен-обилежје Нобеловцу код Ђуприје на Дрини. Букете ружа на знак крај пута, рад академског вајара Љупка Антуновића, ставили су ученици средње школе која носи име великог писца.

Начелник Општине, Александар Савић и предсједник борачке организације су, за-

тим, положили вијенце на споменик браниоцима Вишеграда на Тргу палих бораца.

У Дому културе вечерас су чланови драмског студија Дома културе извели позоришну представу за дјецу „Чекајући вука“ коју је написао Михајло Ђуповић а режирао Саво Шкобић.

Директор Дома културе у Вишеграду Милан Шушњар отворио је вечерас у кући у којој је Андрић провео дјетињство изложбу књига „Дучић Андрићу у походе“.

„Овдје је само дио богате заоставштине највећег српског pjesника послје Његоша у којој се налазе и вриједне књиге које је Андрић поклатио Дучићу“, рекао је Шушњар додавши да „су међу нама и прва дјела Нобеловца штампана 1920. и 1922. године „Екс понто“ и „Пут Алије Ђерзелеза“.

Стаза се сутра наставља изложбом слика са ликовне колоније „Вишеград 2000“, сусретима библиотекар Републике Српске и књижевном вечери.

ОДРЖАНИ ТРЕЋИ СУСРЕТИ БИБЛИОТЕКАРА РС

Другог дана културне манифестације посвећене успомени на живот и дјело Иве Андрића „Вишеградске стазе“ одржани су трећи сусрети и скупштина библиотекар Републике Српске.

Скупштина је усвојила закључке са недавног савјетовања библиотекар на Тари а који се односе на нову законску регулативу у библиотечкој дјелатности.

На овим сусретима донешена је одлука о успостављању награде на најбољу библиотеку и библиотекар која ће се у Вишеграду на „Вишеградској стази“ додјељивати сваке године. Награда ће се звати „Ђорђе Пејановић“, по имену истакнутог библиотечког радника, писца, књижевног критичара и јавног радника.

Усвојен је и нови кодекс Друштва библиотекар РС као и извјештај о финансијском пословању.

Са скупштине, којој је присуствовало 47 чланова, упућен је апел Министарству за науку и културу за побољшање материјалног положаја библиотечке дјелатности. Договорено је да се слично писмо пошље и начелницима општине за набавку неопходних нових издања за свих 45 библиотека у Републици Српској.

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА, ИЗЛОЖБЕ, КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ

Вишеград, 8. окт. На свечаној академији у Дому културе у Вишеграду синоћ је ректор

Универзитета у Српском Сарајеву др Бориша Старовић отворио „Вишеградску стазу“, манифестацију посвећену имену и дјелу Иве Андрића која се по 21 пут одржава у овом граду а 8. пут у Републици Српској.

„Град Андрићевог дјетињства више од двије деценије покушава да се одужи свом бившем суграђанину на томе што му је одшкринуо врата у свијет“, рекао је др Старовић, нагласивши „да је тако било и у току рата кад су на овим просторима топови грмјели а музе ћутале“.

Истакавши да и даље неки покушавају да омаловаже дјело великог нобеловца начелник Општине Вишеград Александар Савић се подјетио времена кад су мацолама пробали да сруше Андрићево дјело.

„Мацола је италијанска ријеч, српска је маљ а на турском језику се ово средство за рад зове токмак. У контексту овога што говорим ова ријеч уједно означава и извршиоца и средство за извршење радње“, рекао је Савић додавши „да се и тада, и увијек показало да је пишево перо теже од мацоле“.

Предсједник Удружења књижевника Србије Слободан Ракитић констатујући да „свака књижевност из нације произилази“ рекао је да у њој „слабашно постаје снажно, мало се претвара у велико“ илуструјући то мишљу како је непозната варош поред Дрине захваљујући Андрићу постала име у свјетским размјерама.

У културно-умјетничком дијелу академије учествовао је хор студената Универзитета у Београду и драмски умјетник Гојко Шантић.

Након тога приређено је књижевно вече на коме су учествовали Момир Војводић, Слободан Ракитић, Добрица Ерић, Милица Лилић, Тиодор Росић, Илијана Урсул, Вук Милатовић, Јованка Николић-Стојичиновић, Милан Ненадић, Слободан Стојадиновић Чуде, Зорица Арсић-Мандарић, Ранко Павловић, Нада Комар, Мирољуб Јоковић, Миласав Савић, Петар Ашкраба, Миленко Јевђевић, Ружица Комар и Неђо Ђевић.

У Градској галерији, је отворена изложба умјетничких радова насталих на ликовној колонији „Вишеград 2000“ која је одржана крајем августа.

Изложбу је отворила ликовни критичар и историчар умјетности Видосава Грандић која је истакла „да је природа као повод понудила умјетницима на овогодишњој колонији кањоне ријека Лима, Дрине и Рава и манастир Добрун из које је настало око 60 вриједних дјела за ризницу вишеградске културне баштине“.

Програм „Вишеградске стазе“ наставља се данас низом промоција књига и позоришних представама.

ПРОМОЦИЈЕ КЊИГА

Трећи дан културне манифестације посвећене успомени на живот и дјело Иве Андрића „Вишеградске стазе“ почео је посјетом њених учесника српском војничком гробљу на Мегдану гдје су на гробовима бораца отаџбинског рата прислужене свијеће и стављено цвијеће.

Група пјесника затим се са члановима литерарних секција у основној школи „Вук Караџић“ дружила читајући познате пјесме младих талентованих литерата.

Чланови општинског одбора културно-просвјетног друштва „Просвјета“ из Вишеграда које је организатор манифестације са учесницима стазе присуствовали су часу подсјећања на недавно преминулог потпредсједника и једног од оснивача „Просвјете“ професора Михајла Јеремића из Србиња. О његовом животу и активностима у друштву говорио је професор Војислав Топаловић нагласивши „да је он био један од најзаслужнијих за излагање „Просвјетиног“ Календара.

У малој сали Дома културе затим је промовисана књига Радослава Братића „Бесједа о Андрићу“. Говорећи о својој књизи Братић је рекао „да је писање за Андрића било монашки позив и испосништво“.

„Он је увијек био на страни понижених и увријеђених а разумио је и силнике и узви-

шене. Овим другим никада није писао посвете и хвалоспјеве, бар у дјелима, осим када би у животу свакодневном учинио неки ситан гест када би га притисли уза зид“, рекао је Братић. Говорећи о његовој скромности и истицању у јавности Братић је нагласио „да је велики писац мрзио новинарска питања која сугеришу одговоре, њихову интонацију сматрао је насиљем, па се чак и пред питањем „како си“ осјећао нелагодно“.

„Имао би Андрић шта да каже и у овом времену. А можда је много тога баш о њему рекао и зато му се стално треба враћати“, завршио је Братић.

Књижевни критичар Мирољуб Јоковић промовисао је данас књигу Војислава Максимовића „Андрићево сарајевско међувријеме“, пошто је аутор књиге био одсутан, Јоковић је прочитао неке њене дијелове који говоре о мало познатом Андрићевом животу и активностима док је, вјероватно по налогу тадашњих власти из Београда, преселио у Сарајево и ту живео од 1945. до 1949. године. Максимовић је за овај период пишевог живота прикупио низ необјављених докумената и текстова из новина када је он радио као културни радник и посланик у Народној скупштини Народне републике Босне и Херцеговине.

На овогодишњој Стази промовисане су и књиге др Војислава Максимовића „Стари Српски писци“, затим зборник „Вишеградска стаза“, а о лику и дјелу светитеља Светог Петра Митрополита сарајевског говорио је декан Духовне академије из Србиња др Предраг Пузовић.

Освећен храм Зачећа Св. Јована Крститеља у Вишеградској Бањи

Сам сам у кући, сви моји су отишли Богу на истину. Живим тешко и тихо, и поред свих ломова душа ми је весела, волим овај живот који ми Бог даде и захвалан сам му што ме створи.

Овај дан је посебан. Сунчан, шарен, прави јесењи. Просто упијам зраке и боје Божјег дара. Сунце ме милује по лицу и јако га волим. Тако ме чини блаженим. У свакој травчици, жутом листу, Господа видим.

Данас су задушнице. Све моје који одоше увјек осјећам, поготово ових задушних дана. Као да чекају моју молитву и свјећу воштаницу.

Стигох пред цркву, звона се огласише и нека се милина разли по мојој души.

Поред цркве војничко гробље, пусто. Очекивах да на овај дан буде испуњено ближњима тих јунака, па ме нека мрачна мисао узнемири, да ли су данас заиста задушнице. Да ја нисам погријешио? Но улазак у цркву растјерао је сумњу. Литургија је већ почела. Народ, дивно појање, још ме више дирну и емоције прорадише, сузе облише моје лице. Сјетих се Миша, Рада, Жељка, Ранка,...

После Литургије прислужих свјеће, узех благослов од свештеника и кренух кући.

Опет застадох поред гробља наших јунака. Нешто ме вукло да мало постојим поред њихових гробова. Нешто ме тиштало у души, недоречено. Хтјео бих да учиним неко дјело за њих, моју дјецу,... Али шта ја могу овако бје-

дан. Тако сам осјећао њихову сродност, као да су моји синови. Наједном ми кроз главу прође идеја, па могу бар сваком свијећу да прислужим.

Вратих се у цркву и запитах црквењака колико има погинулих војника на војничком гробљу. Одговори да их је око сто педесет. Запитах: „Молим вас, могу ли да купим толико свијећа?“, – Можете, одговори зачуђено црквењак.

Узех свијеће и прислужих их на гробовима наших јунака.

Сунце је својим зрацима миловало бијели храм, гробље, и моје лице. Пођох кући, још једном бацих поглед на гробље наших јунака по коме се мјешала сунчана свјетлост са пламичцима свијећа.

Ближњи су већ почели да пристижу и улазе у гробље. Ја се прекрстих и прошапутах: „Бог да вам душу прости“.

С. Ј. Г.

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калистирајћ (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Секретар:
јиројојереј Момир Васиљевић

Редакција:
*јиројојереј Бојдан Сјанишић,
јиројојереј Рајко Цвјетковић,
јиројојереј Милосав Видаковић,
јиројојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
Злајко Бојдановић*

Фотографије:
Саша Савовић, Младен Томић

Сарадници:
*јиројојереј Обрад Тасић,
Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Ненад Свјетих, Марица Бузачић,
Мирко Кошљаја, Радоје Тасић,
Милош М. Мочевих*

Уредништво
и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, ЈУ*

Телефони:
(+ 387) (0)58 612-603, 612-747

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„Мићо Соколовић“ Рођајница

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.